

Επισκόπηση 03

EL

Πλαίσιο διασφάλισης
και βασικοί παράγοντες
που συνέβαλαν στα
σφάλματα στις δαπάνες
της πολιτικής συνοχής
της περιόδου 2014-2020

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

2024

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-XII
Εισαγωγή	01-21
Γενικές πληροφορίες για την πολιτική συνοχής	01-07
Πολιτική συνοχής: στόχοι και ταμεία στήριξης	01-02
Οι δαπάνες συνοχής αντιπροσωπεύουν πάνω από το ένα τρίτο του προϋπολογισμού της ΕΕ	03-05
Διαφορετικές περίοδοι δαπανών στον τομέα της συνοχής αλληλοεπικαλύπτονται	06-07
Το πλαίσιο διασφάλισης για την πολιτική συνοχής	08-21
Οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να παρέχουν στην Επιτροπή διασφάλιση ως προς την κανονικότητα των δαπανών συνοχής	08-09
Το 2007 η Επιτροπή εισήγαγε μια προσέγγιση «ενιαίου ελέγχου» των δαπανών της πολιτικής συνοχής	10-12
Για την περίοδο 2014-2020 καθιερώθηκε η έννοια των λογιστικών χρήσεων και ένα σύστημα ετήσιας εκκαθάρισης των δαπανών	13-16
Η Επιτροπή παρέχει διασφάλιση σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της	17-18
Από το 2017, η προσέγγιση ελέγχου που εφαρμόζουμε συνεκτιμά τις αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020	19-21
Εμβέλεια και προσέγγιση της επισκόπησης	22-28
Ποια η συνολική αξιολόγησή μας όσον αφορά την κανονικότητα των δαπανών στον τομέα της συνοχής;	29-46
Το επίπεδο σφάλματος στις δαπάνες συνοχής την περίοδο 2014-2020 ήταν χαμηλότερο από ό,τι την περίοδο 2007-2013, αλλά παρέμενε σημαντικό	30-33
Οι περισσότερες αρχές ελέγχου ανέφεραν επίπεδα σφάλματος κάτω από το όριο σημαντικότητας μεταξύ του 2017 και του 2022	34-37
Από το 2018, το «ανώτατο ποσοστό» της Επιτροπής υποδεικνύει σημαντικά σφάλματα στις δαπάνες συνοχής	38-42

Οι εκτιμήσεις σφάλματος της Επιτροπής και των αρχών ελέγχου επικεντρώνονται στις δημοσιονομικές διορθώσεις	43-46
Ποια τα ευρήματά μας σχετικά με την αξιοπιστία των εργασιών των βασικών παραγόντων του συστήματος δικλίδων για την πολιτική συνοχής;	47-69
Οι πρωτοβάθμιοι έλεγχοι που διενεργούν οι διαχειριστικές αρχές δεν διασφαλίζουν επαρκώς την κανονικότητα των δαπανών συνοχής	48-49
Οι αρχές ελέγχου αποτελούν καθοριστικής σημασίας δεύτερη γραμμή άμυνας, αλλά δεν είναι πάντοτε πλήρως αποτελεσματικές ως προς τον εντοπισμό παράτυπων δαπανών	50-64
Λαμβανομένων υπόψη των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε, περί το ήμισυ των φακέλων διασφάλισης που ελέγξαμε εμφανίζουν υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του 2 %	51-53
Κανένα «περιθώριο ασφαλείας» για πρόσθετα σφάλματα όταν οι αρχές ελέγχου αναφέρουν υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος 2 %	54-55
Οι αδυναμίες στις εργασίες των αρχών ελέγχου περιορίζουν τον βαθμό στον οποίο η Επιτροπή μπορεί να βασίζεται σε αυτές	56-64
Η Επιτροπή επαληθεύει τους ετήσιους λογαριασμούς, αλλά οι έλεγχοι που διενεργεί για τον εντοπισμό πρόσθετων σφαλμάτων αντιμετωπίζουν περιορισμούς	65-69
Οι έλεγχοι βάσει εγγράφων δεν έχουν σχεδιαστεί ώστε να εντοπίζουν πρόσθετες μη επιλέξιμες δαπάνες	65-66
Οι έλεγχοι συμμόρφωσης της Επιτροπής έχουν σαφή προστιθέμενη αξία, αλλά είναι περιορισμένοι σε αριθμό	67-69
Ποια είναι τα είδη σφάλματος και πού εμφανίζονται;	70-93
Ορισμένες κατηγορίες σφαλμάτων είναι συχνότερες στις δαπάνες συνοχής από ό,τι άλλες	71-82
Οι μη επιλέξιμες δαπάνες συνιστούν την πλειονότητα των σφαλμάτων, τόσο από την άποψη της ποσότητας όσο και των δημοσιονομικών επιπτώσεων	72-75
Τα σφάλματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων εντοπίζονται συχνότερα από τις αρχές ελέγχου από ό,τι κατά την περίοδο 2007-2013	76-79
Τα μη επιλέξιμα έργα και τα σφάλματα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων είναι λίγα σε αριθμό, αντιπροσωπεύουν όμως σημαντικό μερίδιο του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος	80-82

Τα περισσότερα κράτη μέλη που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής παρουσιάζουν σημαντικά επίπεδα σφάλματος αλλά διαφορές ως προς τον τρόπο εφαρμογής του πλαισίου διασφάλισης 83-93

Από τα αποτελέσματα της περιόδου 2017-2022 προκύπτει σημαντικό επίπεδο σφάλματος στα περισσότερα κράτη μέλη που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μερίδιο των κονδυλίων συνοχής 84-85

Τα κράτη μέλη διαφέρουν ως προς το πόσο αποτελεσματικά εντοπίζουν παράτυπες δαπάνες 86-89

Η Επιτροπή επανυπολογίζει υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του ορίου σημαντικότητας του 2 % για ορισμένα κράτη μέλη συχνότερα από ό,τι για άλλα 90-93

Ποια τα βαθύτερα αίτια των σφαλμάτων σε εθνικό επίπεδο; 94-114

Το ήμισυ σχεδόν των πρόσθετων σφαλμάτων οφειλόταν σε προβλήματα που σχετιζόνταν με τη διοίκηση σε επίπεδο αρχών των κρατών μελών 97-102

Πάνω από το ένα τρίτο των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί από τις διαχειριστικές αρχές 98-100

Οι αρχές ελέγχου προέβησαν σε ακατάλληλες αξιολογήσεις σε ορισμένες περιπτώσεις 101-102

Πάνω από το ένα τέταρτο των σφαλμάτων που εντοπίσαμε οφείλονταν σε έλλειψη επιμέλειας ή εικαζόμενη εκ προθέσεως μη συμμόρφωση των δικαιούχων με τους κανόνες 103-107

Ένα άλλο τέταρτο των σφαλμάτων που εντοπίσαμε αφορούσε αποκλίσεις στην ερμηνεία των νομικών απαιτήσεων 108-114

Το οργανωτικό πλαίσιο στα κράτη μέλη έχει αντίκτυπο στην ικανότητά τους να προλαμβάνουν και να εντοπίζουν σφάλματα 111-114

Πώς προλάμβανε και διόρθωνε τα σφάλματα η Επιτροπή; 115-136

Η απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου για την πολιτική συνοχής δεν έχει επιφέρει μέχρι στιγμής τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα 116-117

Οι επιλογές απλουστευμένου κόστους περιορίζουν τον κίνδυνο σφάλματος στις πράξεις, δεν χρησιμοποιούνται όμως συστηματικά 118-122

Η παρακράτηση επί των ενδιάμεσων πληρωμών είναι δυνητικά αποτελεσματική αλλά υπονομεύεται από την αποδέσμευση του εκκρεμούς ετήσιου υπολοίπου πριν από τους ελέγχους κανονικότητας	123-126
Οι μέχρι στιγμής δημοσιονομικές διορθώσεις δεν έχουν οδηγήσει σε άμεση απώλεια χρηματοδότησης για τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη	127-136
Για την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας δημοσιονομικής διόρθωσης κατά κράτους μέλους μπορεί να μεσολαβήσουν έως και 20 μήνες	128-133
Οι δικλίδες σε επίπεδο ΕΕ οδήγησαν σε πρόσθετες δημοσιονομικές διορθώσεις ύψους 620 εκατομμυρίων ευρώ έως το τέλος του 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανέφερε η Επιτροπή	134-135
Καμία καθαρή δημοσιονομική διόρθωση μέχρι στιγμής για την περίοδο 2014-2020	136
Ποια τα επόμενα βήματα;	137-148
Η καθυστερημένη έναρξη των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 και η πρόσθετη χρηματοδότηση επέτειναν την πίεση για απορρόφηση για ορισμένα κράτη μέλη	138-145
Δεν υπάρχει νομική απαίτηση για τελική αποδοχή για την επιβεβαίωση της κανονικότητας των δαπανών της περιόδου συνολικά	146-148
Τελικές παρατηρήσεις	149-162
Παραρτήματα	
Παράρτημα I – Επισκόπηση των ρόλων και των αρμοδιοτήτων των αρχών των κρατών μελών και της Επιτροπής	
Παράρτημα II – Χρονογραμμή των λογιστικών χρήσεων και των προθεσμιών υποβολής εκθέσεων	
Παράρτημα III – Επισκόπηση του δείγματος του ΕΕΣ ανά κράτος μέλος (2017-2022)	
Παράρτημα IV – Επισκόπηση της αναφοράς στοιχείων από τις αρχές ελέγχου σχετικά με παρατυπίες κατά την περίοδο 2018-2022	
Παράρτημα V – Σχετικές εκθέσεις του ΕΕΣ	

Συντομογραφίες

Γλωσσάριο

Κλιμάκιο του ΕΕΣ

Σύνοψη

I Η πολιτική συνοχής αποτελεί μείζονα τομέα δαπανών, που αντιπροσωπεύει πάνω από ένα τρίτο του προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020. Διαχρονικά, οι δαπάνες της πολιτικής συνοχής είναι εκείνες που συμβάλλουν περισσότερο στο συνολικό ποσοστό σφάλματος στο πλαίσιο της δήλωσης διασφάλισης που παρέχουμε. Πρόκειται για τομέα στον οποίο δεσπόζουσα θέση έχουν οι πληρωμές βάσει απόδοσης εξόδων, τις οποίες θεωρούμε υψηλού κινδύνου.

II Η παρούσα επισκόπηση βασίζεται σε προηγούμενες ελεγκτικές εργασίες μας σχετικά με τις δαπάνες στον τομέα της συνοχής κατά την περίοδο 2014-2020, καθώς και σε πληροφορίες που δημοσίευσε η Επιτροπή. Το παρόν έγγραφο παρέχει πολυετή επισκόπηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων μας, συμπεριλαμβανομένων αξιολόγησης των ζητημάτων διαχείρισης και δικλίδων, των εντοπισθέντων βαθύτερων αιτιών των σφαλμάτων, και των προηγούμενων αξιολογήσεών μας όσον αφορά τα μέτρα που εφαρμόζει η Επιτροπή για την πρόληψη και τη διόρθωση των σφαλμάτων με σκοπό τη μείωση του ποσοστού σφάλματος. Όπου είναι δυνατόν, παραθέτουμε επίσης ειδικές ανά χώρα πληροφορίες. Με την επισκόπηση αυτή, στόχος μας είναι να συμβάλουμε στην ενίσχυση του μοντέλου διασφάλισης και να παράσχουμε διαφωτιστικά στοιχεία ενόψει της κατάρτισης της νομοθετικής πρότασης για την πολιτική συνοχής της περιόδου μετά το 2027.

III Γενικά, από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι το πλαίσιο διασφάλισης για την πολιτική συνοχής συμβάλλει μεν στη μείωση του συνολικού επιπέδου σφάλματος από το 2007 και μετά, δεν υπήρξε όμως αποτελεσματικό όσον αφορά τη μείωσή του κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 % που προβλέπουν οι σχετικοί κανόνες. Από τα αποτελέσματα των ελέγχων μας για την εν λόγω περίοδο προκύπτουν σταθερά, τόσο σε ετήσια όσο και σε πολυετή βάση, επίπεδα σφάλματος πάνω από το όριο σημαντικότητας του 2 %. Θεωρούμε ότι η Επιτροπή υποεκτιμά το επίπεδο σφάλματος, παρότι συμφωνεί με το γενικό συμπέρασμά μας ότι οι δαπάνες συνοχής περιέχουν σημαντικά σφάλματα. Αυτό καταδεικνύει ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης από όλους τους βασικούς παράγοντες του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζουν το μοντέλο διασφάλισης.

IV Οι διαχειριστικές αρχές, που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή άμυνας στο μοντέλο διασφάλισης, διαδραματίζουν καίριο ρόλο για τη διασφάλιση της κανονικότητας των δαπανών συνοχής στα κράτη μέλη. Ωστόσο, οι δικλίδες που εφαρμόζουν δεν μετριάζουν ακόμη επαρκώς τον υψηλό εγγενή κίνδυνο σφάλματος στις δαπάνες στον τομέα της συνοχής. Περί το ήμισυ των πρόσθετων σφαλμάτων που αναφέραμε για την περίοδο 2014-2020 μπορούν να αποδοθούν σε πράξεις ή παραλείψεις των διαχειριστικών αρχών. Τα σφάλματα που αναφέραμε είναι επιπρόσθετα εκείνων που εντόπισαν και διόρθωσαν οι αρχές ελέγχου στο πλαίσιο προηγούμενων εξακριβώσεων ή ελέγχων.

V Οι αρχές ελέγχου των κρατών μελών αντιπροσωπεύουν τη δεύτερη γραμμή άμυνας, σύμφωνα με την αρχή του ενιαίου ελέγχου. Διαπιστώσαμε βελτιώσεις στην ικανότητά τους να εντοπίζουν παρατυπίες στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων, αλλά χρειάζεται ακόμη να βελτιώσουν την ικανότητά τους να εντοπίζουν άλλα είδη σφάλματος. Διαπιστώσαμε σφάλματα που αυτές έπρεπε να είχαν εντοπίσει. Μεταξύ του 2017 και του 2022, εντοπίσαμε πρόσθετα σφάλματα σε 51 από τους 87 φακέλους διασφάλισης που ελέγξαμε τουλάχιστον μία φορά, τα οποία αύξησαν το αναφερθέν ποσοστό σφάλματος πάνω από το όριο σημαντικότητας για σημαντικό μέρος των δαπανών που πιστοποιήθηκαν στην Επιτροπή. Διαπιστώσαμε επίσης αδυναμίες στον σχεδιασμό και την προετοιμασία των ελεγκτικών εργασιών, στην ποιότητα των ίδιων των ελεγκτικών εργασιών και στην τεκμηρίωσή τους. Αυτές οι αδυναμίες επηρέασαν άνω του ημίσεος των πράξεων που ελέγξαμε, γεγονός που περιορίζει τον βαθμό στον οποίο μπορεί η Επιτροπή να βασίζεται στις εν λόγω εργασίες.

VI Η Επιτροπή εξετάζει τα αποτελέσματα των ελέγχων που αναφέρουν οι αρχές ελέγχου πραγματοποιώντας επισκοπήσεις εγγράφων και ελέγχους συμμόρφωσης βάσει κινδύνου. Οι επισκοπήσεις εγγράφων παρουσιάζουν εγγενείς περιορισμούς που έγκεινται στο γεγονός ότι δεν έχουν σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να εντοπίζουν παράτυπες δαπάνες που δεν εντόπισαν τα κράτη μέλη. Οι έλεγχοι συμμόρφωσης είναι αποτελεσματικοί αλλά περιορισμένοι σε αριθμό.

VII Τα επικρατέστερα είδη σφάλματος ήταν οι μη επιλέξιμες δαπάνες και τα μη επιλέξιμα έργα, ακολουθούμενα από τη μη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις. Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2022, συστήσαμε στην Επιτροπή, η οποία φέρει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ, να λάβει ειδικά μέτρα μετριασμού των επαναλαμβανόμενων ειδών σφάλματος, προκειμένου να μειωθεί η συχνότητα και η επίπτωσή τους, και να αναλάβει περαιτέρω δράσεις βελτίωσης της διοίκησης εκ μέρους των αρχών των κρατών μελών.

VIII Από τα αποτελέσματα των ελέγχων μας προκύπτει ότι το επίπεδο σφάλματος υπερβαίνει το όριο σημαντικότητας στα περισσότερα κράτη μέλη που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μερίδιο των κονδυλίων συνοχής. Σε εννέα κράτη μέλη υπεύθυνα για το 76 % των δαπανών στον τομέα της συνοχής αντιστοιχούσε το 91 % του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος κατά την περίοδο 2014-2020. Από την ανάλυσή μας προέκυψε επίσης ότι, τόσο εμείς όσο και η Επιτροπή, πολλές φορές επαναξιολογήσαμε τους φακέλους διασφάλισης ορισμένων κρατών μελών διαπιστώνοντας ποσοστά σφάλματος που υπερέβαιναν το όριο σημαντικότητας. Στις περιπτώσεις αυτές, ειδικότερα, είναι αναγκαία η ενίσχυση των ικανοτήτων εντοπισμού των αρχών ελέγχου.

IX Επιπλέον, εντοπίσαμε τρία κύρια βαθύτερα αίτια των σφαλμάτων: προβλήματα που σχετίζονται με την ανεπαρκή διοίκηση από μέρους των εθνικών αρχών, προβλήματα που σχετίζονται με αμέλεια ή (εικαζόμενη) πρόθεση, καθώς και προβλήματα που άπτονται του κανονιστικού πλαισίου σε επίπεδο δικαιούχων. Τα μισά από τα πρόσθετα σφάλματα που εντοπίσαμε ενέπιπταν στην κατηγορία της ανεπαρκούς διοίκησης, με τη μορφή λήψης ακατάλληλων αποφάσεων και διενέργειας ανεπαρκών επαληθεύσεων από τις διαχειριστικές αρχές, καθώς και αδυναμιών στις εργασίες των αρχών ελέγχου.

X Το πλαίσιο διασφάλισης για την περίοδο 2014-2020 παρέχει στην Επιτροπή διάφορους τρόπους προστασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ. Ωστόσο, τα ποσά που παρακρατούνται από τις ενδιάμεσες πληρωμές αποδεσμεύονται προτού η Επιτροπή μπορέσει να εξετάσει όλα τα ζητήματα νομιμότητας και κανονικότητας. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί επίσης δημοσιονομικές διορθώσεις σε περιπτώσεις στις οποίες θεωρεί ότι το σύστημα διαχείρισης και δικλίδων ενός προγράμματος παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις. Ωστόσο, μέχρι στιγμής, η Επιτροπή δεν έχει ακόμη εφαρμόσει καθαρές δημοσιονομικές διορθώσεις που θα είχαν ως αποτέλεσμα την άμεση απώλεια χρηματοδότησης για το εμπλεκόμενο κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, τα μέσα αυτά παρουσιάζουν αδυναμίες στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή τους. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, θεωρούμε ότι η Επιτροπή πρέπει να αναλάβει περαιτέρω δράση, προκειμένου να ενισχύσει τον τρόπο εφαρμογής του πλαισίου διασφάλισης για τις δαπάνες συνοχής της περιόδου 2021-2027.

XI Τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία έως τα μέσα του 2025 για να υποβάλουν τις τελικές αιτήσεις πληρωμής για τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020. Η πίεση που ασκείται για την απορρόφηση της διαθέσιμης ενωσιακής χρηματοδότησης συνεπάγεται πρόσθετο κίνδυνο για την ορθότητα και την κανονικότητα των δαπανών. Η ευελιξία που παρασχέθηκε για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, η οποία περιλάμβανε, ειδικότερα, προσωρινή δυνατότητα ενωσιακής χρηματοδότησης ύψους 100 %, συνέβαλε στην αντιστάθμιση της βραδείας απορρόφησης των προηγούμενων ετών. Ωστόσο, αυτή η προσωρινή κατάργηση της απαίτησης για εθνική ή ιδιωτική συγχρηματοδότηση των προγραμμάτων ενδέχεται να αποθαρρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν δικλίδες, επιτείνοντας έτσι τον κίνδυνο τα κονδύλια να μην δαπανώνται ορθά. Ενόψει του κλεισίματος το 2025 των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 και της αλληλοεπικάλυψης με την υλοποίηση των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027, ο κίνδυνος παρατυπιών παραμένει υψηλός.

XII Τα αποτελέσματα των ελέγχων μας κατά την τελευταία εξαετία, σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα των εργασιών των αρχών ελέγχου και της Επιτροπής, ανέδειξαν την ανάγκη ενίσχυσης του τρόπου εφαρμογής του πλαισίου διασφάλισης για τις δαπάνες συνοχής της περιόδου 2021-2027. Η διαδικασία αυτή πρέπει να διεκπεραιωθεί υπό την καθοδήγηση της Επιτροπής, δεδομένου ότι φέρει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Εισαγωγή

Γενικές πληροφορίες για την πολιτική συνοχής

Πολιτική συνοχής: στόχοι και ταμεία στήριξης

01 Η πολιτική συνοχής προωθεί την ανάπτυξη της ΕΕ μέσω μέτρων για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της και τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών¹.

02 Η χρηματοδοτική στήριξη παρέχεται μέσω τριών κύριων ταμείων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ) και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), και συμπληρώνεται από την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ) και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) (βλέπε [γράφημα 1](#)).

¹ Άρθρο 174 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γράφημα 1 – Ταμεία που στηρίζουν την πολιτική συνοχής κατά την περίοδο 2014-2020

ΤΣ (61,5 δισ. ευρώ)

Χάριν προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης, χρηματοδοτεί έργα στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών σε κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ΑΕΕ χαμηλότερο του 90 % του μέσου όρου της ΕΕ.

ΕΤΠΑ (230,1 δισ. ευρώ)

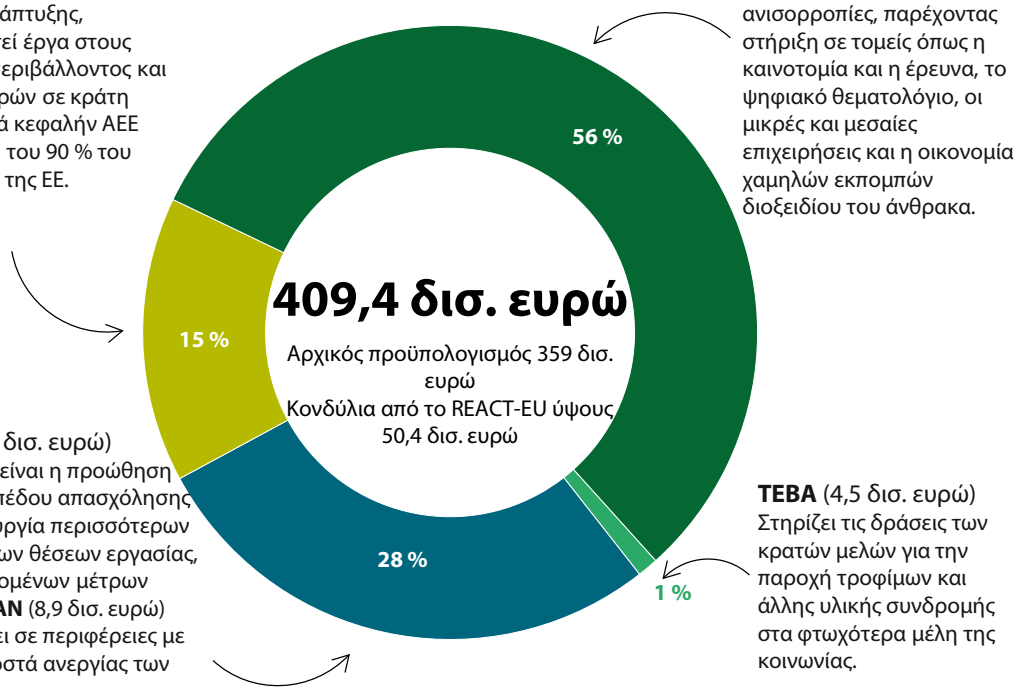
Μειώνει τις περιφερειακές ανισορροπίες, παρέχοντας στήριξη σε τομείς όπως η καινοτομία και η έρευνα, το ψηφιακό θεματολόγιο, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και η οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

ΕΚΤ (104,4 δισ. ευρώ)

Σκοπός του είναι η προώθηση υψηλού επιπέδου απασχόλησης και η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, περιλαμβανομένων μέτρων μέσω της **ΠΑΝ** (8,9 δισ. ευρώ) που στοχεύει σε περιφέρειες με υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων.

ΤΕΒΑ (4,5 δισ. ευρώ)

Στηρίζει τις δράσεις των κρατών μελών για την παροχή τροφίμων και άλλης υλικής συνδρομής στα φτωχότερα μέλη της κοινωνίας.

Πηγή: ΕΕΣ.

Οι δαπάνες συνοχής αντιπροσωπεύουν πάνω από το ένα τρίτο του προϋπολογισμού της ΕΕ

03 Η χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής διατέθηκε στο πλαίσιο του υποτομέα 1β («Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή») του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2014-2020 και ανέρχεται σε 359 δισεκατομμύρια ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους)², ποσό που αντιπροσωπεύει πάνω από το ένα τρίτο (34 %) του προϋπολογισμού της ΕΕ. Κατά την περίοδο 2021-2027, οι δαπάνες συνοχής υπάγονται στον τομέα 2 του ΠΔΠ που φέρει τον τίτλο «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες». Το 2021, αντιπροσώπευαν το μεγαλύτερο μερίδιο του προϋπολογισμού της ΕΕ (41,7 %).

² Βάσει στοιχείων της πλατφόρμας cohesiondata.europa.eu

04 Διαχρονικά η πολιτική συνοχής αποτελεί επίσης τον τομέα που συμβάλλει περισσότερο στο συνολικό ποσοστό σφάλματος³ που υπολογίζουμε στο πλαίσιο της δήλωσης διασφάλισης που παρέχουμε. Πρόκειται για τομέα στον οποίο δεσπόζουσα θέση έχουν οι πληρωμές βάσει απόδοσης εξόδων, τις οποίες θεωρούμε υψηλού κινδύνου. Αυτές αντιπροσώπευαν το 66 % του πληθυσμού ελέγχου για το 2022⁴. Για την εν λόγω απόδοση εξόδων, οι δικαιούχοι πρέπει να υποβάλλουν δήλωση των επιλέξιμων εξόδων που έχουν πραγματοποιήσει, καθώς και σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Στο πλαίσιο αυτό, υποχρεούνται συχνά να εφαρμόζουν πολύπλοκους κανόνες που ορίζουν ποιες δαπάνες μπορούν να δηλωθούν (επιλεξιμότητα) και με ποιον τρόπο μπορούν να πραγματοποιηθούν σωστά τα επιμέρους έξοδα (κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις ή τις κρατικές ενισχύσεις).

05 Η χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής συνήθως απαιτεί συγχρηματοδότηση από τα κράτη μέλη, σκοπός της οποίας είναι να διασφαλιστεί ότι τα κονδύλια δαπανώνται ορθά⁵. Για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, τον Δεκέμβριο του 2020 το πρόγραμμα Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης (REACT-EU) χορήγησε στα κράτη μέλη πρόσθετη χρηματοδότηση ύψους 50,4 δισεκατομμυρίων ευρώ, επιπλέον των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής της περιόδου 2014-2020⁶. Ταυτόχρονα, κατά τις λογιστικές χρήσεις 2020-2021 και 2021-2022, οι δηλωθείσες δαπάνες μπορούσαν να αποδοθούν από τον προϋπολογισμό της ΕΕ χωρίς να απαιτείται συγχρηματοδότηση από τα κράτη μέλη⁷. Το μέτρο αυτό σχεδιάστηκε για να περιορίσει την επιβάρυνση των εθνικών προϋπολογισμών λόγω της πανδημίας COVID-19 και επέτρεψε επίσης την ταχύτερη απορρόφηση της διαθέσιμης χρηματοδότησης⁸. Οι κανόνες προβλέπουν επίσης τη δυνατότητα ενωσιακής χρηματοδότησης κατά 100 % για το διάστημα 2023-2024, την τελική λογιστική χρήση της περιόδου⁹.

³ Σημείο 1.14 της ετήσιας έκθεσης για το 2022, σημείο 1.18 της ετήσιας έκθεσης για το 2021, σημείο 1.17 της ετήσιας έκθεσης για το 2020, σημείο 1.18 της ετήσιας έκθεσης για το 2019, σημείο 1.29 της ετήσιας έκθεσης για το 2018.

⁴ Σημείο VIII της δήλωσης διασφάλισης του ΕΕΣ που περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση για το 2022.

⁵ Αιτιολογική σκέψη 26 του ΚΚΔ 2014-2020.

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2221 σχετικά με το REACT-EU.

⁷ Άρθρο 25α του κανονισμού 2020/558.

⁸ Σημείο 30 της ειδικής έκθεσης αριθ. 02/2023.

⁹ Άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2022/562 (κανονισμός CARE) και άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2024/795 (κανονισμός STEP).

Διαφορετικές περιόδοι δαπανών στον τομέα της συνοχής αλληλοεπικαλύπτονται

06 Οι δαπάνες της ΕΕ προγραμματίζονται για περίοδο επτά ετών μέσω πολυετών δημοσιονομικών πλαισίων, καθένα από τα οποία διέπεται από ειδικούς κανόνες. Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, οι πόροι διατίθενται στα κράτη μέλη κατά την έναρξη του ΠΔΠ για ολόκληρη την επταετία. Ο προϋπολογισμός αναλύεται σε ετήσιες δαπάνες, όπως προβλέπονται στα σχέδια χρηματοδότησης για τα επιμέρους επιχειρησιακά προγράμματα των κρατών μελών (εφεξής «προγράμματα»).

07 Τα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους μία τριετία για να χρησιμοποιήσουν αυτές τις ετήσιες δόσεις, αρχής γενομένης από το έτος εγγραφής τους στον προϋπολογισμό. Μετά το πέρας της τριετίας, τα μη χρησιμοποιηθέντα κονδύλια αυτόματα χάνονται¹⁰. Αυτό σημαίνει ότι η περίοδος επιλεξιμότητας για τις δαπάνες συνοχής της περιόδου 2014-2020 εκτείνεται από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023. Τα κράτη μέλη έχουν περιθώριο να υποβάλουν την τελική δήλωση δαπανών τους ακόμη αργότερα (μέχρι τα μέσα του 2024). Η προθεσμία αυτή παρατάθηκε περαιτέρω κατά ένα έτος, μέχρι τα μέσα του 2025, από τον κανονισμό για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), ο οποίος εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2024¹¹. Ως εκ τούτου, οι δαπάνες συνοχής πραγματοποιούνται στην πραγματικότητα σε πολυετείς κύκλους διάρκειας περίπου 10 ετών, με περιόδους των ΠΔΠ να αλληλοεπικαλύπτονται.

Το πλαίσιο διασφάλισης για την πολιτική συνοχής

Οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να παρέχουν στην Επιτροπή διασφάλιση ως προς την κανονικότητα των δαπανών συνοχής

08 Οι δαπάνες συνοχής πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός πολυεπίπεδου συστήματος διακυβέρνησης. Τα κράτη μέλη ή οι περιφέρειες έχουν την ευθύνη για την καθημερινή λειτουργία των προγραμμάτων δαπανών. Για κάθε πρόγραμμα, τα κράτη μέλη πρέπει να ορίσουν μια διαχειριστική αρχή, μια αρχή πιστοποίησης και μια αρχή ελέγχου. Οι αρμοδιότητές τους περιγράφονται λεπτομερώς στον [κανονισμό περί κοινών διατάξεων \(ΚΚΔ\) 2014-2020](#) (βλέπε [παράρτημα I](#)). Κάθε χρόνο, οι εν λόγω

¹⁰ Άρθρα 86 και 136 του [κανονισμού περί κοινών διατάξεων \(ΚΚΔ\) 2014-2020](#).

¹¹ Άρθρο 14, παράγραφος 3, του [κανονισμού STEP](#).

αρχές πρέπει να παρέχουν στην Επιτροπή τη διασφάλιση ότι οι δαπάνες ήταν νόμιμες και κανονικές.

09 Τη συνολική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ φέρει η Επιτροπή¹². Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα αυτού του πλαισίου διασφάλισης εξαρτάται από τις ικανότητες των ατόμων και των φορέων που εμπλέκονται στα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών στα οποία βασίζεται το πλαίσιο διασφάλισης. Αυτή η οργάνωση συνεπάγεται επίσης ότι η Επιτροπή εξαρτάται σε κάποιον βαθμό από την ορθή λειτουργία των αρχών στα κράτη μέλη όσον αφορά την εποπτεία της νομιμότητας και της κανονικότητας των δαπανών της ΕΕ. Ωστόσο, πρέπει να εξασφαλίζει τη χρησιμοποίηση των πόρων της ΕΕ σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες¹³. Μολονότι εντοπίσαμε σημαντικό επίπεδο σφάλματος στις δαπάνες της ΕΕ μεταξύ του 2017 και του 2022, με τον τομέα της συνοχής να συμβάλλει περισσότερο στο συνολικό ποσοστό σφάλματος, χορηγήθηκε στην Επιτροπή απαλλαγή, λαμβάνοντας υπόψη τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ στο σύνολό του.

Το 2007 η Επιτροπή εισήγαγε μια προσέγγιση «ενιαίου ελέγχου» των δαπανών της πολιτικής συνοχής

10 Ως «ενιαίος έλεγχος» νοείται ένα πλαίσιο εσωτερικών δικλίδων στο οποίο κάθε επίπεδο ελέγχου βασίζεται στις εργασίες που πραγματοποιούνται σε κατώτερα επίπεδα, με την προϋπόθεση ότι οι εργασίες αυτές είναι αξιόπιστες και ακριβείς. Στην πράξη, στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, αυτό συνεπάγεται ότι η Επιτροπή αποκομίζει βεβαιότητα από τις ελεγκτικές εργασίες που πραγματοποιούν οι αρχές στα κράτη μέλη. Ωστόσο, η Επιτροπή διατηρεί την τελική ευθύνη για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Σκοπός της προσέγγισης είναι να μειωθεί τόσο το κόστος των ελεγκτικών δραστηριοτήτων για τα κράτη μέλη και την Επιτροπή, όσο και η διοικητική επιβάρυνση για τους ελεγχόμενους, καθώς αποφεύγεται η επανάληψη ελεγκτικών εργασιών.

11 Εγκρίναμε την έννοια του «ενιαίου ελέγχου» το 2004 με [γνωμοδότηση και πρόταση για πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου](#) των ενωσιακών κονδυλίων, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις (βλέπε [πλαίσιο 1](#)).

¹² Άρθρο 317 της [Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#).

¹³ Άρθρο 63, παράγραφος 8, του [δημοσιονομικού κανονισμού](#).

Πλαίσιο 1

Προϋποθέσεις της προσέγγισης «ενιαίου ελέγχου»¹⁴

Οι έλεγχοι πρέπει να εφαρμόζονται βάσει κοινού προτύπου και να συντονίζονται προκειμένου να αποφεύγεται η περιττή επανάληψη των ιδίων εργασιών. [...] πρέπει να εφαρμόζονται, να τεκμηριώνονται και να αποτελούν αντικείμενο εκθέσεων κατά τρόπο απρόσκοπτο και διαφανή, καθιστώντας δυνατό να χρησιμοποιούνται τα σχετικά αποτελέσματα και να βασίζονται σε αυτά όλοι οι παρεμβαίνοντες στο σύστημα. [...]

[...] πρέπει, αφενός, η νομοθεσία στην οποία βασίζονται η πολιτική και οι διαδικασίες να είναι σαφής και να μην επιδέχεται παρερμηνείες και, αφετέρου, να αποφεύγεται η περιττή πολυπλοκότητα.

Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου πρέπει να βασίζονται σε αλυσίδα διαδικασιών ελέγχου, για κάθε δε επίπεδο πρέπει να καθορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι, στο πλαίσιο των οποίων θα λαμβάνονται υπόψη οι εργασίες των υπολοίπων. Οι αιτήσεις απόδοσης δαπανών ή εξόδων πέραν ορισμένου ορίου πρέπει να συνοδεύονται από πιστοποιητικό και έκθεση ανεξάρτητου ελέγχου, που θα βασίζονται σε κοινά κριτήρια μεθοδολογίας και περιεχομένου.

Η Επιτροπή πρέπει να καθορίσει τις ελάχιστες υποχρεώσεις σχετικά με τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου. [...] Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου πρέπει να περιλαμβάνουν μηχανισμούς που να εξασφαλίζουν ότι τόσο οι ανεπάρκειες που ενυπάρχουν στα ίδια τα συστήματα, όσο και τα σφάλματα και οι ανωμαλίες στις πράξεις εντοπίζονται και διορθώνονται και ότι, οσάκις είναι αναγκαίο, πραγματοποιούνται οι σχετικές ανακτήσεις.

12 Τόσο ο δημοσιονομικός κανονισμός όσο και ο ΚΚΔ αναφέρονται στην έννοια του «ενιαίου ελέγχου»¹⁵. Η προσέγγιση αυτή ακολουθείται στην πολιτική συνοχής από το 2007, έτος κατά το οποίο ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των αρχών ελέγχου ενισχύθηκαν σε σύγκριση με τα ισχύοντα για τις αρμόδιες για τις κατασταλτικές δικλίδες αρχές κατά την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006. Σε προηγούμενη έκθεσή μας, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι, μετά τις βελτιώσεις που επήλθαν στο σύστημα διαχείρισης και δικλίδων των κρατών μελών, τα ποσοστά σφάλματος που υπολογίσαμε για την περίοδο 2007-2013 ήταν σημαντικά χαμηλότερα σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο¹⁶. Ωστόσο, παρά τις βελτιώσεις αυτές, το επίπεδο

¹⁴ Γνωμοδότηση 02/2004.

¹⁵ Αιτιολογική σκέψη 218 του δημοσιονομικού κανονισμού, άρθρο 148, παράγραφος 3, του ΚΚΔ 2014-2020, άρθρο 80 του ΚΚΔ 2021-2027.

¹⁶ Σημεία 80 και 81 της ειδικής έκθεσης αριθ. 17/2018.

σφάλματος παρέμενε σημαντικό, και οι αναμενόμενες μελλοντικές βελτιώσεις για την περίοδο 2014-2020 δεν επέφεραν παρά οριακή μείωση του επιπέδου αυτού.

Για την περίοδο 2014-2020 καθιερώθηκε η έννοια των λογιστικών χρήσεων και ένα σύστημα ετήσιας εκκαθάρισης των δαπανών

13 Με τον ΚΚΔ 2014-2020 θεσπίστηκε η έννοια των λογιστικών χρήσεων, μαζί με ένα σύστημα εκκαθάρισης των δαπανών που δηλώνονται ετησίως για κάθε πρόγραμμα. Βάσει της έννοιας αυτής, απαιτείται από τις αρχές των κρατών μελών να υποβάλλουν, για κάθε πρόγραμμα (ή ομάδα προγραμμάτων), ετήσιο φάκελο διασφάλισης που να καλύπτει τις δαπάνες που έχουν πιστοποιηθεί στην Επιτροπή κατά την αντίστοιχη λογιστική χρήση. Η λογιστική χρήση να καλύπτει τις δαπάνες που δηλώθηκαν μεταξύ 1ης Ιουλίου του έτους ν-2 και 30ής Ιουνίου του έτους ν-1 (βλέπε [παράρτημα II](#)). Ο φάκελος διασφάλισης περιλαμβάνει:

- ο τους πιστοποιημένους λογαριασμούς της λογιστικής χρήσης·
- ο δήλωση διαχείρισης και ετήσια σύνοψη των δικλίδων και των επαληθεύσεων· και
- ο την ετήσια έκθεση ελέγχου και την ελεγκτική γνώμη της αρχής ελέγχου.

14 Στις ετήσιες εκθέσεις ελέγχου δημοσιοποιείται το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος, το οποίο αποτελεί τον βασικό δείκτη νομιμότητας και κανονικότητας για κάθε πρόγραμμα ή ομάδα προγραμμάτων. Για τον καθορισμό του ποσοστού αυτού, η αρχή ελέγχου πρέπει να λαμβάνει υπόψη τυχόν παρατυπίες που έχει εντοπίσει εξετάζοντας αντιπροσωπευτικό δείγμα πράξεων και, ανάλογα με τη μέθοδο δειγματοληψίας, προβαίνοντας σε παρεκβολή των εν λόγω σφαλμάτων στον πληθυσμό ελέγχου. Το ποσοστό αποτυπώνει επίσης τις δημοσιονομικές διορθώσεις που εφαρμόστηκαν και καταχωρίστηκαν στους λογαριασμούς από τις αρχές διαχείρισης και πιστοποίησης σε σχέση με τις παρατυπίες και τους κινδύνους που εντόπισαν οι αρχές ελέγχου στο πλαίσιο των ελεγκτικών εργασιών τους.

15 Στους φακέλους διασφάλισης που παρέχουν, οι αρχές των κρατών μελών επιβεβαιώνουν ότι οι λογαριασμοί είναι πλήρεις, ακριβείς και αληθείς, και ότι τα συστήματα διαχείρισης και οι εσωτερικές δικλίδες που εφαρμόζουν για το εκάστοτε πρόγραμμα (ή την ομάδα προγραμμάτων) είναι αποτελεσματικά. Επιβεβαιώνουν επίσης ότι οι πιστοποιημένες δαπάνες είναι νόμιμες και κανονικές¹⁷. Στη συνέχεια, η Επιτροπή αποδέχεται τους λογαριασμούς και καταβάλλει την εκκρεμή συνεισφορά της ΕΕ μόνον εάν καταλήξει στο συμπέρασμα — λαμβανομένης υπόψη της γνώμης της αρχής ελέγχου— ότι αυτοί είναι πλήρεις, ακριβείς και αληθείς.

16 Με τον ΚΚΔ 2014-2020 θεσπίστηκε επίσης παρακράτηση 10 % σε όλες τις ενδιάμεσες πληρωμές¹⁸ και η δυνατότητα εφαρμογής καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων¹⁹. Σκοπός της πρώτης είναι να συσταθεί απόθεμα ασφαλείας σε περίπτωση τυχόν παράτυπων δαπανών που δεν εντοπίστηκαν από το σύστημα δικλίδων του κράτους μέλους (και, ως εκ τούτου, αποδόθηκαν). Η δεύτερη παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να ανακαλεί κονδύλια από ένα κράτος μέλος λόγω της μη διόρθωσης αδυναμιών που εντοπίστηκαν στα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων του.

Η Επιτροπή παρέχει διασφάλιση σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της

17 Δύο γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) της Επιτροπής είναι αρμόδιες για τις δαπάνες συνοχής: η ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (ΓΔ REGIO) και η ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης (ΓΔ EMPL). Στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ) τους αναφέρουν στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων των προγραμμάτων (μεταξύ άλλων τη λειτουργία των συστημάτων, τις εντοπισθείσες αδυναμίες στις εργασίες των αρχών των κρατών μελών και τα ζητούμενα διορθωτικά μέτρα), το κατά πόσον μπορούν οι λογαριασμοί τους να γίνουν δεκτοί, καθώς και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί. Από τον Ιούλιο του 2021, οι ελεγκτικές εργασίες και οι εργασίες αξιολόγησης της Επιτροπής όσον αφορά τις δαπάνες συνοχής συντονίζονται και εκτελούνται από κοινή διεύθυνση ελέγχου.

¹⁷ Άρθρο 127, παράγραφος 5, του ΚΚΔ 2014-2020 και άρθρο 63, παράγραφος 7, του δημοσιονομικού κανονισμού.

¹⁸ Άρθρο 130 του ΚΚΔ 2014-2020.

¹⁹ Άρθρο 145, παράγραφος 7, του ΚΚΔ 2014-2020.

18 Στις ΕΕΔ, η Επιτροπή χρησιμοποιεί τα επιμέρους υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος που αναφέρουν οι αρχές ελέγχου για κάθε πρόγραμμα, τα αποτελέσματα των δικών της εργασιών (που συνίστανται σε ελέγχους βάσει εγγράφων, οι οποίοι συμπληρώνονται, εφόσον απαιτείται, από διερευνητικές αποστολές, ελέγχους συμμόρφωσης βάσει κινδύνου και θεματικούς ελέγχους), καθώς και άλλες διαθέσιμες πληροφορίες, όπως τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργούμε στο πλαίσιο των εργασιών μας για τη δήλωση διασφάλισης. Χρησιμοποιεί αυτές τις πληροφορίες για τον υπολογισμό και την αναφορά ενός βασικού δείκτη επιδόσεων (ΒΔΕ) σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών στο πλαίσιο των ταμείων που διαχειρίζεται έκαστη ΓΔ (βλέπε σημείο 38). Ο εν λόγω ΒΔΕ παρουσιάζεται συγκεντρωτικά στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ) ως δείκτης σχετικά με την κανονικότητα για το σύνολο των δαπανών συνοχής ενός οικονομικού έτους.

Από το 2017, η προσέγγιση ελέγχου που εφαρμόζουμε συνεκτιμά τις αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020

19 Εντολή μας, δυνάμει της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι να ελέγχουμε τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποίησης των εσόδων και εξόδων. Συνεπώς, ως ο ανεξάρτητος εξωτερικός ελεγκτής της ΕΕ, δεν αποτελούμε μέρος του συστήματος εσωτερικών δικλίδων για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, ούτε ακολουθούμε τη συναφή προσέγγιση του «ενιαίου ελέγχου». Στο πλαίσιο των εργασιών μας για τη δήλωση διασφάλισης, αξιολογούμε κατά πόσον η Επιτροπή έχει εκτελέσει τον προϋπολογισμό της ΕΕ σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες.

20 Από το 2017, τον πληθυσμό ελέγχου μας στον τομέα της συνοχής αποτελούν δαπάνες που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς οι οποίοι υποβλήθηκαν σε φακέλους διασφάλισης και έγιναν δεκτοί από την Επιτροπή για την αντίστοιχη λογιστική χρήση. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο των ελέγχων μας εξετάζουμε κυρίως πράξεις για τις οποίες τα κράτη μέλη έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο δικλίδων τους για την αντίστοιχη λογιστική χρήση, και για τις οποίες θεωρητικά έχουν προβεί σε όλες τις σχετικές ενέργειες για τη διόρθωση των σφαλμάτων που τα ίδια εντόπισαν²⁰ στο πλαίσιο των διαδικασιών δικλίδων που εφαρμόζουν. Αυτό σημαίνει ότι όλα τα σφάλματα που εντοπίζονται κατά τους ελέγχους μας είναι επιπρόσθετα εκείνων που εντοπίζονται στο πλαίσιο των εφαρμοζόμενων εσωτερικών δικλίδων. Ωστόσο, ο

²⁰ Παράρτημα 1.1, σημεία 18 και 19 της ετήσιας έκθεσης για το 2022. Εξαιρούνται οι πράξεις που συνδέονται με συνεισφορές σε χρηματοδοτικά μέσα και οι προκαταβολές κρατικών ενισχύσεων.

κύκλος δικλίδων της Επιτροπής λαμβάνει χώρα παράλληλα με αποτέλεσμα να μην έχει ολοκληρωθεί για όλες τις πράξεις κατά τον χρόνο επιλογής του δείγματός μας (βλέπε σημείο 69 και [παράρτημα II](#)).

21 Επιπλέον, η προσέγγιση ελέγχου μας περιλαμβάνει αξιολόγηση των διαφόρων διαδικασιών δικλίδων που εφαρμόστηκαν επί των φακέλων διασφάλισης του δείγματός μας. Αυτό μάς επιτρέπει να εντοπίζουμε τομείς στους οποίους τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων για συγκεκριμένα προγράμματα ή οι εποπτικές εργασίες της Επιτροπής χρήζουν περαιτέρω βελτίωσης, ιδίως όταν εντοπίζουμε «πρόσθετα σφάλματα», δηλαδή σφάλματα επιπλέον εκείνων που εντοπίστηκαν και διορθώθηκαν από τις αρχές ελέγχου (και, εξ ορισμού, τις διαχειριστικές αρχές) στο πλαίσιο προηγούμενων εξακριβώσεων ή ελέγχων.

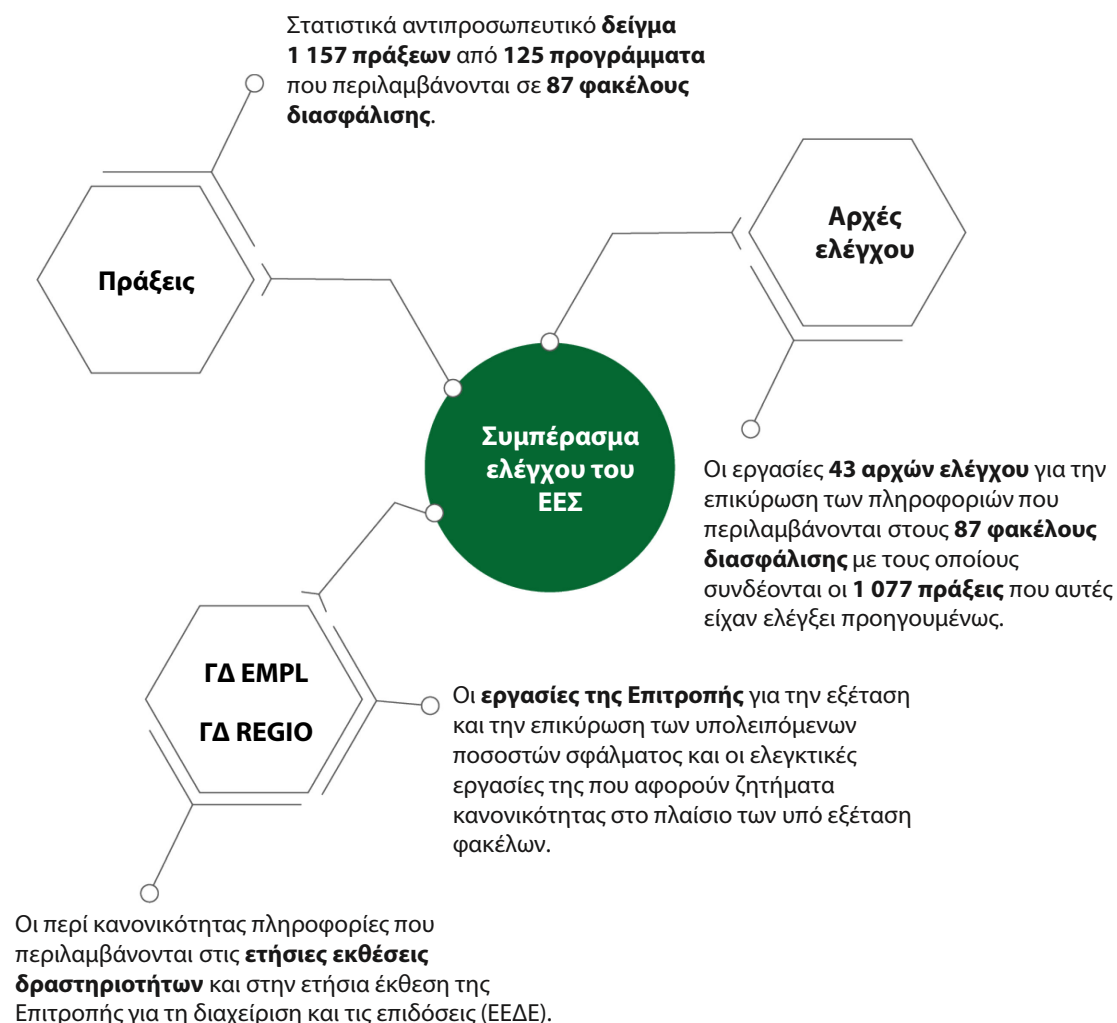
Εμβέλεια και προσέγγιση της επισκόπησης

22 Το παρόν έγγραφο παρέχει πολυετή επισκόπηση της αξιολόγησής μας σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών συνοχής κατά την περίοδο 2014-2020. Συνοψίζουμε τα αποτελέσματα των ελέγχων που είχαμε αναφέρει στο παρελθόν και τα ευρήματά μας αναφορικά με τα συστήματα διαχείρισης και δικλίδων στα κράτη μέλη, εντοπίζουμε τα βαθύτερα αίτια των σφαλμάτων κατά την υπό εξέταση περίοδο και αναφερόμαστε στην προηγούμενη αξιολόγησή μας των μέτρων που εφαρμόζει η Επιτροπή για την πρόληψη ή τον εντοπισμό και τη διόρθωση σφαλμάτων, προκειμένου να μειωθεί το επίπεδο σφάλματος. Όπου είναι δυνατόν, παρέχουμε επίσης ειδικές ανά χώρα πληροφορίες. Τέλος, εντοπίζουμε ελεγκτικές δυσκολίες που έχουν να κάνουν, αφενός, με το κλείσιμο της περιόδου 2014-2020 και, αφετέρου, με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών συνοχής για την περίοδο 2021-2027.

23 Η παρούσα επισκόπηση επικεντρώνεται στα αποτελέσματα των ελέγχων μας για τα οικονομικά έτη 2017 έως 2022 (βλέπε [παράρτημα III](#)). Αυτό μάς επιτρέπει να καλύψουμε όλες τις δαπάνες της περιόδου 2014-2020 που, έως το τέλος του 2022, είχαν πραγματοποιηθεί, δηλωθεί και αποδοθεί, και υποβληθεί στον κύκλο δικλίδων. Το οικονομικό έτος 2017 ήταν το πρώτο κατά το οποίο η Επιτροπή αποδέχθηκε δαπάνες που αφορούσαν τη λογιστική χρήση που εκτεινόταν από την 1η Ιουλίου 2015 έως τις 30 Ιουνίου 2016, τις οποίες είχαν δηλώσει τα κράτη μέλη για τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020 (βλέπε [παράρτημα II](#)). Οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ του 2014 και του 2016 (πλην των προκαταβολών) αφορούσαν κυρίως την περίοδο 2007-2013.

24 Μεταξύ του 2017 και του 2022, εξετάσαμε 1 157 πράξεις από το σύνολο των 27 κρατών μελών και το Ηνωμένο Βασίλειο (βλέπε [παράρτημα III](#)). Εξετάσαμε επίσης τις εργασίες των αρχών ελέγχου στα κράτη μέλη για τις εν λόγω πράξεις (βλέπε επίσης [γράφημα 2](#)).

Γράφημα 2 – Ελεγκτικές εργασίες του ΕΕΣ κατά την περίοδο 2014-2020 (έως το 2022)

Σημ.:

* Τα αριθμητικά στοιχεία αφορούν πράξεις της περιόδου 2014-2020 που ελέγχθηκαν μεταξύ του 2017 και του 2022.

** Το στατιστικά αντιπροσωπευτικό δείγμα 1 157 πράξεων περιλάμβανε 1 077 πράξεις για τις οποίες οι αρχές ελέγχου είχαν επαληθεύσει τις δαπάνες, εννέα πράξεις που δεν περιλαμβάνονταν στο δείγμα των αρχών ελέγχου και 71 πράξεις που αφορούσαν χρηματοδοτικά μέσα.

Πηγή: ΕΕΣ.

25 Συνεπεία της μεθόδου δειγματοληψίας που εφαρμόζουμε, οι εργασίες που πραγματοποιούνται σε κάθε κράτος μέλος για ολόκληρη την περίοδο (ήτοι ο αριθμός των εξεταζόμενων πράξεων) είναι ανάλογες προς το δαπανηθέν ποσό. Όσον αφορά τα κράτη μέλη που αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 76 % των συνολικών δαπανών συνοχής (Πολωνία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ουγγαρία, Τσεχία, Ρουμανία, Ελλάδα και Γερμανία), τα συγκεντρωτικά δείγματα ελέγχου που χρησιμοποιήσαμε ήταν αρκούντως μεγάλα ώστε να παρέχουν πληροφορίες και διαφωτιστικά στοιχεία σε επίπεδο κρατών μελών.

26 Δεδομένου ότι δεν έχουμε ακόμη διενεργήσει ειδικό έλεγχο του συστήματος δημοσιονομικών διορθώσεων, η παρούσα επισκόπηση δεν καλύπτει λεπτομερώς την πτυχή αυτή. Σχεδιάζουμε να διενεργήσουμε έλεγχο σχετικά με την αποτελεσματικότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών όσον αφορά τη χρήση δημοσιονομικών διορθώσεων στον τομέα της συνοχής για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και τη διασφάλιση της κανονικότητας των σχετικών δαπανών.

27 Η επισκόπησή μας βασίζεται στις ετήσιες εκθέσεις και τις συναφείς ειδικές εκθέσεις και γνώμες μας (βλέπε [παράρτημα V](#)), καθώς και στις εκθέσεις της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της [ΕΕΔΕ](#) και των [ΕΕΔ της ΓΔ EMPL](#) και της [ΓΔ REGIO](#). Λαμβάνονται επίσης υπόψη άλλα έγγραφα και μελέτες της Επιτροπής. Χάριν σύγκρισης με την προηγούμενη περίοδο, χρησιμοποιήσαμε τα αποτελέσματα της πολυετούς επισκόπησής μας όσον αφορά την κανονικότητα των δαπανών στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης κατά την περίοδο 2007-2013²¹, η οποία δημοσιεύθηκε το 2014.

28 Το παρόν έγγραφο δεν συνιστά έκθεση ελέγχου αλλά επισκόπηση που βασίζεται σε προηγούμενες ελεγκτικές εργασίες μας στον υπό εξέταση τομέα και σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες. Αναφέρει τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή του μοντέλου διασφάλισης για τις δαπάνες συνοχής της περιόδου 2014-2020. Στόχος είναι να συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση του εν λόγω μοντέλου για το κλείσιμο της απερχόμενης περιόδου και για την περίοδο 2021-2027 που ξεκίνησε πρόσφατα, καθώς και στη νομοθετική πρόταση που πρόκειται να καταρτιστεί για την πολιτική συνοχής για την περίοδο μετά το 2027. Το αποτέλεσμα της επισκόπησής μας θα μπορούσε επίσης να συνεκτιμηθεί στο πλαίσιο του προβληματισμού του ΕΕΣ σχετικά με το μέλλον της προσέγγισής μας και τον βαθμό στον οποίο μπορούμε να βασιζόμαστε στις εργασίες άλλων ελεγκτών.

²¹ Γεωργία και συνοχή: επισκόπηση των δαπανών της ΕΕ κατά την περίοδο 2007-2013.

Ποια η συνολική αξιολόγησή μας όσον αφορά την κανονικότητα των δαπανών στον τομέα της συνοχής;

29 Στόχος του πλαισίου διασφάλισης για την πολιτική συνοχής είναι να διασφαλιστεί ότι, για κάθε πρόγραμμα (ή ομάδα προγραμμάτων), οι δαπάνες που δηλώνονται από τα κράτη μέλη και επαληθεύονται από την Επιτροπή δεν περιέχουν σημαντικά σφάλματα. Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, το όριο σημαντικότητας είναι 2 %²²: αυτό χρησιμοποιούμε και εμείς ως όριο για να διαμορφώσουμε τη γνώμη μας σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο πλαίσιο της δήλωσης διασφάλισης που παρέχουμε²³. Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά όσα διαπιστώσαμε και αναφέραμε σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών συνοχής και το πλαίσιο διασφάλισης κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Το επίπεδο σφάλματος στις δαπάνες συνοχής την περίοδο 2014-2020 ήταν χαμηλότερο από ό,τι την περίοδο 2007-2013, αλλά παρέμενε σημαντικό

30 Συνδυάζοντας τα ετήσια αποτελέσματά μας για τα έτη από το 2017 έως το 2022, εκτιμούμε ότι το επίπεδο σφάλματος για τα έτη αυτά στις δαπάνες του ΠΔΠ 2014-2020 ανέρχεται σε περίπου 4,8 %. Το ποσοστό αυτό είναι κατά 1,2 εκατοστιαίες μονάδες μικρότερο από εκείνο που υπολογίσαμε για το ΠΔΠ 2007-2013 σε παρόμοιο στάδιο εκτέλεσής του (ήτοι για την περίοδο 2009-2013): η εκτίμησή μας για το πολυετές επίπεδο σφάλματος ανερχόταν στο 6,0 % των δαπανηθέντων κονδυλίων²⁴.

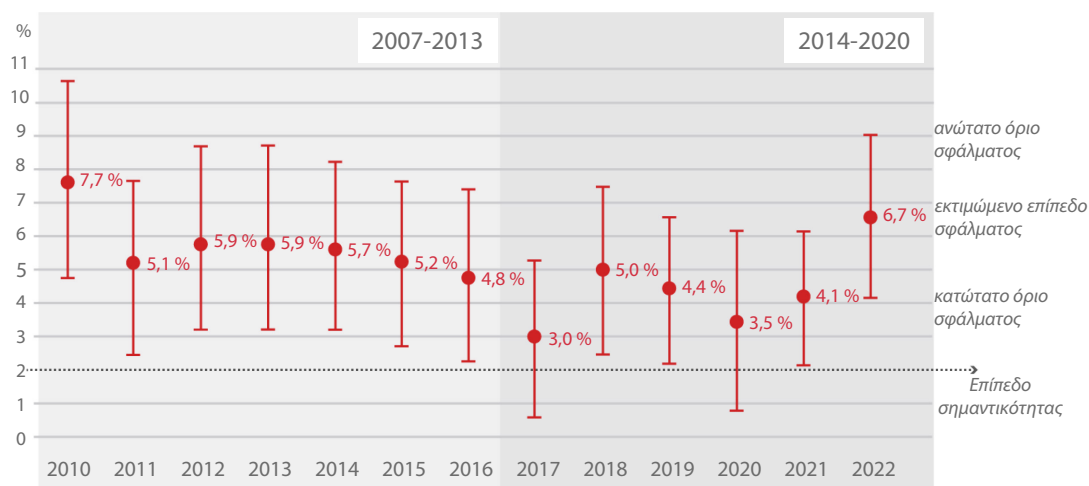
²² Άρθρο 28, παράγραφος 11, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 480/2014 της Επιτροπής, σημείο 5.1.5 της ΕΕΔΕ του 2022, τόμος III, παράρτημα 5, μεθοδολογία του ΕΕΣ.

²³ Παράρτημα 1.1, σημείο 35, της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

²⁴ Γεωργία και συνοχή: επισκόπηση των δαπανών της ΕΕ κατά την περίοδο 2007-2013, σημείο 23.

31 Αν και τα αποτελέσματά μας διέφεραν από έτος σε έτος, όλα τα οικονομικά έτη μεταξύ του 2017 και του 2022 οι από μέρους μας εκτιμήσεις σφάλματος υπερέβαιναν το όριο του 2 %, τα περισσότερα δε έτη σε σημαντικό βαθμό, φτάνοντας έως και στο 6,7 % το 2022. Το ίδιο ίσχυε και για την περίοδο 2007-2013 (βλέπε [γράφημα 3](#)).

Γράφημα 3 – Εκτιμήσεις σφάλματος του ΕΕΣ στις δαπάνες συνοχής, 2010-2022

Πηγή: ΕΕΣ.

32 Σύμφωνα με τα ευρήματα του ελέγχου μας στο πλαίσιο της δήλωσης διασφάλισης, οι πληρωμές βάσει απόδοσης εξόδων ενέχουν υψηλότερο κίνδυνο σφάλματος από τις πληρωμές βάσει δικαιωμάτων (όπως και τα περισσότερα τμήματα της κοινής γεωργικής πολιτικής)²⁵. Συνολικά, μία στις τέσσερις πράξεις των δειγμάτων μας μεταξύ του 2017 και του 2022 ενείχε κάποια παραβίαση των νομικών απαιτήσεων, μολοντί σχεδόν όλες αυτές οι πράξεις είχαν ήδη εξεταστεί από τις αρχές ελέγχου. Ταξινομήσαμε το 60 % περίπου των εν λόγω σφαλμάτων (171 σφάλματα ή 15 % του συνολικού δείγματος) ως ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα. Για περίπου το ένα τέταρτο των πράξεων στις οποίες εντοπίσαμε αυτά τα «πρόσθετα σφάλματα» (ήτοι επιπρόσθετα εκείνων που είχαν εντοπίσει και διορθώσει οι αρχές ελέγχου), αυτά είχαν σημαντική επίπτωση καθώς επηρέασαν άνω του 80 % των δαπανών που δηλώθηκαν για την πράξη.

²⁵ Σημείο 1.18 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

33 Η περίοδος επιλεξιμότητας για τις δαπάνες της περιόδου 2014-2020 έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2023. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, δόθηκε στα κράτη μέλη σημαντική ευελιξία για επαναπρογραμματισμό των κονδυλίων (και πρόσθετη χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος REACT-EU)²⁶. Στην [ετήσια έκθεσή μας για το 2020](#), είχαμε ήδη επισημάνει τον αυξημένο κίνδυνο οι έλεγχοι και οι επαληθεύσεις από τις διαχειριστικές αρχές και τις αρχές ελέγχου να είναι λιγότερο αποτελεσματικοί κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19, αυξάνοντας έτσι δυνητικά τον κίνδυνο μη εντοπισμού και μη διόρθωσης σφαλμάτων και παρατυπιών²⁷.

Οι περισσότερες αρχές ελέγχου ανέφεραν επίπεδα σφάλματος κάτω από το όριο σημαντικότητας μεταξύ του 2017 και του 2022

34 Οι αρχές ελέγχου μπορούν να διατυπώνουν ελεγκτική γνώμη χωρίς επιφύλαξη σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών που εγγράφονται στους λογαριασμούς μόνον εάν το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος που περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση ελέγχου (βλέπε επίσης σημείο [14](#)) δεν υπερβαίνει το όριο σημαντικότητας του 2 % που ορίζεται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό της Επιτροπής για τη συμπλήρωση του ΚΚΔ²⁸.

35 Κατά την περίοδο 2014-2020, οι περισσότερες αρχές ελέγχου δεν ανέφεραν στις ετήσιες εκθέσεις ελέγχου τους σημαντικά σφάλματα στις δαπάνες συνοχής. Μεταξύ του 2017 και του 2022, εντοπίσαμε μόλις 33 περιπτώσεις (σε 25 από περισσότερα από 400 προγράμματα) στις οποίες η αρμόδια αρχή ελέγχου είχε αναφέρει υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του 2 % πριν από οποιαδήποτε προσαρμογή από την Επιτροπή²⁹. Μεγάλο ποσοστό των περιπτώσεων αυτών (σε 14 από τα 25 προγράμματα) σημειώθηκαν το 2020 (ήτοι αφορούσαν τη λογιστική χρήση 2018-2019).

²⁶ Σημείο 6.17 της [ετήσιας έκθεσης για το 2022](#).

²⁷ Σημείο 2.32 της [ετήσιας έκθεσης για το 2020](#).

²⁸ Άρθρο 28, παράγραφος 11, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 480/2014 της [Επιτροπής](#).

²⁹ Βάσει των παραρτημάτων των ΕΕΔ της ΓΔ EMPL και της ΓΔ REGIO για τα έτη από 2017 έως 2022.

36 Ωστόσο, χρόνο με τον χρόνο, με τους ελέγχους μας διαπιστώνουμε ότι πολλές αρχές ελέγχου δεν εντοπίζουν σημαντικό αριθμό σφαλμάτων στις πράξεις που ελέγχουν. Ορισμένα από τα σφάλματα αυτά ενδέχεται να εντοπιστούν αργότερα από την Επιτροπή, με αποτέλεσμα να πραγματοποιηθούν προσαρμογές, και άλλα να εντοπιστούν από εμάς (εάν ο φάκελος διασφάλισης περιλαμβάνεται στο δείγμα μας). Λόγω αυτών των πρόσθετων σφαλμάτων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι δαπάνες συνοχής στο σύνολό τους περιέχουν σημαντικά σφάλματα.

37 Τέλος, μολονότι οι προκαταβολές σε χρηματοδοτικά μέσα δεν αποτελούν πραγματοποιηθείσες δαπάνες, στον ΚΚΔ³⁰ προβλέπεται εξαίρεση που επιτρέπει στις αρχές ελέγχου να τις συμπεριλάβουν στον πληθυσμό ελέγχου τους, εφόσον καταβάλλονται κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσης, και, ως εκ τούτου, να τις λάβουν υπόψη κατά τον υπολογισμό του υπολειπόμενου ποσοστού σφάλματος. Αυτές οι προκαταβολές είναι γενικά χαμηλού κινδύνου και σχετικά υψηλής αξίας. Ως εκ τούτου, όταν οι λογαριασμοί περιλαμβάνουν τόσο τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες όσο και τις προκαταβολές, στα υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος των αρχών ελέγχου είναι πιθανό να δηλώνεται χαμηλότερο επίπεδο σφάλματος για τις δαπάνες που όντως πραγματοποιήθηκαν.

Από το 2018, το «ανώτατο ποσοστό» της Επιτροπής υποδεικνύει σημαντικά σφάλματα στις δαπάνες συνοχής

38 Η Επιτροπή υπολογίζει έναν βασικό δείκτη επιδόσεων (ΒΔΕ) σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών στο πλαίσιο κάθε ταμείου, ο οποίος αναφέρεται εν συνεχεία στην ΕΕΔ (βλέπε σημείο 18). Ο ΒΔΕ υπολογίζεται συγκεντρωτικά ως ο σταθμισμένος μέσος όρος των επιμέρους υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος, και προσαρμόζεται, εφόσον είναι αναγκαίο, με βάση τα αποτελέσματα των επισκοπήσεων και των ελέγχων που διενεργεί η Επιτροπή. Από το 2018, η Επιτροπή δημοσιοποιεί επίσης ένα «ανώτατο ποσοστό», προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι πρόσθετοι κίνδυνοι που ενδέχεται να ενέχουν οι εν λόγω δαπάνες³¹. Για τον υπολογισμό του ΒΔΕ δεν συνεκτιμάται η επίπτωση των προπληρωμών προς χρηματοδοτικά μέσα (βλέπε σημείο 37).

³⁰ Άρθρο 41, παράγραφος 1, του ΚΚΔ 2014-2020.

³¹ Υποσημειώσεις 12 και 52 της ΕΕΔ της ΓΔ REGIO για το 2018· υποσημείωση 38 της ΕΕΔ της ΓΔ EMPL για το 2018.

39 Αφού προέβη σε προσαρμογές των ποσοστών που ανέφεραν οι αρχές ελέγχου, η Επιτροπή εκτίμησε ότι το ανώτατο ποσοστό για τις δαπάνες συνοχής υπερέβαινε το όριο σημαντικότητας του 2 % κάθε έτος της πενταετίας από το 2018 και μετά και, συνεπώς, και ολόκληρη την περίοδο συνολικά.

40 Ταυτόχρονα, ο ΒΔΕ που υπολόγισε και ανέφερε η Επιτροπή ήταν ελαφρώς χαμηλότερος από το όριο σημαντικότητας για τέσσερα από τα πέντε έτη. Ωστόσο, θεωρούμε ότι η μεθοδολογία της Επιτροπής επιτρέπει μόνο την εκτίμηση ενός ελάχιστου ποσοστού σφάλματος, κάτι που σημαίνει ότι ορισμένα σφάλματα είναι πιθανό να μην εντοπίζονται και να μην διορθώνονται (βλέπε σημεία 65-68)³².

41 Από το 2019, η Επιτροπή έχει βελτιώσει τη μεθοδολογία της για την εκτίμηση των ανώτατων ποσοστών, λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο σφαλμάτων στις πράξεις που δεν εμπίπτουν στο δείγμα των ελεγχθέντων, είτε από την Επιτροπή είτε από εμάς, κατά τη διάρκεια του έτους προγραμμάτων. Στα ανώτατα ποσοστά μπορεί επίσης να εμπερικλείεται «προσαύξηση» για μη ελεγχθέντα προγράμματα, με βάση τα ποσοστά σφάλματος που η ίδια αρχή ελέγχου έχει αναφέρει για άλλα προγράμματα, ή ενιαίος συντελεστής εάν η αρχή ελέγχου δεν έχει ακόμη υποβληθεί σε έλεγχο³³.

42 Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2021, επισημάναμε ότι δύο αδυναμίες δεν είχαν ακόμη αντιμετωπιστεί: πρώτον, η Επιτροπή δεν εφαρμόζε την προσαύξηση στην περίπτωση προγραμμάτων που είχαν ελεγχθεί σε προηγούμενα λογιστικά έτη και, δεύτερον, σε ορισμένες περιπτώσεις, το επίπεδο των προσαυξήσεων δεν επαρκούσε ενδεχομένως για να καλύψει όλα τα σφάλματα που δεν εντόπισε η Επιτροπή μέσω των ελέγχων συμμόρφωσης. Οι αδυναμίες αυτές επηρεάζουν επίσης τον κίνδυνο της Επιτροπής κατά το κλείσιμο, δεδομένου ότι ενδέχεται να μην προβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις στις αναγκαίες διορθώσεις προκειμένου να μειώνει το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος κάτω από το όριο σημαντικότητας³⁴.

³² Σημεία 58 έως 61 της ειδικής έκθεσης 26/2021.

³³ Υποσημείωση 65 της ΕΕΔ της ΓΔ REGIO για το 2022· υποσημείωση 71 της ΕΕΔ της ΓΔ EMPL για το 2022· σημείο 6.65 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

³⁴ Σημείο 5.62 της ετήσιας έκθεσης για το 2021 και σημείο 6.70 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

Οι εκτιμήσεις σφάλματος της Επιτροπής και των αρχών ελέγχου επικεντρώνονται στις δημοσιονομικές διορθώσεις

43 Τα ποσοστά που αναφέρονται στις ΕΕΔ και την ΕΕΔΕ της Επιτροπής αντιστοιχούν σε παρατυπίες που οδηγούν σε δημοσιονομικές διορθώσεις βάσει των εφαρμοστέων κανονιστικών διατάξεων (βλέπε επίσης σημείο 14).

44 Προκειμένου οι αρχές των κρατών μελών και η Επιτροπή να επιβάλουν δημοσιονομικές διορθώσεις, ένα σφάλμα πρέπει να συνιστά παρατυπία κατά την έννοια του ΚΚΔ 2014-2020, ήτοι παράβαση των κανόνων «η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα»³⁵. Δεν εμπίπτουν όλα τα σφάλματα που εντοπίζουμε σε αυτή την κατηγορία. Σύμφωνα με την εντολή μας βάσει της Συνθήκης, πρέπει να αναφέρουμε σφάλματα που σχετίζονται με οποιαδήποτε παράβαση των εφαρμοστέων κανόνων, και θεωρούμε ότι μια πράξη περιέχει σφάλμα όταν δεν πληρούται πλήρως ένας από τους όρους για την καταβολή των σχετικών δαπανών.

45 Για τρία έτη υποβολής εκθέσεων της περιόδου 2017-2022 (2018, 2020 και 2022), η Επιτροπή εξέφρασε τη διαφωνία της με ορισμένα από τα πρόσθετα σφάλματα που αναφέραμε ή με την ποσοτικοποίηση των ευρημάτων μας. Ωστόσο, ακόμη και αν δεν λάβουμε υπόψη τα επίμαχα σφάλματα, οι από μέρους μας εκτιμήσεις σφάλματος για τα τρία αυτά έτη παραμένουν πάνω από το όριο σημαντικότητας του 2 % και πάνω από τα ποσοστά που ανέφερε η ίδια η Επιτροπή. Εξετάζοντας τους επιμέρους φακέλους διασφάλισης, διαπιστώνουμε ότι τα επίμαχα σφάλματα θα είχαν επίπτωση σε μόλις τρεις από τους 13 επηρεαζόμενους φακέλους για τους οποίους θεωρήσαμε ότι το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος υπερέβαινε το 2 %.

46 Άλλες μεθοδολογικές διαφορές στον τρόπο ποσοτικοποίησης των σφαλμάτων (παραδείγματος χάριν, όσον αφορά τη μη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις³⁶) δεν συμβάλλουν σημαντικά στις διαφορές στα αναφερόμενα ποσοστά σφάλματος.

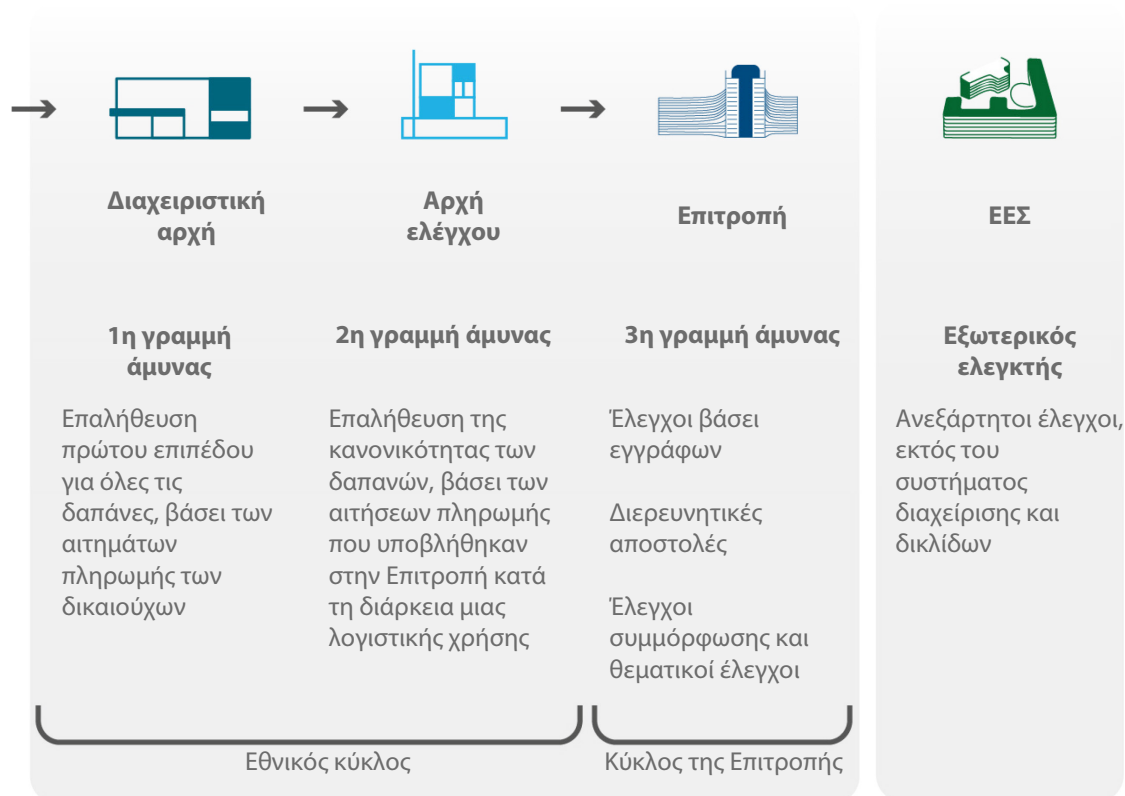
³⁵ Άρθρο 2, παράγραφος 36, του ΚΚΔ 2014-2020.

³⁶ Παράρτημα 1.1, σημείο 27, της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

Ποια τα ευρήματά μας σχετικά με την αξιοπιστία των εργασιών των βασικών παραγόντων του συστήματος δικλίδων για την πολιτική συνοχής;

47 Υπάρχουν τρεις γραμμές άμυνας για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση των παράτυπων δαπανών στην πολιτική συνοχής, όπως φαίνεται στο **γράφημα 4**. Οι συνδυασμένες εργασίες μας σχετικά με την κανονικότητα και τα συστήματα εποπτείας και δικλίδων της Επιτροπής για την περίοδο 2014-2020 περιλάμβαναν αξιολογήσεις των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν και στα τρία επίπεδα.

Γράφημα 4 – Σύστημα δικλίδων για τις δαπάνες συνοχής

Πηγή: ΕΕΣ.

Οι πρωτοβάθμιοι έλεγχοι που διενεργούν οι διαχειριστικές αρχές δεν διασφαλίζουν επαρκώς την κανονικότητα των δαπανών συνοχής

48 Οι διαχειριστικές αρχές, που βρίσκονται στην «πρώτη γραμμή άμυνας», πρέπει να διασφαλίζουν ότι επιλέγονται για χρηματοδότηση μόνο επιλέξιμα έργα. Στη συνέχεια, οι πρωτοβάθμιοι έλεγχοι που αυτές διενεργούν διαδραματίζουν καίριο ρόλο για τη διασφάλιση της κανονικότητας των δαπανών στον τομέα της συνοχής. Ειδικότερα, αυτές πρέπει να επαληθεύουν ότι τα συγχρηματοδοτούμενα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν παραδοθεί και ότι οι δαπάνες που δηλώνουν οι δικαιούχοι έχουν όντως πραγματοποιηθεί και συμμορφώνονται με το σύνολο της ισχύουσας νομοθεσίας, τις απαιτήσεις του εκάστοτε προγράμματος και τους όρους χρηματοδότησης. Για τις δαπάνες της περιόδου 2014-2020, οι έλεγχοι αυτοί είναι υποχρεωτικοί για κάθε αίτηση απόδοσης εξόδων που υποβάλλουν οι δικαιούχοι. Τυχόν παρατυπίες που εντοπίζονται πρέπει στη συνέχεια να διορθώνονται πριν από τη δήλωση των σχετικών δαπανών στην Επιτροπή.

49 Τα αποτελέσματα των ελέγχων μας κατά την τελευταία εξαετία³⁷, αλλά και ο αριθμός και η δημοσιονομική επίπτωση των σφαλμάτων που ανέφεραν οι αρχές ελέγχου (βλέπε *παράρτημα IV*) και η Επιτροπή, αποδεικνύουν ότι οι διαχειριστικές αρχές δεν είναι ακόμη επαρκώς αποτελεσματικές όσον αφορά τον μετριασμό του υψηλού εγγενούς κινδύνου σφάλματος που ενέχουν οι δαπάνες συνοχής. Πράγματι, μεγάλο ποσοστό αυτών των σφαλμάτων θα μπορούσε και θα έπρεπε να είχε εντοπιστεί και διορθωθεί από αυτή την «πρώτη γραμμή άμυνας», εάν είχε λειτουργήσει αποτελεσματικά.

Οι αρχές ελέγχου αποτελούν καθοριστικής σημασίας δεύτερη γραμμή άμυνας, αλλά δεν είναι πάντοτε πλήρως αποτελεσματικές ως προς τον εντοπισμό παράτυπων δαπανών

50 Οι αρχές ελέγχου αποτελούν καθοριστικής σημασίας «δεύτερη γραμμή άμυνας» όσον αφορά τις δαπάνες συνοχής. Πρέπει να είναι ανεξάρτητες από τις διαχειριστικές αρχές και να συμμορφώνονται με τις ειδικές κανονιστικές απαιτήσεις και τα πρότυπα στα οποία υπόκεινται. Καθήκον τους είναι να διασφαλίζουν τη διενέργεια ελέγχων όσον αφορά την ορθή λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και δικλίδων ενός

³⁷ Σημείο 6.42 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

προγράμματος και τη διενέργειά τους σε αντιπροσωπευτικό δείγμα πράξεων με βάση τις δηλωθείσες δαπάνες³⁸.

Λαμβανομένων υπόψη των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε, περί το ήμισυ των φακέλων διασφάλισης που ελέγξαμε εμφανίζουν υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του 2 %

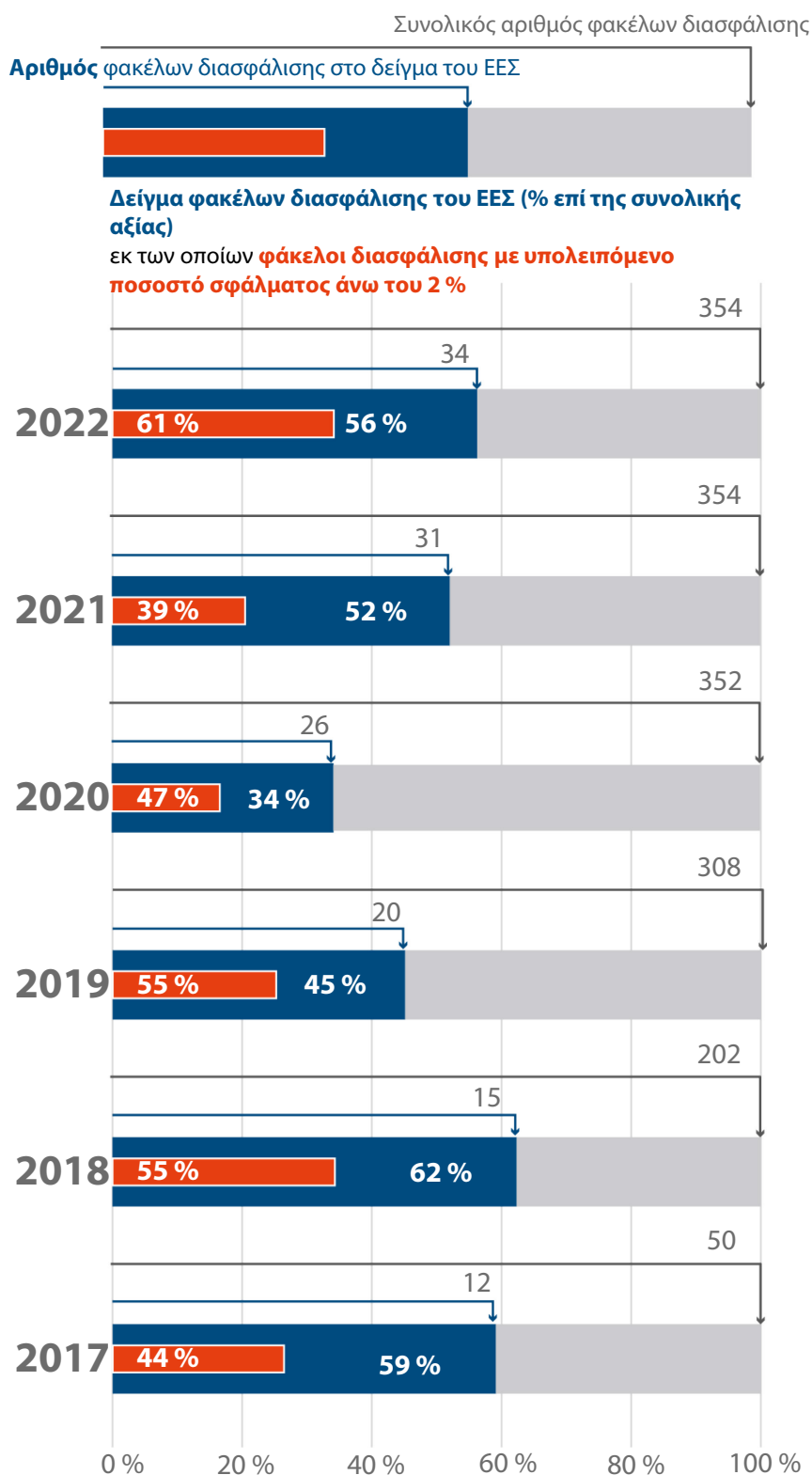
51 Συνολικά, από το 2017 έως το 2022, εντοπίσαμε σφάλματα σε 51 από τους 87 φακέλους διασφάλισης που ελέγξαμε τουλάχιστον μία φορά, τα οποία δεν είχαν εντοπιστεί κατά τους ελέγχους που διενήργησαν οι αρχές ελέγχου. Σε 43 από αυτές τις περιπτώσεις, τα εν λόγω πρόσθετα σφάλματα είχαν ως αποτέλεσμα να αυξηθούν πάνω από το όριο του 2 % τα υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος που ανέφεραν οι αρχές ελέγχου.

52 Σε αυτούς τους 43 φακέλους διασφάλισης αντιστοιχούσε σημαντικό μερίδιο των δαπανών που πιστοποιήθηκαν στην Επιτροπή. Μεταξύ του 2017 και του 2022, το ποσοστό των δαπανών που αφορούσαν τους εν λόγω φακέλους διασφάλισης και περιλαμβάνονταν στα δείγματά μας δεν μειώθηκε κάτω από το 39 %, κορυφώθηκε μάλιστα το 2022 φθάνοντας το 61 %. Συνολικά, οι συγκεκριμένοι φάκελοι αντιπροσώπευαν περίπου το 45 % των δαπανών που πιστοποιήθηκαν στην Επιτροπή στους φακέλους διασφάλισης του δείγματός μας (βλέπε [γράφημα 5](#))³⁹.

³⁸ Άρθρο 127, παράγραφος 1, του ΚΚΔ 2014-2020.

³⁹ Σημείο 6.47 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

Γράφημα 5 – Φάκελοι διασφάλισης με υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του ορίου σημαντικότητας (2017-2022)

Σημ.: Στην ανάλυσή μας λαμβάνεται επίσης υπόψη η αξιολόγηση από μέρους της Επιτροπής των φακέλων διασφάλισης του δείγματός μας.

Πηγή: ΕΕΣ.

53 Επιπλέον, υπάρχει απόκλιση μεταξύ των ποσοστών που αναφέρονται στην ετήσια έκθεση ελέγχου και εκείνων που επανυπολογίσαμε προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα πρόσθετα σφάλματα που εντοπίσαμε. Σε 42 από τους 138 φακέλους στο δείγμα μας (ήτοι περίπου στο ένα τρίτο), η διαφορά μεταξύ της εκτίμησης της αρχής ελέγχου και της δικής μας ήταν μεγαλύτερη από 2 εκατοστιαίες μονάδες. Σε περισσότερες από τις μισές από αυτές τις 42 περιπτώσεις, η διαφορά υπερέβαινε τις 5 εκατοστιαίες μονάδες.

Κανένα «περιθώριο ασφαλείας» για πρόσθετα σφάλματα όταν οι αρχές ελέγχου αναφέρουν υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος 2 %

54 Βάσει των ευρημάτων των αρχών ελέγχου, οι διαχειριστικές αρχές και οι αρχές πιστοποίησης εφαρμόζουν δημοσιονομικές διορθώσεις, οι οποίες συνεπάγονται την ανάκληση των δαπανών που σχετίζονται με τα επηρεαζόμενα έργα πριν από την υποβολή των ετήσιων λογαριασμών στην Επιτροπή. Πέραν των διορθώσεων συγκεκριμένων παρατυπιών που εντοπίζονται, εφαρμόζουν πρόσθετες διορθώσεις σε περιπτώσεις στις οποίες οι αρχές ελέγχου αναφέρουν υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος μεγαλύτερο από το όριο σημαντικότητας του 2 % για ένα πρόγραμμα.

55 Δεδομένου ότι ο νομοθέτης ανέχεται μέγιστο επίπεδο σφάλματος 2 % στις δαπάνες από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, οι διαχειριστικές αρχές και οι αρχές πιστοποίησης εφαρμόζουν μόνον όσες διορθώσεις είναι αναγκαίες για την επίτευξη της τιμής-στόχου του 2 %. Για το 17 % περίπου των φακέλων διασφάλισης με υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος άνω του 2 % κατόπιν δικού μας επανυπολογισμού ή της Επιτροπής, είχαν αναφερθεί προηγουμένως υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος ανερχόμενα σε 2 % ακριβώς. Αυτό συνεπάγεται την απουσία «περιθωρίου ασφαλείας» για πρόσθετα σφάλματα που εντοπίζονται στο πλαίσιο ελέγχων που διενεργούνται μετά την υποβολή των λογαριασμών και σημαίνει ότι απαιτούνται πρόσθετες κατά παρεκβολή δημοσιονομικές διορθώσεις.

Οι αδυναμίες στις εργασίες των αρχών ελέγχου περιορίζουν τον βαθμό στον οποίο η Επιτροπή μπορεί να βασίζεται σε αυτές

56 Με την πάροδο των ετών, εντοπίσαμε ποικίλης φύσης και σοβαρότητας αδυναμίες στις εργασίες 40 από τις 43 αρχές ελέγχου που ελέγξαμε, οι οποίες με τη σειρά τους επηρέασαν άνω του ημίσεος των πράξεων που ελέγξαμε. Επιπλέον, τα περισσότερα από τα πρόσθετα σφάλματα που εντοπίσαμε θα μπορούσαν και θα έπρεπε να έχουν εντοπιστεί από τις αρχές ελέγχου κατά τον έλεγχο στον οποίο

υπέβαλαν τις ίδιες πράξεις (βλέπε σημείο 20). Αυτό περιορίζει τον βαθμό στον οποίο η Επιτροπή μπορεί να βασίζεται στα αποτελέσματα των εργασιών τους.

57 Μεταξύ του 2017 και του 2022, εντοπίσαμε και αναφέραμε αδυναμίες στην εμπέλεια και την ποιότητα των εργασιών των αρχών ελέγχου σε σχέση με 124 από τα 171 πρόσθετα σφάλματα. Ειδικότερα, οι αδυναμίες αυτές αφορούσαν:

- τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των ελεγκτικών εργασιών τους·
- την ποιότητα των ίδιων των ελεγκτικών εργασιών· και
- την τεκμηρίωση των ελεγκτικών εργασιών τους.

Σχεδιασμός και προετοιμασία του ελέγχου

58 Η δειγματοληψία πράξεων αποτελεί ουσιώδη πτυχή του σχεδιασμού του ελέγχου. Οι αρχές ελέγχου υποχρεούνται να ελέγχουν αντιπροσωπευτικά στατιστικά δείγματα πράξεων και να τηρούν κατάλληλη διαδρομή ελέγχου για να αποδεικνύουν ότι τα δείγματα έχουν επιλεγεί με ανεξάρτητο, αντικειμενικό και αμερόληπτο τρόπο. Ωστόσο, σε επτά από τις 43 αρχές ελέγχου που εξετάσαμε μία ή περισσότερες φορές μεταξύ του 2017 και του 2022, εντοπίσαμε προβλήματα στον τρόπο με τον οποίο επέλεξαν τα δείγματά τους και εντοπίσαμε κενά στις διαδρομές ελέγχου όσον αφορά τη δειγματοληψία.

59 Οι κατάλογοι ελέγχου αποτελούν ένα ακόμη βασικό στοιχείο του σχεδιασμού και της προετοιμασίας του ελέγχου, διότι αποτυπώνουν τις ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά τους προς διενέργεια ελέγχους και τις κοινές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν τα κλιμάκια ελέγχου. Κατά τη διάρκεια των ελέγχων μας, διαπιστώσαμε ότι οι κατάλογοι ελέγχου διέφεραν σημαντικά μεταξύ των αρχών ελέγχου ως προς το επίπεδο λεπτομέρειας, παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε κοινοποιήσει τους καταλόγους ελέγχου της στις αρχές ελέγχου ήδη από τις αρχές της περιόδου, προκειμένου να συμβάλει στην τυποποίησή τους. Ακόμη και στην επερχόμενη λήξη της περιόδου 2014-2020, συνεχίζουμε να εντοπίζουμε καταλόγους ελέγχου που δεν περιλαμβάνουν συγκεκριμένες ερωτήσεις σχετικά με την απάτη, τη σύγκρουση συμφερόντων, τη διπλή χρηματοδότηση ή τις κρατικές ενισχύσεις, παρόλο που οι αρχές ελέγχου είναι υποχρεωμένες να ελέγχουν τα ζητήματα αυτά.

60 Συνολικά, εντοπίσαμε πρόσθετα ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα στο 21 % των πράξεων στις οποίες εντοπίσαμε και αδυναμίες στον σχεδιασμό του ελέγχου.

Ποιότητα των ελεγκτικών εργασιών

61 Επιπλέον, για το 27 % περίπου των πράξεων, εντοπίσαμε αδυναμίες στην ποιότητα ή την πληρότητα των ίδιων των ελεγκτικών εργασιών. Οι αδυναμίες αυτές σχετιζόνταν συχνά με τους ελέγχους που αφορούσαν την επιλογή και τα κριτήρια επιλεξιμότητας των έργων. Ειδικότερα, επισημάναμε ότι ορισμένες αρχές ελέγχου δεν διασταύρωναν συστηματικά τις πληροφορίες που παρείχαν οι δικαιούχοι με τα δικαιολογητικά έγγραφα (βλέπε παραδείγματα στο [πλαίσιο 2](#)).

Πλαίσιο 2

Οι αρχές ελέγχου, για την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας, βασίζονται στις υπεύθυνες δηλώσεις των δικαιούχων ή συμμετεχόντων

Οι αρχές ελέγχου τείνουν να βασίζονται σε υπερβολικό βαθμό στις υπεύθυνες δηλώσεις των δικαιούχων όταν επαληθεύουν τη συμμόρφωση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και άλλες απαιτήσεις, όπως η τεχνική ικανότητα των προσφερόντων, η ιδιότητα των αιτούντων ως ΜΜΕ, οι προϋποθέσεις της κατάστασης εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ), η σύνθεση του νοικοκυριού, η τήρηση του ορίου για τις κρατικές ενισχύσεις ή σσονος σημασίας, η απουσία διπλής χρηματοδότησης ή η απουσία σύγκρουσης συμφερόντων.

Ορισμένα πρόσθετα σφάλματα οφείλονται στο γεγονός ότι ορισμένες αρχές ελέγχου δεν επαληθεύουν πάντοτε τα αποδεικτικά στοιχεία ούτε τεκμηριώνουν τους εν λόγω ελέγχους, προκειμένου να εξακριβώνουν την αξιοπιστία των πληροφοριών που δηλώνουν οι δικαιούχοι ή οι συμμετέχοντες.

Τεκμηρίωση των ελεγκτικών εργασιών

62 Τέλος, τα επαγγελματικά ελεγκτικά πρότυπα⁴⁰ και οι κανόνες που διέπουν τον έλεγχο των δαπανών συνοχής⁴¹ απαιτούν την ορθή τεκμηρίωση των ελεγκτικών εργασιών, έτσι ώστε ένας πεπειραμένος ελεγκτής χωρίς προηγούμενη σχέση με το ελεγκτικό έργο να μπορεί να κατανοήσει τις ελεγκτικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν, τα συναχθέντα συμπεράσματα και τον τρόπο με τον οποίο αυτά προέκυψαν. Ωστόσο, για το ένα τρίτο περίπου των πράξεων, η τεκμηρίωση που περιλαμβανόταν στα αρχεία των αρχών ελέγχου δεν ήταν επαρκής, είτε λόγω

⁴⁰ Συγκεκριμένα, το Διεθνές Ελεγκτικό Πρότυπο 230.

⁴¹ Άρθρο 127, παράγραφος 3, του ΚΚΔ 2014-2020.

πλημμελούς τεκμηρίωσης από τους ίδιους τους ελεγκτές είτε λόγω ανεπαρκών διαδικασιών επανεξέτασης από μέρους της αρχής ελέγχου.

63 Κατόπιν των ελλείψεων στην τεκμηρίωση των αρχών ελέγχου που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο των ελέγχων που διενεργήσαμε για τα έτη 2017 και 2018, οι αρχές ελέγχου και η Επιτροπή συγκρότησαν ομάδα εργασίας για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Τον Δεκέμβριο του 2019, η ομάδα εργασίας εξέδωσε έγγραφο προβληματισμού στο οποίο καθοριζόταν ο τρόπος με τον οποίο οι ελεγκτές έπρεπε να τεκμηριώνουν τις εργασίες τους και τα δικαιολογητικά έγγραφα που έπρεπε να τηρούν στους φακέλους ελέγχου τους. Δεν πρόκειται για διεξοδικό εγχειρίδιο, και η χρήση του δεν είναι υποχρεωτική. Ωστόσο, αποτελεί ένα πρώτο βήμα για τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο οι αρχές ελέγχου εκτελούν και τεκμηριώνουν τις εργασίες τους.

64 Τα αποτελέσματα των ελέγχων μας κατά την τελευταία εξαετία αποδεικνύουν ότι οι αδυναμίες που διαπιστώνουμε στις εργασίες αρκετών αρχών ελέγχου περιορίζουν τον βαθμό αξιοπιστίας των εργασιών αυτών⁴². Μολονότι οι αρχές ελέγχου διαδραματίζουν καίριο ρόλο στο πλαίσιο διασφάλισης, οι εργασίες τους χρήζουν βελτίωσης προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση των πράξεων με το νομικό πλαίσιο. Ωστόσο, την τελική ευθύνη για τον προϋπολογισμό της ΕΕ φέρει η Επιτροπή. Η συνολική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού δεν καλύπτει μόνο τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών αλλά και την τήρηση των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης⁴³.

Η Επιτροπή επαληθεύει τους ετήσιους λογαριασμούς, αλλά οι έλεγχοι που διενεργεί για τον εντοπισμό πρόσθετων σφαλμάτων αντιμετωπίζουν περιορισμούς

Οι έλεγχοι βάσει εγγράφων δεν έχουν σχεδιαστεί ώστε να εντοπίζουν πρόσθετες μη επιλέξιμες δαπάνες

65 Κατά τη διενέργεια ελέγχων για την αποδοχή των λογαριασμών (βλέπε επίσης σημείο 15), η Επιτροπή επαληθεύει τη συνέπεια των πληροφοριών περί κανονικότητας που υποβάλλουν οι αρχές ελέγχου, προκειμένου να επιβεβαιώσει την αξιοπιστία των υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος, διενεργώντας κυρίως ελέγχους

⁴² Βάσει του σημείου III της σύνοψης της ειδικής έκθεσης 26/2021.

⁴³ Άρθρο 317 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

βάσει εγγράφων. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή αναλύει τις πληροφορίες που περιέχονται σε κάθε φάκελο διασφάλισης χρησιμοποιώντας τυποποιημένους καταλόγους ελέγχου, αλλά λαμβάνει επίσης υπόψη και άλλες ελεγκτικές πληροφορίες.

66 Ο έλεγχος βάσει εγγράφων μπορεί να συμπληρώνεται από διερευνητικές αποστολές, στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιείται ενίοτε περιορισμένη επανεκτέλεση των ελέγχων πράξεων που διενεργούν οι αρχές ελέγχου, κάτι που συμβάλλει στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας των εργασιών τους. Σύμφωνα με την Επιτροπή, συμβάλλουν στον εντοπισμό κινδύνων για τους ελέγχους συμμόρφωσης. Ωστόσο, οι έλεγχοι βάσει εγγράφων δεν έχουν σχεδιαστεί ώστε να εντοπίζουν πρόσθετα σφάλματα, γεγονός που περιορίζει την προστιθέμενη αξία τους όσον αφορά την επιβεβαίωση, αφενός, της κανονικότητας των υποκείμενων πράξεων και, αφετέρου, της εγκυρότητας των υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος που έχουν αναφερθεί⁴⁴.

Οι έλεγχοι συμμόρφωσης της Επιτροπής έχουν σαφή προστιθέμενη αξία, αλλά είναι περιορισμένοι σε αριθμό

67 Οι έλεγχοι συμμόρφωσης της Επιτροπής αποτελούν το πλέον αποτελεσματικό στοιχείο των εργασιών της επί των φακέλων διασφάλισης. Κύριος στόχος τους είναι η αποκόμιση εύλογης βεβαιότητας ότι τα κράτη μέλη εντόπισαν, διόρθωσαν και ανέφεραν όλες τις σοβαρές αδυναμίες των συστημάτων (και σφάλματα) προτού υποβάλουν τους ετήσιους λογαριασμούς τους στην Επιτροπή. Αποσκοπούν επίσης στην επαλήθευση της αξιοπιστίας των ελεγκτικών γνωμών που διατυπώνουν οι αρχές ελέγχου και των υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος που αναφέρουν. Οι έλεγχοι αυτοί επικεντρώνονται στην εξέταση των εργασιών των αρχών ελέγχου και στην επανεκτέλεση των εργασιών για δείγμα πράξεων. Αυτό μπορεί να συνεπάγεται την επαναξιολόγηση των υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος και την εφαρμογή πρόσθετων δημοσιονομικών διορθώσεων, κατά περίπτωση. Ωστόσο, η Επιτροπή διενεργεί περιορισμένο αριθμό ελέγχων συμμόρφωσης (κατά μέσο όρο 40 ετησίως).

⁴⁴ Σημείο VII της σύνοψης και σημεία 26 και 29-30 της [ειδικής έκθεσης 26/2021](#).

68 Οι έλεγχοι συμμόρφωσης της Επιτροπής ακολουθούν συνήθως μια προσέγγιση βάσει κινδύνου. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διενεργεί ετήσια εκτίμηση κινδύνου, κατόπιν των ελέγχων της βάσει εγγράφων για όλα τα προγράμματα, προκειμένου να επιλέξει τις αρχές ελέγχου και τα προγράμματα που ενέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο και τα οποία θα πρέπει να υποβάλει σε έλεγχο συμμόρφωσης. Μεταξύ του 2017 και του 2022, η Επιτροπή διενήργησε 162 τέτοιους ελέγχους. Με τις εργασίες αυτές, η Επιτροπή εντοπίζει σημαντικό αριθμό παρατυπιών που δεν εντοπίστηκαν από προηγούμενους ελέγχους βάσει εγγράφων ή από τις εργασίες των αρχών των κρατών μελών. Για 118 από αυτούς τους 162 ελέγχους (73 %), η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η αρχή ελέγχου είχε υποεκτιμήσει το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος. Σε 67 περιπτώσεις (41 %), η Επιτροπή υπολόγισε εκ νέου το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος σε άνω του 2 %. Τα συμπεράσματα που συνάγονται από τους ελέγχους συμμόρφωσης της Επιτροπής είναι παρόμοια με τα δικά μας ευρήματα.

69 Στο πλαίσιο των ελέγχων μας, εντοπίσαμε δύο βασικές αδυναμίες που εμφανίζουν οι έλεγχοι συμμόρφωσης της Επιτροπής:

- Πρώτον, υπό το πλαίσιο διασφάλισης που προβλέπει ο ΚΚΔ, μεσολαβούν σχεδόν δύο χρόνια από το τέλος της σχετικής λογιστικής περιόδου μέχρι να μπορέσει η Επιτροπή να καταλήξει σε συμπέρασμα σχετικά με την αξιοπιστία των υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος των αρχών ελέγχου για μια δεδομένη λογιστική χρήση⁴⁵.
- Δεύτερον, οι εκτιμήσεις της Επιτροπής σχετικά με τα υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος που κοινοποιούνται στις ΕΕΔ και την ΕΕΔΕ δεν είναι παρά προσωρινές, καθώς η Επιτροπή, βασιζόμενη στους ελέγχους της βάσει εγγράφων, μπορεί να ζητήσει στις αρχές ελέγχου να προβούν σε πρόσθετες επαληθεύσεις σχετικά με τις αδυναμίες που εντόπισε, ή τα ευρήματα περί σφάλματος που προκύπτουν από τους ελέγχους της Επιτροπής ενδέχεται να αλλάξουν κατόπιν των διαδικασιών επιβεβαίωσης των γεγονότων με τις αρχές των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, τα συμπεράσματα που παρουσιάζονται στις τελικές εκθέσεις ελέγχου δεν είναι οριστικά και υπόκεινται σε περαιτέρω αλλαγές μετά την ολοκλήρωση του πλήρους κύκλου ελέγχου (βλέπε επίσης σημεία [130-133](#)).

⁴⁵ Σημείο 6.54 της ετήσιας έκθεσης για το 2017.

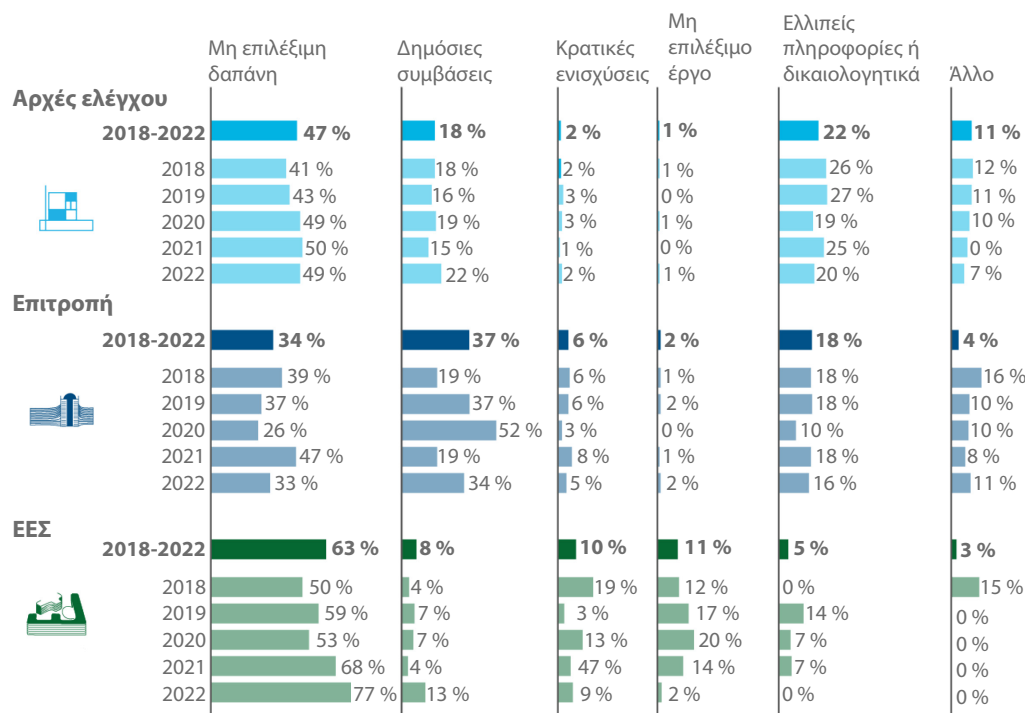
Ποια είναι τα είδη σφάλματος και πού εμφανίζονται;

70 Το 2018 οι αρχές ελέγχου άρχισαν να αναφέρουν σφάλματα χρησιμοποιώντας μια κοινή τυπολογία που συμφωνήθηκε μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Με αυτόν τον τρόπο, παρέχεται καλύτερη βάση ανάλυσης των σφαλμάτων που εντοπίζονται από τους διάφορους παράγοντες του συστήματος διαχείρισης και δικλίδων. Παρόμοια τυπολογία σφαλμάτων εφαρμόζουμε και εμείς για τα σφάλματα που εντοπίζουμε στο πλαίσιο των δικών μας εργασιών. Στην παρούσα ενότητα αναλύουμε, από πολυετή προοπτική, τον τρόπο με τον οποίο τα είδη πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε συγκρίνονται με τα πρόσθετα σφάλματα που εντοπίζονται συχνότερα από την Επιτροπή και αναφέρονται από τις αρχές ελέγχου. Αναζητήσαμε επίσης γεωγραφικά μοτίβα.

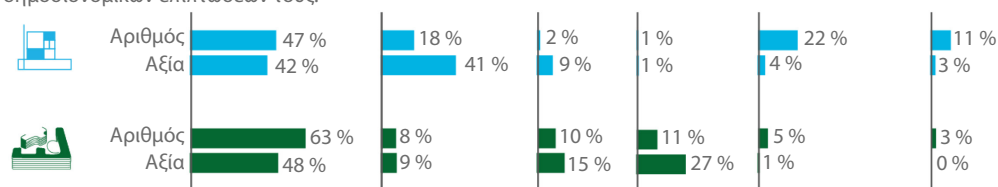
Ορισμένες κατηγορίες σφαλμάτων είναι συχνότερες στις δαπάνες συνοχής από ό,τι άλλες

71 Κατά την περίοδο 2014-2020, οι μη επιλέξιμες δαπάνες και τα μη επιλέξιμα έργα ήταν τα επικρατέστερα είδη σφάλματος και είχαν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στην από μέρους μας εκτίμηση του επιπέδου σφάλματος, ενώ ακολουθούσε η μη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις. Στο [γράφημα 6](#) παρουσιάζεται η κατανομή του αριθμού των σφαλμάτων ανά κατηγορία σφάλματος. Παρουσιάζονται επίσης οι κατηγορίες σφαλμάτων που είχαν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στο ποσοστό σφάλματος, με διάκριση μεταξύ των παρατυπιών που εντόπισαν οι αρχές ελέγχου και των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίστηκαν τόσο από την Επιτροπή όσο και από εμάς, τα οποία δεν είχαν εντοπίσει προηγουμένως οι αρχές ελέγχου.

Γράφημα 6 – Ποσοστό διαφορετικών ειδών σφάλματος που εντόπισαν οι αρχές ελέγχου, η Επιτροπή και το ΕΕΣ, 2018-2022 (ανά έτος και μέσος όρος για την πενταετία)

Η κατανομή των εντοπισθέντων σφαλμάτων δεν είναι κατ' ανάγκη ανάλογη προς την κατανομή των δημοσιονομικών επιπτώσεών τους:

(*) Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των σφαλμάτων που εντόπισε η Επιτροπή.

Πηγή: ΕΕΣ.

Οι μη επιλέξιμες δαπάνες συνιστούν την πλειονότητα των σφαλμάτων, τόσο από την άποψη της ποσότητας όσο και των δημοσιονομικών επιπτώσεων

72 Οι μη επιλέξιμες δαπάνες ήταν το σημαντικότερο είδος σφάλματος που εντόπισαν όλοι οι ελεγκτές μεταξύ του 2018 και του 2022, τόσο από αριθμητική άποψη όσο και από άποψη δημοσιονομικών επιπτώσεων. Το εν λόγω σφάλμα καλύπτει ευρύ φάσμα περιπτώσεων μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του ΚΚΔ ή με ειδικούς για κάθε ταμείο κανονισμούς ή/και εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας. Όμως, η ευθύνη για τη θέσπιση κανόνων επιλεξιμότητας βαρύνει πρωτίστως τα κράτη μέλη. Η κατηγορία των μη επιλέξιμων δαπανών περιλαμβάνει παρατυπίες όπως έξοδα που

δεν σχετίζονται με έργα ή δαπάνες που δεν πραγματοποιήθηκαν ή δεν καταβλήθηκαν από τους δικαιούχους, μη επιλέξιμοι συμμετέχοντες, δήλωση εξόδων προσωπικού καθ' υπέρβαση των πραγματικών, και συμπερίληψη ανακτήσιμου ΦΠΑ στις δηλώσεις δαπανών. Περιλαμβάνει επίσης μη επιλέξιμα έξοδα που σχετίζονται με χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και παρατυπίες στη χρήση των επιλογών απλουστευμένου κόστους (ΕΑΚ).

73 Ο αριθμός των σφαλμάτων που αφορούσαν μη επιλέξιμες δαπάνες και εντοπίστηκαν από τις αρχές ελέγχου ήταν σχετικά σταθερός από το ένα έτος στο άλλο (μεταξύ 40 % και 50 %), αλλά οι δημοσιονομικές τους επιπτώσεις παρουσίασαν διακυμάνσεις. Η Επιτροπή διαπίστωσε χαμηλότερο επίπεδο μη επιλέξιμων δαπανών, με περίπου το ένα τρίτο των σφαλμάτων που εντοπίστηκαν από τους ελέγχους συμμόρφωσης να εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία.

74 Οι μη επιλέξιμες δαπάνες ήταν επίσης το συχνότερο είδος πρόσθετου σφάλματος που εντοπίστηκε από τους ελέγχους μας, αλλά και το σφάλμα με τις σημαντικότερες δημοσιονομικές επιπτώσεις. Σχεδόν τα δύο τρίτα των σφαλμάτων που εντοπίσαμε αφορούσαν μη επιλέξιμες δαπάνες, μολονότι, αφενός, τα δείγματά μας καλύπτουν κυρίως δαπάνες που είχαν προηγουμένως ελεγχθεί από τις αρχές των κρατών μελών και, αφετέρου, οι ίδιες οι αρχές ελέγχου εντοπίζουν μεγάλο αριθμό τέτοιων σφαλμάτων. Στην [ετήσια έκθεσή μας για το 2022](#), συστήσαμε στην Επιτροπή να λάβει μέτρα μετριασμού των επαναλαμβανόμενων σφαλμάτων, προκειμένου να μειωθεί η συχνότητα και η επίπτωση των παράτυπων δαπανών.

75 Χαρακτηριστικό παράδειγμα των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε σχετικά με μη επιλέξιμες δαπάνες κατά την περίοδο 2014-2020 αφορούσαν τα μέτρα στήριξης των νέων που χαρακτηρίζονταν ως ΕΕΑΚ (εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης), για τα οποία δεν πληρούνταν τα κριτήρια επιλεξιμότητας από τους συμμετέχοντες στα έργα (βλέπε [πλαίσιο 3](#)).

Πλαίσιο 3

Πρόσθετο σφάλμα που εντοπίστηκε σχετικά με μη επιλέξιμους συμμετέχοντες σε έργα της πρωτοβουλίας ΠΑΝ

Κατά την περίοδο 2014-2020, εντοπίσαμε πρόσθετα σφάλματα σε σχέση με την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ) σε αρκετά κράτη μέλη. Τα περισσότερα από αυτά θα μπορούσαν να είχαν εντοπιστεί μέσω καλύτερων ελέγχων των δικαιολογητικών που απαιτούνταν για την απόδειξη της εκπλήρωσης του βασικού κριτηρίου επιλεξιμότητας (κατάσταση ΕΕΑΚ).

Μία πράξη στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ΠΑΝ στην Ισπανία επιχορηγούσε συμβάσεις απασχόλησης για νέους πανεπιστημιακούς ερευνητές που πληρούσαν τις προϋποθέσεις της κατάστασης ΕΕΑΚ και ήταν εγγεγραμμένοι στο εθνικό σύστημα εγγυήσεων για τη νεολαία. Οκτώ από τους 30 υποψηφίους των οποίων τις αιτήσεις ελέγξαμε, είτε απασχολούνταν από άλλο πανεπιστήμιο είτε έκαναν μεταπτυχιακές σπουδές στο πανεπιστήμιο από το οποίο θα προσλαμβάνονταν, κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης⁴⁶. Αυτό σημαίνει ότι δεν πληρούσαν την προϋπόθεση της κατάστασης ΕΕΑΚ και ότι οι σχετικές δαπάνες δεν ήταν επιλέξιμες.

Στη Γαλλία, η κατάσταση ΕΕΑΚ των συμμετεχόντων σε δύο έργα της ΠΑΝ ελέγχθηκε αποκλειστικά βάσει υπεύθυνων δηλώσεων και οι αρχές ελέγχου δεν επαλήθευσαν την αξιοπιστία τους, ούτε καν δειγματοληπτικά. Από τους πρόσθετους ελέγχους που διενεργήσαμε προκειμένου να επαληθεύσουμε την κατάσταση των συμμετεχόντων στο δείγμα μας προέκυψε ότι το ένα τρίτο από αυτούς βρισκόνταν σε απασχόληση, με αποτέλεσμα να μην είναι επιλέξιμοι για στήριξη από την ΕΕ⁴⁷.

Τα ευρήματα αυτά οδήγησαν στη διατύπωση συστάσεων, στις εκθέσεις μας για το 2021 και το 2022⁴⁸, για επαλήθευση των όρων επιλεξιμότητας.

Τα σφάλματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων εντοπίζονται συχνότερα από τις αρχές ελέγχου από ό,τι κατά την περίοδο 2007-2013

76 Κατά την περίοδο 2007-2013, η μη συμμόρφωση με τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις ήταν η μεγαλύτερη μεμονωμένη αιτία σφαλμάτων στον τομέα της συνοχής. Η κατηγορία αυτή αντιπροσώπευε το ήμισυ σχεδόν του από μέρους μας εκτιμώμενου ποσοστού σφάλματος⁴⁹.

⁴⁶ Πλαίσιο 5.5 της ετήσιας έκθεσης για το 2019.

⁴⁷ Πλαίσιο 5.2 της ετήσιας έκθεσης για το 2021.

⁴⁸ Σύσταση 5.3 της ετήσιας έκθεσης για το 2021· σύσταση 6.5 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

⁴⁹ Γεωργία και συνοχή: επισκόπηση των δαπανών της ΕΕ κατά την περίοδο 2007-2013, σημείο 30.

77 Κατά την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή εφάρμοσε διάφορα μέτρα στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της για τις δημόσιες συμβάσεις με σκοπό τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των κρατών μελών και της συμμόρφωσης των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων στον τομέα της συνοχής. Το σχέδιο αυτό, που καταρτίστηκε το 2013 και έχει έκτοτε επικαιροποιηθεί πολλακίς⁵⁰, περιλάμβανε δράσεις για την πρόληψη των παρατυπιών, καθώς και για την επικαιροποίηση των καταλόγων ελέγχου⁵¹.

78 Το εν λόγω σχέδιο δράσης συνέβαλε στην αύξηση του εντοπισμού σφαλμάτων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων από τις αρχές των κρατών μελών. Μεταξύ του 2018 και του 2022, οι αρχές ελέγχου ανέφεραν ότι περίπου το 18 % των ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων που εντόπισαν αφορούσαν παραβάσεις των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις, με τη δημοσιονομική επίπτωση των σφαλμάτων αυτών να είναι περίπου της τάξης του 41 %. Σύμφωνα με τις εκθέσεις των αρχών ελέγχου, τα υψηλότερα ποσοστά παραβάσεων των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις κατά την εν λόγω περίοδο αντιστοιχούσαν στην Ιταλία και την Ουγγαρία. Στις πράξεις που ελέγξαμε κατά τη συγκεκριμένη περίοδο, οι αρχές ελέγχου είχαν εντοπίσει και διορθώσει 80 σφάλματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων πριν από τους ελέγχους μας. Εντοπίσαμε 33 πρόσθετα προβλήματα με τις συμβάσεις που δεν είχαν εντοπιστεί από τις αρχές ελέγχου, από τα οποία ποσοτικοποιήσαμε τα 11.

79 Κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα επισκόπηση (2017-2022), το ποσοστό της εκτίμησής μας για το επίπεδο σφάλματος που οφειλόταν σε πρόσθετα σφάλματα λόγω παραβάσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων ήταν 9 %, έναντι 45 % την περίοδο 2007-2013. Λαμβανομένου υπόψη του υψηλού ποσοστού των σχετικών παρατυπιών που ανέφεραν οι αρχές ελέγχου μεταξύ του 2018 και του 2022 (που αντιπροσωπεύουν το 41 % των συνολικών δημοσιονομικών επιπτώσεων, βλέπε [γράφημα 6](#)), αποδεικνύεται ότι οι δαπάνες στον τομέα της συνοχής εξακολουθούν να περιέχουν σφάλματα στις δημόσιες συμβάσεις. Ωστόσο, από τους ελέγχους μας προκύπτει βελτίωση στην ικανότητα των αρχών ελέγχου να εντοπίζουν αυτό το είδος παρατυπίας σε σύγκριση με την περίοδο 2007-2013. Λεπτομερέστερη ανάλυση της κατάστασης των δημόσιων συμβάσεων παρουσιάζεται σε πρόσφατη έκθεσή μας⁵².

⁵⁰ Απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 6.26 της ετήσιας έκθεσης για το 2018.

⁵¹ Σχέδιο δράσης για τις δημόσιες συμβάσεις.

⁵² Ειδική έκθεση 28/2023.

Τα μη επιλέξιμα έργα και τα σφάλματα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων είναι λίγα σε αριθμό, αντιπροσωπεύουν όμως σημαντικό μερίδιο του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος

80 Τα μη επιλέξιμα έργα είναι συνήθως λίγα, αλλά έχουν σημαντική δημοσιονομική επίπτωση, καθώς καθιστούν μη επιλέξιμο το συνολικό ποσό των πιστοποιημένων δαπανών. Παρόμοια κατάσταση ισχύει και για τις παραβάσεις των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, διότι η μη συμμόρφωση με τους εν λόγω κανόνες συχνά οδηγεί στον αποκλεισμό δικαιούχων από τη λήψη χρηματοδότησης.

81 Και για τα δύο είδη σφάλματος, από τα ευρήματα του ελέγχου μας προκύπτει ότι οι αρχές ελέγχου δεν είναι αρκετά αποτελεσματικές όσον αφορά τον εντοπισμό περιπτώσεων μη συμμόρφωσης με τους ισχύοντες κανόνες. Ομοίως, όπως φαίνεται στο [γράφημα 6](#), ούτε η Επιτροπή εντοπίζει όλα αυτά τα σφάλματα όταν διενεργεί έλεγχο επί των εργασιών των αρχών ελέγχου. Μόλις το 3 % των σφαλμάτων που ανέφεραν οι αρχές ελέγχου και το 8 % των σφαλμάτων που ανέφερε η Επιτροπή αφορούν αυτές τις κατηγορίες σφαλμάτων.

82 Αντιθέτως, περίπου το ένα πέμπτο των πρόσθετων σφαλμάτων που ποσοτικοποιούμε αφορούν μη επιλέξιμα έργα ή παραβάσεις των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η συνδυασμένη δημοσιονομική επίπτωση αντιστοιχεί στο 42 % της εκτίμησής μας για το ποσοστό σφάλματος. Τα πρόσθετα σφάλματα που αφορούν παραβάσεις των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις έφτασαν στο υψηλότερο επίπεδο το 2018, λόγω σοβαρής συστημικής αδυναμίας την οποία εντοπίσαμε τόσο εμείς όσο και η Επιτροπή στην Πορτογαλία, όπου οι εθνικοί κανόνες δεν ήταν σύμφωνοι με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις (βλέπε [πλαίσιο 4](#)).

Πλαίσιο 4

Οι εθνικοί κανόνες δεν συνάδουν με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου

Οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις βασίζονται στην αρχή ότι οι κρατικές ενισχύσεις πρέπει να επιτρέπονται μόνον εάν επιδοτούν δραστηριότητες, οι οποίες διαφορετικά δεν θα είχαν υλοποιηθεί. Αυτός ο «χαρακτήρας κινήτρου» θεωρείται αυτομάτως ότι υφίσταται στην περίπτωση καθεστώτων που υπάγονται στον [γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία](#), εφόσον οι εργασίες αρχίσουν μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Το 2018 εντοπίσαμε τρία έργα του ΕΤΠΑ στην Πορτογαλία που δεν είχαν χαρακτήρα κινήτρου. Διαπιστώσαμε επίσης ότι οι εθνικοί κανόνες δεν ήταν σύμφωνοι με τους κανόνες της ΕΕ όσον αφορά τον χαρακτήρα κινήτρου. Πριν από τον έλεγχό μας, η Επιτροπή εντόπισε διάφορες πράξεις που περιείχαν το ίδιο σφάλμα και ζήτησε από τη διαχειριστική αρχή του οικείου προγράμματος να αποκλείσει τις εν λόγω πράξεις από τους λογαριασμούς. Μολονότι το κράτος μέλος τροποποίησε τους εθνικούς του κανόνες για να διασφαλίσει τη συνέπεια με τους ενωσιακούς και να αποφύγει περαιτέρω παρατυπίες στο μέλλον, ούτε οι αρχές του κράτους μέλους ούτε η Επιτροπή έλαβαν επαρκή διορθωτικά μέτρα είτε για να εξαλείψουν τα σφάλματα αυτά είτε για να αντισταθμίσουν, μέσω δημοσιονομικής διόρθωσης, τη δυνητική επίπτωσή τους στις δαπάνες που είχαν ήδη πιστοποιηθεί για τη λογιστική χρήση 2016-2017.

Το 2019 εντοπίσαμε παρόμοιο πρόβλημα. Η Επιτροπή ζήτησε τότε από τις πορτογαλικές αρχές να εντοπίσουν όλες τις πράξεις που περιείχαν αυτό το σφάλμα για τα επόμενα δύο λογιστικά έτη και να προβούν στις αναγκαίες διορθώσεις, προκειμένου να εξαλείψουν τις παράτυπες δαπάνες από τους λογαριασμούς. Οι σχετικές διορθώσεις ανήλθαν συνολικά σε περισσότερα από 174 εκατομμύρια ευρώ⁵³.

⁵³ Σημεία 6.30-6.32 της ετήσιας έκθεσης για το 2018· σημείο 5.27 της ετήσιας έκθεσης για το 2019 και υποσημείωση 95 της ΕΕΔ για το 2020 της ΓΔ REGIO.

Τα περισσότερα κράτη μέλη που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής παρουσιάζουν σημαντικά επίπεδα σφάλματος αλλά διαφορές ως προς τον τρόπο εφαρμογής του πλαισίου διασφάλισης

83 Από την πολυετή ανάλυσή μας προκύπτει ότι εντοπίζουμε συνεχώς σφάλματα σε ελεγχθείσες πράξεις τα οποία δεν έχουν εντοπιστεί σε επίπεδο κρατών μελών. Αναλύσαμε τα αποτελέσματα των δικών μας ελέγχων, αλλά και των ελέγχων που διενήργησαν οι αρχές ελέγχου και η Επιτροπή, προκειμένου να αποκτήσουμε περαιτέρω διαφωτιστικά στοιχεία σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών συνοχής στα κράτη μέλη που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης και να προσδιορίσουμε πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζουν το πλαίσιο διασφάλισης.

Από τα αποτελέσματα της περιόδου 2017-2022 προκύπτει σημαντικό επίπεδο σφάλματος στα περισσότερα κράτη μέλη που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μερίδιο των κονδυλίων συνοχής

84 Σε εννέα κράτη μέλη αντιστοιχεί το 76 % των δαπανών της πολιτικής συνοχής: Πολωνία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ουγγαρία, Τσεχία, Ρουμανία, Ελλάδα, Γερμανία. Στα κράτη μέλη αυτά αντιστοιχεί το 91 % του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος. Επιπλέον, στις χώρες αυτές εντοπίστηκε η συντριπτική πλειονότητα (90 %) όλων των σφαλμάτων με σημαντική επίπτωση (εκείνα που ποσοτικοποιήθηκαν στο 80 % τουλάχιστον της αξίας της ελεγχθείσας πράξης).

85 Κατά την περίοδο 2007-2013, καθένα από τα κράτη μέλη που συγκαταλεγόταν στους μεγαλύτερους αποδέκτες χρηματοδότησης παρουσίαζε σημαντικό επίπεδο σφάλματος. Το ίδιο ίσχυε και για τα υπόλοιπα 18 κράτη μέλη συνολικά⁵⁴. Για την περίοδο 2014-2020, τα αποτελέσματα των ελέγχων μας, βάσει των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε, υποδεικνύουν σημαντικό επίπεδο σφάλματος για τους μεγαλύτερους αποδέκτες χρηματοδότησης, πλην της Πολωνίας. Στην περίπτωση της χώρας αυτής, σε ένα μεγάλο πρόγραμμα αντιστοιχούσε πάνω από το ένα τρίτο του συνόλου των δαπανών συνοχής της χώρας. Το ενδεικτικό επίπεδο σφάλματος του προγράμματος αυτού ήταν κατώτερο του ορίου σημαντικότητας, ενώ τα υπόλοιπα προγράμματα της χώρας εμφάνιζαν συνδυαστικά σημαντικό επίπεδο σφάλματος.

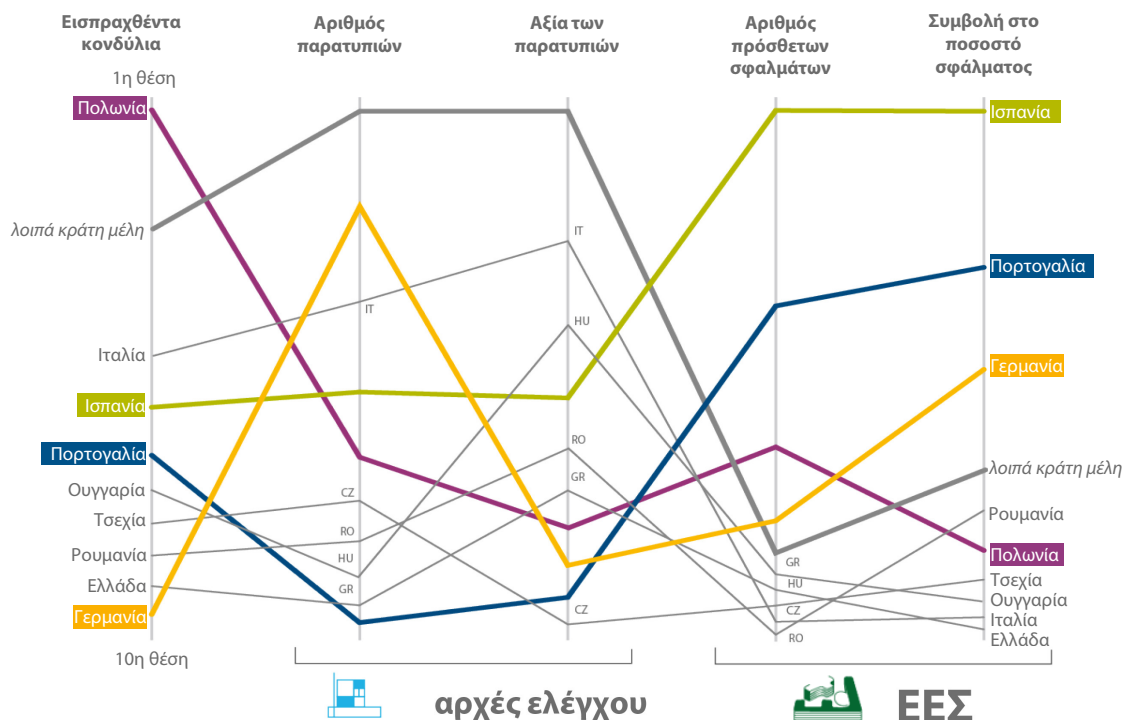
⁵⁴ Γεωργία και συνοχή: επισκόπηση των δαπανών της ΕΕ κατά την περίοδο 2007-2013, σημείο 43.

Τα κράτη μέλη διαφέρουν ως προς το πόσο αποτελεσματικά εντοπίζουν παράτυπες δαπάνες

86 Όπως φαίνεται στο [γράφημα 7](#), τα ευρήματά μας για συγκεκριμένα κράτη μέλη διαφέρουν από εκείνα των οικείων αρχών ελέγχου όσον αφορά τη συχνότητα και την αξία των παρατυπιών. Το γεγονός ότι τα ευρήματά μας αφορούν μόνο πρόσθετα σφάλματα (ήτοι εκείνα που δεν είχαν εντοπιστεί προηγουμένως από τις αρχές των κρατών μελών) δείχνει ότι ορισμένα κράτη μέλη είναι αποτελεσματικότερα από άλλα όσον αφορά την πρόληψη και τον εντοπισμό σφαλμάτων.

87 Παραδείγματος χάριν, οι παρατυπίες που ανέφερε η πολωνική αρχή ελέγχου, ο μεγαλύτερος αποδέκτης δαπανών συνοχής, ήταν περιορισμένες σε αριθμό και αξία. Διαπιστώσαμε σχετικά υψηλό αριθμό πρόσθετων σφαλμάτων, αν και χαμηλής αξίας. Ως εκ τούτου, η συμβολή τους στο ποσοστό σφάλματος που υπολογίσαμε ήταν συγκριτικά μικρή. Συγκριτικά, η γερμανική αρχή ελέγχου ανέφερε μεγάλο αριθμό παρατυπιών, επίσης χαμηλής αξίας. Ωστόσο, εντοπίσαμε μικρό αριθμό πρόσθετων σφαλμάτων με υψηλό μέσο ποσοστό σφάλματος. Αυτό εξηγεί γιατί η Γερμανία ήταν η χώρα με την τρίτη μεγαλύτερη συμβολή στο ποσοστό σφάλματος που υπολογίσαμε. Από αυτό μπορούμε να συμπεράνουμε ότι δεν είναι όλες οι αρχές ελέγχου εξίσου αποτελεσματικές όσον αφορά τον εντοπισμό παρατυπιών υψηλής αξίας.

Γράφημα 7 – Επισκόπηση των κρατών μελών από την άποψη των παρατυπιών που εντοπίστηκαν και αναφέρθηκαν από τις αρχές ελέγχου και των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε (2017-2022)

Σημ.: 1) Η επισκόπηση καλύπτει τις παρατυπίες και τα σφάλματα που αναλύονται στα σημεία 71-82. 2) Τα κράτη μέλη παρατίθενται σύμφωνα με την κατάταξή τους ως προς τις διάφορες πτυχές που εξετάστηκαν (ήτοι το κράτος μέλος στην πρώτη θέση της κατάταξης εμφανίζεται στην κορυφή). Οι κατατάξεις των κρατών μελών σε κάθε τομέα βασίζονται στο ποσοστό που τους αναλογεί σε κάθε περίπτωση. 3) Τα κράτη μέλη στα οποία γίνεται ρητή αναφορά στα σχετικά σημεία επισημαίνονται με έντονο φόντο στο γράφημα.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει δικών μας στοιχείων και των εκθέσεων που υπέβαλαν οι αρχές ελέγχου στην Επιτροπή.

88 Ομοίως με τη Γερμανία, η Ισπανία και η Πορτογαλία αντιπροσώπευαν επίσης δυσανάλογο μερίδιο των σφαλμάτων που εντοπίσαμε σε σχέση με τα κονδύλια που εισέπραξαν. Όσον αφορά αυτές τις δύο χώρες, εντοπίσαμε μεγάλο αριθμό πρόσθετων σφαλμάτων συγκεκριμένου είδους. Παραδείγματος χάριν, μεταξύ του 2017 και του 2022 εντοπίσαμε τα περισσότερα σφάλματα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων στην Πορτογαλία λόγω του συγκεκριμένου ζητήματος που παρουσιάστηκε στο [πλαίσιο 4](#). Εν τω μεταξύ, την ίδια περίοδο εντοπίσαμε περισσότερα μη επιλέξιμα έργα στην Ισπανία από ό,τι σε άλλα κράτη μέλη (βλέπε παράδειγμα στο [πλαίσιο 5](#)).

89 Διαπιστώσαμε επίσης συγκεκριμένες αδυναμίες στις εργασίες των αρχών ελέγχου στις συγκεκριμένες χώρες (βλέπε σημείο 57). Βάσει των ανωτέρω, θεωρούμε ότι τα εν λόγω τρία κράτη μέλη πρέπει να ενισχύσουν ειδικότερα την ικανότητα των οικείων αρχών ελέγχου να εντοπίζουν σφάλματα, με την υποστήριξη της Επιτροπής.

Πλαίσιο 5

Αναδρομική εγγραφή ΕΕΑΚ στις Εγγυήσεις για τη Νεολαία

Το 2021 υποβάλαμε σε έλεγχο διάφορες πράξεις που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της ΠΑΝ στην Ισπανία. Τέσσερις από αυτές αφορούσαν εκπτώσεις στις εργοδοτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης σε σχέση με συμβάσεις προσωρινής απασχόλησης που συνήφθησαν με ΕΕΑΚ.

Η εθνική νομοθεσία για την ΠΑΝ και το πρόγραμμα στο οποίο υπάγονται οι πράξεις αυτές απαιτούν οι συμμετέχοντες ΕΕΑΚ να είναι εγγεγραμμένοι στο εθνικό σύστημα Εγγυήσεων για τη Νεολαία. Με την εγγραφή τους αυτή οι ΕΕΑΚ αποκτούν πρόσβαση σε μια σειρά μέτρων συνδρομής (όπως εξατομικευμένη καθοδήγηση και προσωπικά σχέδια δράσης, συμπεριλαμβανομένων προσαρμοσμένων στις ανάγκες του καθενός καθεστώτων στήριξης). Η εγγραφή αυτή χρησιμεύει επίσης για την επαλήθευση της συμμόρφωσής τους με τις απαιτήσεις για τους ΕΕΑΚ.

Τρεις από τις τέσσερις ελεγχθείσες πράξεις, που αφορούσαν εκπτώσεις στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, είχαν καταχωριστεί με αναδρομικό αποτέλεσμα στο εθνικό σύστημα, σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και χρόνια μετά την εφαρμογή της έκπτωσης. Η εθνική οντότητα που ήταν αρμόδια για τη διαχείριση των εκπτώσεων στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, η οποία ήταν τόσο ο ενδιαμέσος φορέας όσο και ο δικαιούχος των πράξεων, προέβη σε αυτές τις ενέργειες χωρίς να ειδοποιήσει τους συμμετέχοντες ΕΕΑΚ.

Εξαιτίας του αναδρομικού χαρακτήρα της εγγραφής, δεν κατέστη δυνατό να επαληθευθεί η επιλεξιμότητα των συμμετεχόντων από την άποψη της μη συμμετοχής τους σε προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Επειδή δεν διενεργήθηκαν τέτοιες επαληθεύσεις, η Επιτροπή είχε ήδη εφαρμόσει δημοσιονομική διόρθωση 25 % προτού εμείς διενεργήσουμε τον έλεγχό μας. Θεωρούμε ότι η αναδρομική εγγραφή των συμμετεχόντων καθιστά τις τρεις ελεγχθείσες πράξεις μη επιλέξιμες για χρηματοδότηση από την ΕΕ. Βασίζουμε την κρίση μας στο γεγονός ότι, πέραν του ότι καθίσταται αδύνατη η επαλήθευση του κατά πόσον οι συμμετέχοντες παρακολουθούσαν κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης, η εγγραφή τους στο εθνικό σύστημα δεν είναι σύμφωνη με τις υπόλοιπες προϋποθέσεις των Εγγυήσεων για τη Νεολαία και της ΠΑΝ. Πρωτίστως δε, αυτό συνεπάγεται ότι οι ΕΕΑΚ στερούνται όλων των πρόσθετων παροχών που προσφέρονται στο πλαίσιο των δύο αυτών καθεστώτων⁵⁵.

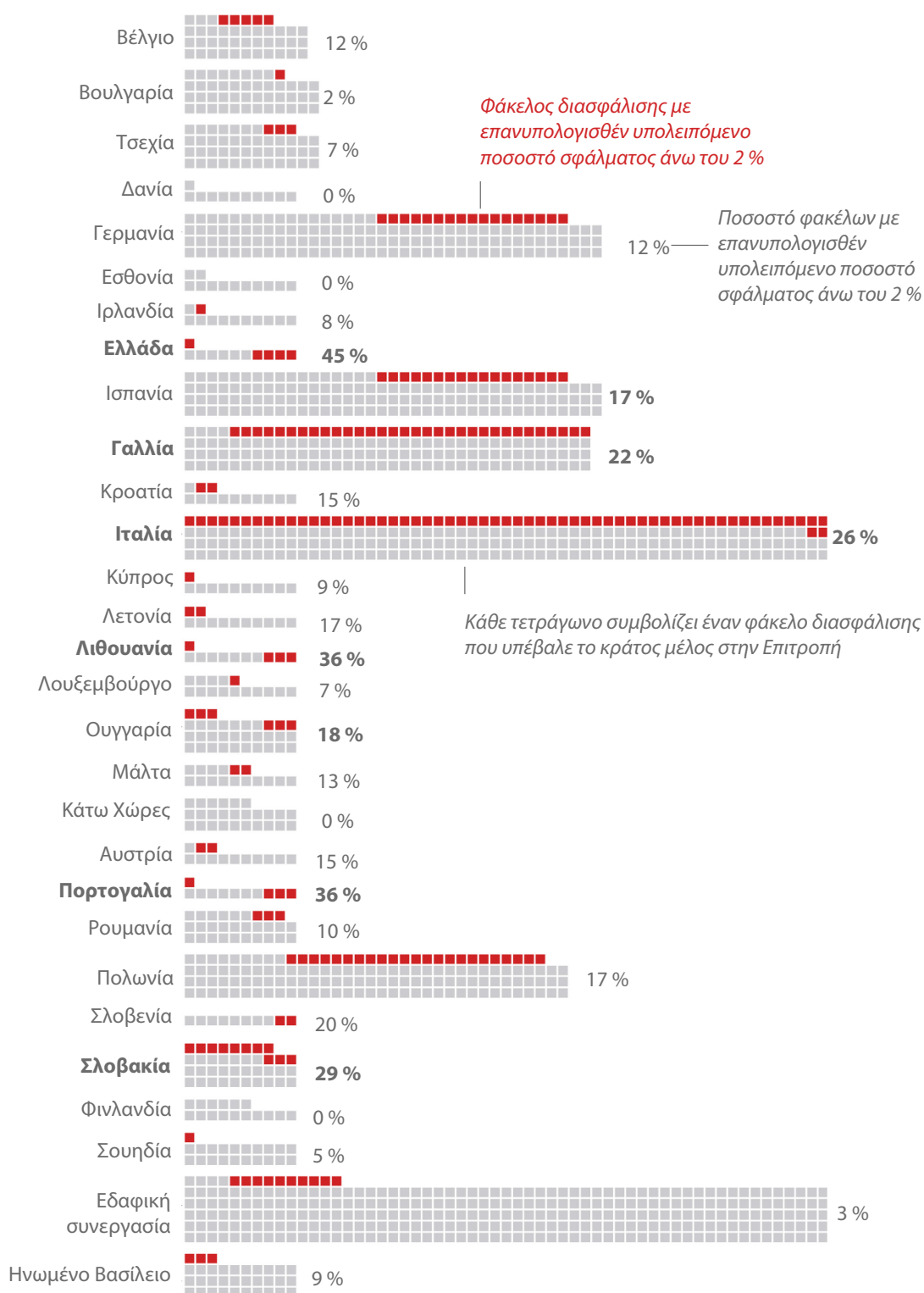
⁵⁵ Πλαίσιο 5.5 της ετήσιας έκθεσης για το 2021.

Η Επιτροπή επανυπολογίζει υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του ορίου σημαντικότητας του 2 % για ορισμένα κράτη μέλη συχνότερα από ό,τι για άλλα

90 Αναλύσαμε επίσης την αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με τους φακέλους διασφάλισης για όλα τα κράτη μέλη. Συγκεντρώσαμε τις πληροφορίες σχετικά με τα επιβεβαιωμένα (επανεκτιμηθέντα) υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος που δημοσιεύθηκαν στις αντίστοιχες ΕΕΔ της ΓΔ EMPL και της ΓΔ REGIO για κάθε φάκελο διασφάλισης και κάθε έτος μεταξύ του 2017 και του 2022.

91 Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι η Επιτροπή επανυπολόγισε υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος άνω του ορίου σημαντικότητας του 2 % ιδιαίτερα συχνά για ορισμένα κράτη μέλη: την Ελλάδα (45 % των πακέτων διασφάλισης), τη Γαλλία (22 %), την Ιταλία (26 %), τη Λιθουανία (36 %), την Πορτογαλία (36 %) και τη Σλοβακία (29 %) (βλέπε [γράφημα 8](#)).

Γράφημα 8 – Αξιολόγηση των υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος από την Επιτροπή για κάθε κράτος μέλος (2017-2022)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ΕΕΔ των ΓΔ EMPL και ΓΔ REGIO για τα έτη μεταξύ του 2017 και του 2022.

92 Το υψηλό ποσοστό των φακέλων με υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος άνω του 2 % μετά τον επανυπολογισμό της Επιτροπής υποδηλώνει ότι αυτή εντοπίζει προβλήματα με την κανονικότητα σε σειρά φακέλων διασφάλισης. Δείχνει επίσης ότι τα κράτη μέλη διαφέρουν ως προς το πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζουν το πλαίσιο διασφάλισης. Ωστόσο, στην περίπτωση της Ελλάδας και της Πορτογαλίας, το υψηλό ποσοστό των φακέλων με επανυπολογισθέν υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του 2 % οφείλεται επίσης στο γεγονός ότι όλα τα προγράμματα ομαδοποιούνται σε έναν ενιαίο φάκελο διασφάλισης.

93 Πέντε από τα εννέα κράτη μέλη που έλαβαν το 76 % της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής (Ισπανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Πορτογαλία και Ρουμανία) είχαν επανυπολογίσει τα υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος σε άνω του 2 % για περισσότερους από τους μισούς φακέλους διασφάλισης του δείγματός μας τουλάχιστον μία φορά μεταξύ του 2017 και του 2022. Όσον αφορά τα υπόλοιπα τέσσερα κράτη μέλη που έλαβαν τα περισσότερα κονδύλια, με την επανεκτίμησή μας αυξήθηκαν τα ποσοστά σφάλματος σε άνω του 2 % για τουλάχιστον 25 % των ελεγχθέντων φακέλων διασφάλισης.

Ποια τα βαθύτερα αίτια των σφαλμάτων σε εθνικό επίπεδο;

94 Τα πρόσθετα ποσοτικοποιήσιμα σφάλματα (171) που εντοπίσαμε στο πλαίσιο των ελέγχων μας είναι σφάλματα που δεν είχαν εντοπιστεί ή διορθωθεί στο παρελθόν από τα διάφορα επίπεδα των συστημάτων δικλίδων των κρατών μελών. Αναλύσαμε τα στοιχεία στη διάθεσή μας σχετικά με τα σφάλματα αυτά, προκειμένου να προσδιορίσουμε πώς και γιατί προκύπτουν και σε ποιον οφείλονται στο εκάστοτε κράτος μέλος. Τα σφάλματα που προέκυψαν σε κάθε στάδιο θα μπορούσαν να είχαν εντοπιστεί και διορθωθεί από το επόμενο επίπεδο δικλίδων στα κράτη μέλη.

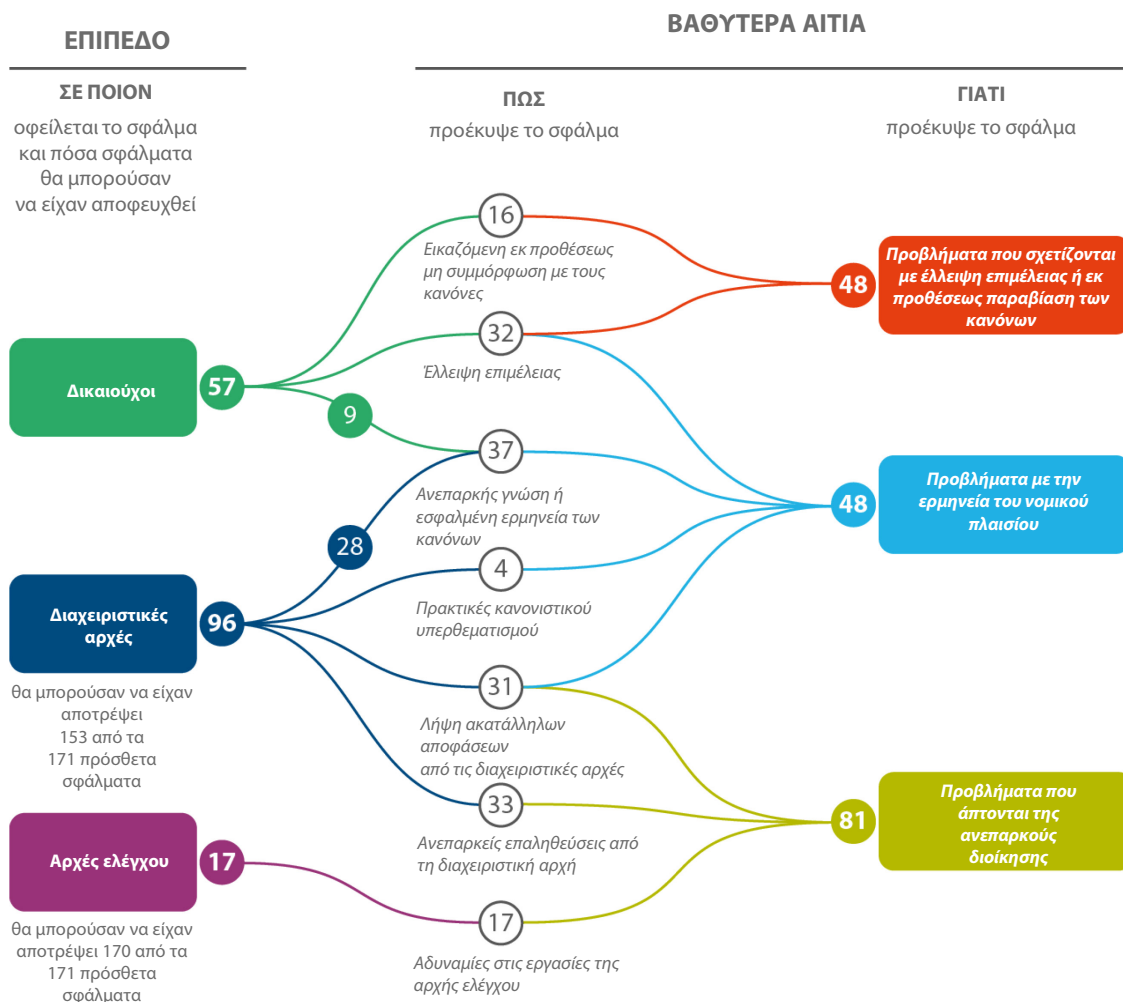
95 Με βάση την ανάλυση αυτή και λαμβάνοντας υπόψη τις προηγούμενες εργασίες της Επιτροπής⁵⁶, εντοπίσαμε τρία βαθύτερα αίτια σφαλμάτων, συγκεκριμένα προβλήματα που σχετίζονται με:

- ο ανεπαρκή διοίκηση από μέρους των εθνικών αρχών·
- ο έλλειψη επιμέλειας ή (εικαζόμενη) εκ προθέσεως παραβίαση των κανόνων σε επίπεδο δικαιούχων· και
- ο την ερμηνεία του κανονιστικού πλαισίου.

96 Στο [γράφημα 9](#) παρουσιάζεται το επίπεδο προέλευσης των σφαλμάτων, σε ποιον οφείλονται, καθώς και πώς και γιατί προκύπτουν. Οι αρχές ελέγχου θα μπορούσαν να είχαν αποτρέψει 170 από τα πρόσθετα σφάλματα που εντοπίσαμε.

⁵⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «Βασικά αίτια και μέτρα που έχουν ληφθεί (άρθρο 32, παράγραφος 5, του δημοσιονομικού κανονισμού)», [COM\(2017\) 124 final](#)· μελέτη εκπονηθείσα για λογαριασμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, «Single audit approach – Root causes of the weaknesses in the work of the member states’ managing and audit authorities», [IPOL_STU\(2022\)732267](#).

Γράφημα 9 – Επισκόπηση των βαθύτερων αιτίων των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε και του επιπέδου στο οποίο προέκυψαν τα σφάλματα αυτά (2017-2022)

Σημ.: Ταξινόμηση με βάση το κύριο χαρακτηριστικό του σφάλματος. Για ένα από τα 171 πρόσθετα σφάλματα που εντοπίσαμε, θεωρούμε ότι την ευθύνη φέρει κυρίως η Επιτροπή.

Πηγή: ΕΕΣ.

Το ήμισυ σχεδόν των πρόσθετων σφαλμάτων οφειλόταν σε προβλήματα που σχετίζονταν με τη διοίκηση σε επίπεδο αρχών των κρατών μελών

97 Για τους σκοπούς της παρούσας επισκόπησης, ως χρηστή διοίκηση νοείται η διασφάλιση του ορθού σχεδιασμού, της επιλογής, της υλοποίησης και του ελέγχου των πράξεων, ώστε να δηλώνονται και να πιστοποιούνται στην Επιτροπή μόνον οι νόμιμες και κανονικές δαπάνες. Οι αδυναμίες αυτής της κατηγορίας μπορούν να συνίστανται σε λήψη ακατάλληλων αποφάσεων ή ανεπαρκείς επαληθεύσεις από τις διαχειριστικές αρχές, καθώς και αδυναμίες στις εργασίες των αρχών ελέγχου.

Πάνω από το ένα τρίτο των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί από τις διαχειριστικές αρχές

98 Περίπου το 37 % των πρόσθετων σφαλμάτων που αναφέραμε για την περίοδο 2014-2020 μπορούν να αποδοθούν σε ενέργειες ή παραλείψεις των διαχειριστικών αρχών ή των φορέων στους οποίους αυτές αναθέτουν καθήκοντα. Αυτό το βαθύτερο αίτιο συχνά παίρνει τη μορφή λήψης ακατάλληλων αποφάσεων εκ μέρους των εν λόγω αρχών κατά την έγκριση πράξεων (18 %).

99 Οι διαχειριστικές αρχές θα μπορούσαν να είχαν εντοπίσει το 19 % των σφαλμάτων που εντοπίσαμε. Τα σφάλματα αυτά ήταν αποτέλεσμα ακατάλληλων (ή, για ορισμένες πτυχές, ανύπαρκτων) πρωτοβάθμιων ελέγχων κατά την υλοποίηση των έργων. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει περιπτώσεις όπως η έγκριση δαπανών παρά τη μη επίτευξη των στόχων του έργου, η παροχή χρηματοδοτικής στήριξης που δεν συνάδει με τους όρους που προβλέπονται στα έγγραφα έγκρισης του έργου, η έλλειψη ελέγχων επιλεξιμότητας των συμμετεχόντων ή η απόδοση δαπανών που δεν πραγματοποιήθηκαν από τους δικαιούχους.

100 Στο πλαίσιο των ελέγχων μας διαπιστώνουμε τακτικά έλλειψη κατάλληλων ελέγχων από τις διαχειριστικές αρχές κατά την επαλήθευση των επιλέξιμων δαπανών και των κριτηρίων επιλεξιμότητας. Θεωρούμε ότι πρόκειται για έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες κινδύνου στις δαπάνες συνοχής. Για την περίοδο 2021-2027, ο ΚΚΔ προβλέπει την υιοθέτηση προσέγγισης βάσει κινδύνου για τους πρωτοβάθμιους ελέγχους που διενεργούν οι διαχειριστικές αρχές. Η Επιτροπή αναμένει ο αντίκτυπος της εστίασης σε δαπάνες υψηλού κινδύνου να είναι θετικός. Θεωρούμε, ωστόσο, ότι η αλλαγή αυτή επιτείνει τον κίνδυνο για την κανονικότητα των δαπανών διότι ενδέχεται ορισμένες αιτήσεις πληρωμής των δικαιούχων να μην υποβάλλονται σε καμία επαλήθευση από τις διαχειριστικές αρχές.

Οι αρχές ελέγχου προέβησαν σε ακατάλληλες αξιολογήσεις σε ορισμένες περιπτώσεις

101 Αδυναμίες στον σχεδιασμό και την προετοιμασία του ελέγχου, καθώς και στην ποιότητα της τεκμηρίωσης των ελεγκτικών εργασιών μειώνουν την αξιοπιστία των εργασιών αυτών (σημεία 56-62). Ορισμένες φορές, οι αδυναμίες αυτές ενδέχεται να επηρεάσουν την αξιολόγηση των σφαλμάτων τα οποία οι αρχές ελέγχου είχαν εντοπίσει στο παρελθόν.

102 Δεκαεπτά από τα πρόσθετα σφάλματα (10 %) που εντοπίσαμε μεταξύ του 2017 και του 2022 οφείλονταν σε ανεπαρκείς εργασίες ή σε ακατάλληλη αξιολόγηση από τις αρχές ελέγχου. Οι περιπτώσεις αυτές αφορούσαν κυρίως μη αναφορά σφαλμάτων ή/και ανεπαρκή ποσοτικοποίηση.

Πάνω από το ένα τέταρτο των σφαλμάτων που εντοπίσαμε οφείλονταν σε έλλειψη επιμέλειας ή εικαζόμενη εκ προθέσεως μη συμμόρφωση των δικαιούχων με τους κανόνες

103 Εντοπίσαμε επίσης περιπτώσεις πρόσθετων σφαλμάτων στις οποίες οι κανόνες ήταν αρκετά σαφείς, αλλά ο δικαιούχος δεν μερίμνησε επαρκώς για την τήρησή τους. Τριάντα δύο από τα 171 πρόσθετα σφάλματα (19 %) που αναφέραμε και ποσοτικοποιήσαμε μεταξύ του 2017 και του 2022 εμπίπτουν στη συγκεκριμένη κατηγορία. Περιλαμβάνουν, παραδείγματος χάριν, περιπτώσεις στις οποίες οι δικαιούχοι δήλωσαν εξοπλισμό τον οποίο χρησιμοποίησαν για μη προβλεπόμενο σκοπό.

104 Οι περιπτώσεις σφαλμάτων που προέκυψαν από εσκεμμένες ενέργειες ή παραλείψεις των δικαιούχων εγείρουν γενικά υπόνοιες απάτης. Ως ο εξωτερικός ελεγκτής της ΕΕ, δεν έχουμε εντολή να διερευνάμε περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, και οι ελεγκτικές διαδικασίες μας δεν αποσκοπούν στον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης. Διαβιβάζουμε στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO) κάθε σχετική υπόνοια που προκύπτει από τις ελεγκτικές εργασίες μας⁵⁷.

⁵⁷ Σημεία 1.44, 1.46 και 1.47 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

105 Μεταξύ του 2017 και του 2022, από τις 1 157 πράξεις που εξετάσαμε, εντοπίσαμε 16 περιπτώσεις εκ προθέσεως μη συμμόρφωσης με τους ισχύοντες κανόνες, κάτι που αντιστοιχεί στο 9 % των 171 πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε.

106 Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής για το 2022 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και την καταπολέμηση της απάτης αναφέρει, για κάθε τομέα πολιτικής, ένα ποσοστό εντοπισμού περιπτώσεων απάτης, με βάση τα στοιχεία που υποβάλλουν οι αρχές των κρατών μελών⁵⁸. Το ποσοστό αυτό προκύπτει από τον υπολογισμό των παράτυπων ποσών που συνδέονται με απάτη ως ποσοστού επί του συνόλου των πληρωμών. Το ποσοστό που αναφέρθηκε για τις δαπάνες συνοχής κατά την περίοδο 2014-2020 είναι μόλις κάτω από 0,5 %. Η έκθεση αυτή επιβεβαιώνει επίσης ότι τα κράτη μέλη επισήμαιναν κάθε 11η παρατυπία που ανέφεραν στο σύστημα διαχείρισης παρατυπιών (IMS) ως εικαζόμενη παραβίαση για την ίδια χρονική περίοδο (9 %).

107 Στο παρελθόν, έχουμε αναφέρει ότι οι διαχειριστικές αρχές δεν αναφέρουν όλες τις περιπτώσεις απάτης και ότι αυτό επηρεάζει την αξιοπιστία των ποσοστών εντοπισμού της απάτης που δημοσιεύονται στις εκθέσεις σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Έχουμε επίσης επισημάνει ότι, παρά τις βελτιώσεις στον τρόπο με τον οποίο οι διαχειριστικές αρχές εντοπίζουν τους κινδύνους απάτης και σχεδιάζουν τα προληπτικά μέτρα, πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση των περιπτώσεων απάτης, καθώς και ο συντονισμός για την καταπολέμησή τους⁵⁹. Η κατάσταση το 2022 παρέμεινε ως είχε: οι αρχές των κρατών μελών δεν ανέφεραν περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης όπως απαιτείται, και αντιμετώπισαν ανεπαρκώς τον κίνδυνο απάτης. Επιπλέον, επισημίσαμε ότι περίπου το 35 % των καταλόγων ελέγχου των αρχών ελέγχου εξακολουθούσε να μην αναφέρεται ρητά στον κίνδυνο αυτό⁶⁰ ή δεν τεκμηριώνει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισαν τον κίνδυνο αυτό κατά τη διάρκεια των ελέγχων τους.

⁵⁸ Βλέπε γράφημα 6 της έκθεσης.

⁵⁹ Σημεία 80 και 89 της ειδικής έκθεσης 06/2019.

⁶⁰ Σημεία 6.56 και 6.58 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

Ένα άλλο τέταρτο των σφαλμάτων που εντοπίσαμε αφορούσε αποκλίσεις στην ερμηνεία των νομικών απαιτήσεων

108 Οι δικαιούχοι και οι δημόσιες αρχές πρέπει να συμμορφώνονται με πολλά σύνολα κανόνων, όπως οι γενικές διατάξεις που προβλέπονται στον ΚΚΔ, οι ειδικές ανά ταμείο διατάξεις, οι κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις, οι οριζόντιοι ενωσιακοί κανόνες (π.χ. για τις δημόσιες συμβάσεις ή τις κρατικές ενισχύσεις) και οι εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας⁶¹. Επιπλέον, οι διατάξεις συνήθως τροποποιούνται μεταξύ των κύκλων ζωής των προγραμμάτων. Από την ελεγκτική εμπειρία μας προκύπτει ότι η εφαρμογή ενός εντατικά ρυθμιζόμενου πλαισίου σε χιλιάδες δικαιούχους και δημόσιες αρχές στα 27 κράτη μέλη παρουσιάζει ένα μειονέκτημα: οι αποκλίσεις στην ερμηνεία είναι αναπόφευκτες, ακόμη και μεταξύ διαχειριστικών αρχών και αρχών ελέγχου. Ενίοτε αυτό γεννά ακόμη και ανασφάλεια δικαίου, η οποία ενδέχεται να εμποδίζει τις δημόσιες αρχές να υλοποιούν προγράμματα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα⁶².

109 Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι οι ασαφείς κανόνες ή τα προβλήματα ερμηνείας τους ήταν το βαθύτερο αίτιο για 24 % περίπου του συνόλου των πρόσθετων σφαλμάτων (37 περιπτώσεις). Σε ορισμένες από αυτές τις περιπτώσεις, οι δικαιούχοι δήλωσαν παράτυπες δαπάνες λόγω μη ορθής ερμηνείας των κανόνων. Σε αυτή την κατηγορία σφαλμάτων εμπίπτουν επίσης περιπτώσεις στις οποίες οι κανόνες που προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία δεν πληρούσαν όλες τις απαιτήσεις της αντίστοιχης ενωσιακής νομοθεσίας, καθώς και σφάλματα οφειλόμενα σε μη συμμόρφωση με εθνικούς κανόνες που υπερθεμάτιζαν σε σχέση με τη νομοθεσία της ΕΕ (ήτοι ήταν περισσότερο απαιτητικοί από αυτήν).

110 Οι περισσότερες από τις 37 περιπτώσεις προέκυψαν επειδή οι ίδιες οι διαχειριστικές αρχές ερμήνευσαν εσφαλμένα τους κανόνες. Ενδεικτικό παράδειγμα τέτοιας κατάστασης παρουσιάζεται στο [πλαίσιο 6](#).

⁶¹ Άρθρο 65, παράγραφος 1, του ΚΚΔ 2014-2020.

⁶² Βλέπε, παραδείγματος χάριν, σημείο 44 του ενημερωτικού μας εγγράφου «Απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μετά το 2020».

Πλαίσιο 6

Πρόσθετα σφάλματα που εντοπίσαμε και οφείλονταν στην εσφαλμένη ερμηνεία των κανόνων από τη διαχειριστική αρχή

Το 2019, εντοπίσαμε δύο έργα στην Ιταλία που χρηματοδοτήθηκαν αρχικά από εθνικούς πόρους, τα οποία είχαν περατωθεί φυσικά πριν από την έγκριση της χρηματοδότησής τους από την ΕΕ και ήταν, ως εκ τούτου, μη επιλέξιμα. Οι αρχές των κρατών μελών είχαν ερμηνεύσει εσφαλμένα τη «φυσική περάτωση» ως αναφερόμενη στο οικονομικό ή διοικητικό κλείσιμο ενός έργου. Στην πραγματικότητα, η φυσική περάτωση αναφέρεται στην ολοκλήρωση των εργασιών ή των δραστηριοτήτων που είναι αναγκαίες προκειμένου να επιτευχθούν οι εκροές του έργου, κάτι που συνήθως λαμβάνει χώρα πριν από το οικονομικό και το διοικητικό κλείσιμο⁶³.

Ως εκ τούτου, συστήσαμε στην Επιτροπή να αποσαφηνίσει τις έννοιες των πράξεων που «έχουν περατωθεί φυσικά» / «εκτελεστεί πλήρως». Ωστόσο, δεν έχει ακόμη γνωστοποιήσει τις διευκρινίσεις αυτές σε όλα τα κράτη μέλη⁶⁴ αλλά μόνο στα πλέον άμεσα ενδιαφερόμενα. Η Επιτροπή πρότεινε επίσης την τροποποίηση της «τυπολογίας σφαλμάτων» της για την περίοδο 2021-2027, ώστε τα σφάλματα αυτά να συνιστούν χωριστή κατηγορία.

Το οργανωτικό πλαίσιο στα κράτη μέλη έχει αντίκτυπο στην ικανότητά τους να προλαμβάνουν και να εντοπίζουν σφάλματα

111 Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, την περίοδο 2014-2020 τα κράτη μέλη σύστησαν περίπου 1 400 διαφορετικές αρχές για τη διαχείριση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής και την εφαρμογή δικλίδων επί αυτών, περιλαμβανομένων 116 αρχών ελέγχου, 300 περίπου αρχών πιστοποίησης και διαχειριστικών αρχών και περισσότερων από 900 ενδιάμεσων φορέων⁶⁵. Από την εκ των υστέρων αξιολόγηση της Επιτροπής για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2007-2013 προέκυψε ότι ο κίνδυνος αποκλινοσών ερμηνειών των κανόνων

⁶³ Σημεία 5.19-5.20 της ετήσιας έκθεσης για το 2019.

⁶⁴ Παράρτημα 6.2 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

⁶⁵ Σημείο 55 του ενημερωτικού μας εγγράφου «Απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μετά το 2020».

σε διαφορετικά επίπεδα αυξάνει όσο αυξάνεται ο αριθμός των αρμόδιων για ένα πρόγραμμα αρχών⁶⁶.

112 Από την ανάλυσή μας προκύπτει συσχέτιση μεταξύ του αριθμού των προγραμμάτων σε ένα κράτος μέλος και των επιπέδων σφάλματος που εντοπίζουν οι αρχές ελέγχου (κάτι που συνιστά ένδειξη αδυναμιών στις εργασίες των διαχειριστικών αρχών). Επισημάναμε επίσης αντίστροφη συσχέτιση με το μέγεθος των προγραμμάτων: ο αριθμός των σφαλμάτων είναι μεγαλύτερος στα μικρότερα προγράμματα.

113 Αυτό δείχνει ότι τα κράτη μέλη με αποκεντρωμένη διοίκηση και υλοποίηση προγραμμάτων σε περιφερειακό επίπεδο (π.χ. Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία και Ιταλία) ενδέχεται να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες προκλήσεις όσον αφορά την αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής.

114 Ο ΚΚΔ της περιόδου 2021-2027 προβλέπει την απλούστευση της διοικητικής διάρθρωσης των προγραμμάτων, παραδείγματος χάριν, αντικαθιστώντας τις αρχές πιστοποίησης με μια λογιστική διαδικασία και εισάγοντας «ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις» για τα προγράμματα, οι οποίες συνεπάγονται μειωμένους ελέγχους από τις αρχές των κρατών μελών και από την Επιτροπή. Όπως έχουμε επισημάνει στο παρελθόν, δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα δυνητικά οφέλη αυτής της απλούστευσης θα υπερκεράζουν τους κινδύνους που προκύπτουν από τον περιορισμό της έκτασης των εφαρμοζόμενων δικλίδων⁶⁷.

⁶⁶ Σημείο 57 του ενημερωτικού μας εγγράφου «Απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μετά το 2020».

⁶⁷ Σημεία 113 έως 115 της γνώμης αριθ. 06/2018.

Πώς προλάμβανε και διόρθωνε τα σφάλματα η Επιτροπή;

115 Στην παρούσα ενότητα εξετάζουμε ποια μέτρα προβλέπονται και με ποιον τρόπο τα χρησιμοποιεί η Επιτροπή για να μειώσει το επίπεδο σφάλματος στις δαπάνες στον τομέα της συνοχής. Εξετάζουμε τρόπους με τους οποίους μπορούν εξαρχής να αποφευχθούν σφάλματα στις δηλώσεις και τρόπους διόρθωσής τους αν δεν εντοπιστούν από τις αρχές των κρατών μελών.

Η απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου για την πολιτική συνοχής δεν έχει επιφέρει μέχρι στιγμής τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα

116 Παρά τις διάφορες πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί με σκοπό την απλούστευση, το κανονιστικό πλαίσιο για την πολιτική συνοχής έχει διευρυνθεί περισσότερο με την πάροδο του χρόνου. Μεταξύ των περιόδων 2007-2013 και 2014-2020, ο αριθμός των σελίδων των κανονισμών και των εγγράφων καθοδήγησης υπερδιπλασιάστηκε⁶⁸.

117 Για την περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή αποφάσισε να διακόψει την έκδοση πρόσθετων γραπτών εγγράφων καθοδήγησης για τις διαχειριστικές αρχές και τις αρχές ελέγχου και να διατηρήσει τα υφιστάμενα έγγραφα μόνο εφόσον κρίνεται σκόπιμο. Προτίθεται επίσης να μειώσει τον αριθμό των πράξεων παράγωγου δικαίου. Επισημαίνουμε ότι αυτό ενέχει τον κίνδυνο ενίσχυσης της ανασφάλειας δικαίου για τις διαχειριστικές αρχές και τους δικαιούχους και τελικά ενδέχεται ακόμη και να αυξήσει τον κίνδυνο σφαλμάτων⁶⁹.

⁶⁸ Σημείο 45 του ενημερωτικού μας εγγράφου «Απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μετά το 2020».

⁶⁹ Σημείο 101 της γνώμης αριθ. 06/2018:

Οι επιλογές απλουστευμένου κόστους περιορίζουν τον κίνδυνο σφάλματος στις πράξεις, δεν χρησιμοποιούνται όμως συστηματικά

118 Με τις επιλογές απλουστευμένου κόστους (ΕΑΚ) επιδιώκεται η επίτευξη πολυάριθμων οφελών, όπως η μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης, η ενίσχυση της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας, η βελτίωση της διαφάνειας και της ελεγχιμότητας και η διευκόλυνση της έγκαιρης υλοποίησης των έργων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 67 του ΚΚΔ.

119 Οι ΕΑΚ είναι τα πλέον χρησιμοποιούμενα μέτρα απλούστευσης. Οι διαχειριστικές αρχές επέτρεψαν τη χρήση τους στο 80 % περίπου των προγραμμάτων που αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας από την Επιτροπή εντός του 2017⁷⁰. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι χρησιμοποιήθηκαν πράγματι στα εν λόγω προγράμματα.

120 Από τους ελέγχους στους οποίους υποβάλαμε πράξεις στις οποίες χρησιμοποιούνταν ΕΑΚ προέκυψε ότι οι πράξεις αυτές ενέχουν μικρότερο κίνδυνο εμφάνισης σφάλματος. Διαπιστώθηκε επίσης ότι οι ΕΑΚ αποτελούν σημαντικό μέτρο απλούστευσης, αλλά δεν εφαρμόζονται πάντοτε όπως θα έπρεπε. Η προσέγγιση που εφαρμόζουμε όσον αφορά τον έλεγχο ΕΑΚ λαμβάνει υπόψη τα επιδιωκόμενα οφέλη τους και συγκεκριμένα τον εξορθολογισμό της διοικητικής επιβάρυνσης και την αύξηση της ευελιξίας στην υλοποίηση των έργων. Ωστόσο, όταν πρέπει να επαληθεύσουμε την ύπαρξη δηλωθείσας δραστηριότητας, ενδέχεται να αναζητήσουμε αποδεικτικά στοιχεία για έξοδα που όντως πραγματοποιήθηκαν και καταβλήθηκαν.

121 Μεταξύ του 2017 και του 2022, διαπιστώσαμε ότι κάθε 24η πράξη στην οποία χρησιμοποιούνταν ΕΑΚ περιείχε σφάλμα, σε σύγκριση με κάθε πέμπτη πράξη που βασιζόταν στην απόδοση πραγματικών εξόδων. Τα συχνότερα σφάλματα που σχετίζονται με τις ΕΑΚ αφορούν αδυναμίες στον σχεδιασμό τους (βλέπε παράδειγμα στο [πλαίσιο 7](#)).

⁷⁰ Μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «Use of new provisions on simplification during the early implementation phase of ESIF», σ. 61· βλέπε επίσης σημείο 74 του ενημερωτικού μας εγγράφου «Απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μετά το 2020».

Πλαίσιο 7

Μη επιλέξιμα έξοδα λόγω εσφαλμένου υπολογισμού των έμμεσων εξόδων

Στην Τσεχία, η διαχειριστική αρχή προγράμματος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου / Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης δημοσίευσε συμπληρωματική πρόσκληση υποβολής προτάσεων για έργα, η οποία εγκρίθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020».

Σύμφωνα με τους κανόνες του προγράμματος αυτού, τα έξοδα απόσβεσης είναι δυνατό να περιληφθούν στη βάση υπολογισμού των έμμεσων εξόδων, τα οποία μπορούν να αποδοθούν βάσει ενιαίου συντελεστή 25 % των επιλέξιμων άμεσων εξόδων.

Ωστόσο, η διαχειριστική αρχή μετέφερε εσφαλμένα στην εθνική νομοθεσία τους κανόνες του προγράμματος «Ορίζων 2020». Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι δικαιούχοι να μπορούν να δηλώνουν τα έξοδα μιας επένδυσης ως άμεσα έξοδα και μια υποθετική απόσβεση της ίδιας επένδυσης στη βάση υπολογισμού των έμμεσων εξόδων. Αυτό είχε ως συνέπεια τη συστηματική δήλωση ποσών μεγαλύτερων των πραγματικών για όλα τα έργα που καλύπτονται από τους ίδιους εθνικούς κανόνες⁷¹.

122 Παρά τις προσπάθειες της Επιτροπής να προωθήσει τη χρήση ΕΑΚ, η αξιοποίησή τους κατά την περίοδο 2014-2020 ήταν περιορισμένη για το σύνολο των ταμείων. Αυτό ισχύει ακόμη και στις περιπτώσεις όπου θα ήταν σκόπιμη η χρήση τους⁷², όπως ορισμένα είδη πράξεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης / Ταμείου Συνοχής. Αυτό οφειλόταν κυρίως στην ανασφάλεια δικαίου και στην πρόσθετη διοικητική επιβάρυνση που συνεπαγόταν η χρήση τους παράλληλα με τα παραδοσιακά εθνικά και περιφερειακά συστήματα που βασιζόνταν στην απόδοση των πραγματικών εξόδων⁷³.

⁷¹ Πλαίσιο 6.3 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

⁷² Σημεία I και III της σύνοψης της ειδικής έκθεσης 06/2021.

⁷³ Σημείο 75 του ενημερωτικού μας εγγράφου «Απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μετά το 2020», βάσει μελέτης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2017) με τίτλο «Use of new provisions on simplification during the early implementation phase of ESIF».

Η παρακράτηση επί των ενδιάμεσων πληρωμών είναι δυνητικά αποτελεσματική αλλά υπονομεύεται από την αποδέσμευση του εκκρεμούς ετήσιου υπολοίπου πριν από τους ελέγχους κανονικότητας

123 Η Επιτροπή παρακρατεί το 10 % των ποσών που καταβάλλονται στα κράτη μέλη σε μια δεδομένη λογιστική χρήση (βλέπε σημείο 16). Σκοπός της παρακράτησης αυτής είναι να διαφυλαχθεί ο προϋπολογισμός της ΕΕ και να μετριαστεί ο εγγενής κίνδυνος δήλωσης δαπανών που περιέχουν σφάλμα από τα κράτη μέλη. Το ποσό αυτό πρόκειται να αποδεσμευθεί όταν η Επιτροπή αποδεχθεί τους ετήσιους λογαριασμούς.

124 Ωστόσο, η αποδοχή των λογαριασμών δεν εξαρτάται από το επίπεδο σφάλματος που αναφέρουν οι αρχές ελέγχου. Σύμφωνα με τον ΚΚΔ, η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει τα ζητήματα που αφορούν τη νομιμότητα και την κανονικότητα μεταγενέστερα, κατόπιν της αποδοχής των λογαριασμών⁷⁴. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή μπορεί να αποδεσμεύσει το 10 % που είχε αρχικά παρακρατηθεί, παρά τον κίνδυνο εντοπισμού, στο πλαίσιο μεταγενέστερων ελέγχων νομιμότητας και κανονικότητας, σημαντικού επιπέδου σφάλματος (ήτοι υπολειπόμενου ποσοστού σφάλματος άνω του 2 %) στις δαπάνες που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς.

125 Η Επιτροπή μπορεί να διακόψει τις πληρωμές ή να αναστείλει την πληρωμή του εκκρεμούς υπολοίπου για τη λογιστική χρήση (και την αποδέσμευση του παρακρατηθέντος ποσού στις ενδιάμεσες πληρωμές) εάν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία για σοβαρές παρατυπίες κατά τον χρόνο αποδοχής των λογαριασμών. Σκοπός των μέτρων αυτών είναι η πρόληψη παράτυπων δαπανών στο μέλλον⁷⁵. Όπως επισημάναμε στο παρελθόν, με τα μέτρα αυτά αναβάλλονται οι πληρωμές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, με αποτέλεσμα να ασκείται πρόσθετη πίεση στα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα για την αποκατάσταση των ελλείψεων⁷⁶ που υπονομεύουν την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων. Οι διακοπές και οι αναστολές πληρωμών δεν μπορούν να εφαρμοστούν όταν ο υπολογισμός του ετήσιου υπολοίπου από την Επιτροπή έχει ως αποτέλεσμα τα κράτη μέλη να πρέπει να επιστρέψουν χρήματα αντί να λάβουν πρόσθετη πληρωμή —όπως συνέβη στην πλειονότητα των προγραμμάτων μεταξύ του 2017 και του 2022.

⁷⁴ Άρθρο 139, παράγραφος 5, του ΚΚΔ 2014-2020.

⁷⁵ Άρθρα 83 και 143 του ΚΚΔ 2014-2020.

⁷⁶ Πλαίσιο 20 της επισκόπησης 01/2023.

Η προσέγγιση αυτή συνάδει με τον ΚΚΔ αλλά δεν προστατεύει τον προϋπολογισμό της ΕΕ έως ότου ολοκληρωθεί η αξιολόγηση της κανονικότητας⁷⁷.

126 Η νομική κατάσταση έχει αλλάξει για την περίοδο 2021-2027. Οι λογαριασμοί με αναφερθέν υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του ορίου σημαντικότητας του 2 % δεν γίνονται αποδεκτοί και δεν μπορούν να υποβληθούν στην Επιτροπή⁷⁸. Ταυτόχρονα, η παρακράτηση μειώθηκε στο 5 % και θα συνεχίσει να αποδεσμεύεται πριν από την ολοκλήρωση από την Επιτροπή των ελέγχων κανονικότητας⁷⁹. Αυτός ο μειωμένος συντελεστής μπορεί να επαρκεί για την πολιτική συνοχής συνολικά, αλλά όχι για όλα τα προγράμματα. Βάσει της εμπειρίας μας, το συμπέρασμα της Επιτροπής σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών αυξάνει σε αρκετές περιπτώσεις το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος σε άνω του 5 %, ιδίως εάν λαμβάνονται υπόψη τα πρόσθετα σφάλματα που εντοπίζουμε⁸⁰.

Οι μέχρι στιγμής δημοσιονομικές διορθώσεις δεν έχουν οδηγήσει σε άμεση απώλεια χρηματοδότησης για τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη

127 Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει δημοσιονομικές διορθώσεις σε περιπτώσεις στις οποίες σοβαρές ελλείψεις των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων ενός κράτους μέλους έχουν οδηγήσει σε συστημικά σφάλματα. Μπορεί επίσης να ζητήσει τέτοιες διορθώσεις για μεμονωμένες παρατυπίες. Οι διορθώσεις αυτές μπορεί να είναι το αποτέλεσμα δικών της ελέγχων, εργασιών της για τη μεταπαρακολούθηση των δικών μας ελέγχων, ερευνών της OLAF, ή εθνικών ελέγχων ή δικλίδων όταν δεν έχουν εφαρμοστεί επαρκείς διορθώσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή είναι αρμόδια να μεταπαρακολουθεί τις παρατυπίες που αναφέρουν οι αρχές των κρατών μελών και να διασφαλίζει, αφενός, ότι τα προβλήματα αντιμετωπίζονται και, αφετέρου, τα σφάλματα διορθώνονται έτσι ώστε οι διορθώσεις να λειτουργούν αποτρεπτικά ως προς τη διάπραξη παρατυπιών. Η μεταπαρακολούθηση αυτή είναι απαραίτητη για τη διόρθωση σφαλμάτων που δεν είχαν εντοπιστεί νωρίτερα από τις αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων σφαλμάτων που εμείς εντοπίσαμε.

⁷⁷ Σημείο 21 της ειδικής έκθεσης 26/2021.

⁷⁸ Άρθρο 98, παράγραφος 5, του ΚΚΔ 2021-2027.

⁷⁹ Σημείο 22 της ειδικής έκθεσης 26/2021.

⁸⁰ Βλέπε παράρτημα 7 των ΕΕΔ των ΓΔ EMPL και ΓΔ REGIO για τα έτη μεταξύ του 2017 και του 2022.

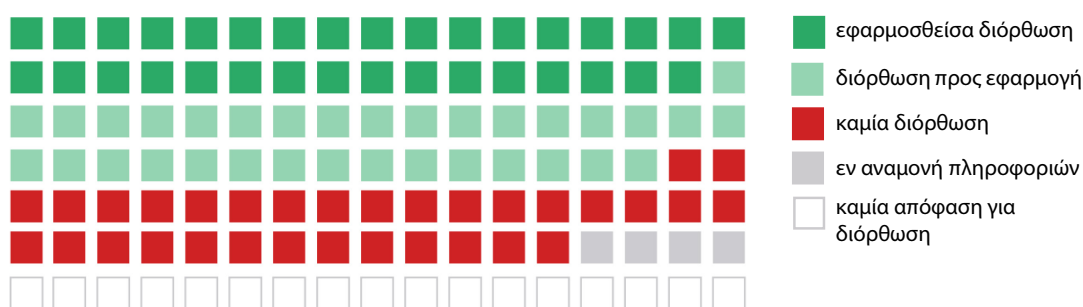
Για την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας δημοσιονομικής διόρθωσης κατά κράτους μέλους μπορεί να μεσολαβήσουν έως και 20 μήνες

128 Εξετάσαμε τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή για να δώσει συνέχεια στα επιμέρους ευρήματά μας μεταξύ του 2017 και του 2021, έτη για τα οποία είχαν ήδη δρομολογηθεί μέτρα μεταπαρακολούθησης κατά τον χρόνο της ανάλυσής μας. Επικεντρωθήκαμε κυρίως στα ποσοτικοποιημένα σφάλματα.

129 Η Επιτροπή αποδέχθηκε τα ευρήματά μας σχετικά με 119 από τα 124 πρόσθετα σφάλματα που ποσοτικοποιήσαμε μεταξύ του 2017 και του 2021. Όπως καταδεικνύεται στο [γράφημα 10](#), από τα 119 αυτά σφάλματα, διαπιστώσαμε ότι υπήρχαν στοιχεία που αποδείκνυαν ότι η Επιτροπή:

- ο εφάρμοσε ή σκοπεύει να εφαρμόσει διορθώσεις για 66 σφάλματα με δημοσιονομική επίπτωση (περίπου το 55 %) σύμφωνα με την από μέρους της ερμηνεία των σφαλμάτων (βλέπε σημείο [44](#)).
- ο έκρινε ότι δεν υπήρχε ισχυρή νομική βάση για την εφαρμογή δημοσιονομικών διορθώσεων ή δεν θεώρησε αναγκαίο να το πράξει, λαμβάνοντας επίσης υπόψη πρόσθετες πληροφορίες από τα κράτη μέλη, σε 32 περιπτώσεις (περίπου το 27 %).
- ο δεν είχε ακόμη αποφασίσει αν θα εφαρμόσει δημοσιονομικές διορθώσεις ή ανέμενε πρόσθετες πληροφορίες από το εμπλεκόμενο κράτος μέλος για τα υπόλοιπα 21 σφάλματα (από τα οποία τα 16 αφορούσαν το 2021).

Γράφημα 10 – Κατάσταση της μεταπαρακολούθησης των ευρημάτων μας από την Επιτροπή

Πηγή: ΕΕΣ.

130 Σύμφωνα με τις νομικές διαδικασίες που εφαρμόζει η Επιτροπή, η μεταπαρακολούθηση των σφαλμάτων και η εφαρμογή δημοσιονομικών διορθώσεων περιλαμβάνουν πρόσθετη διαδικασία επιβεβαίωσης με το εμπλεκόμενο κράτος μέλος. Η διαδικασία αυτή προστίθεται στο σύνολο των επίσημων σταδίων που εμπίπτουν στις ελεγκτικές διαδικασίες μας. Ως εκ τούτου, δεν λαμβάνονται αμέσως διορθωτικά μέτρα.

131 Από την ανάλυσή μας προκύπτει ότι, όσον αφορά το ένα τρίτο των πρόσθετων σφαλμάτων που ποσοτικοποιήσαμε μεταξύ του 2017 και του 2021, η μεταπαρακολούθηση από την Επιτροπή βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη. Στις περιπτώσεις αυτές, ο μέσος χρόνος που παρερχόταν μετά το πέρας του ελέγχου μας ήταν 31 μήνες (ήτοι περισσότερο από 2,5 χρόνια).

132 Για τις περιπτώσεις που είχαν διευθετηθεί κατά τον χρόνο της ανάλυσής μας, το μέσο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από το πέρας του ελέγχου μας έως τη μεταπαρακολούθηση από την Επιτροπή κυμαινόταν μεταξύ 11 μηνών στις περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή αποφάσισε να μην εφαρμόσει δημοσιονομικές διορθώσεις και 20 μηνών στις περιπτώσεις στις οποίες εφάρμοσε διορθώσεις. Μετά τη σύσταση της κοινής διεύθυνσης ελέγχου τον Ιούλιο του 2021, η μέση διάρκεια μειώθηκε σε περίπου επτά μήνες στις περιπτώσεις άνευ διορθώσεων.

133 Η κατάσταση είναι παρεμφερής για τους ελέγχους που διενεργεί η ίδια η Επιτροπή καθώς μπορεί να μεσολαβήσουν αρκετά χρόνια έως ότου αυτή μπορέσει να επιβεβαιώσει ότι οι προτεινόμενες διορθώσεις εφαρμόστηκαν σύμφωνα με τις απαιτήσεις⁸¹.

Οι δικλίδες σε επίπεδο ΕΕ οδήγησαν σε πρόσθετες δημοσιονομικές διορθώσεις ύψους 620 εκατομμυρίων ευρώ έως το τέλος του 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανέφερε η Επιτροπή

134 Για την περίοδο 2014-2020, οι διαχειριστικές αρχές και οι αρχές πιστοποίησης προβαίνουν στο μεγαλύτερο μέρος των δημοσιονομικών διορθώσεων και των αφαιρέσεων. Λαμβάνουν επίσης υπόψη τα ευρήματα που αναφέρουν οι οικείες αρχές ελέγχου (βλέπε σημείο 55). Η Επιτροπή αναφέρει στις ΕΕΔ της το ποσό που τα κράτη μέλη ανακαλούν προσωρινά ή οριστικά από τους λογαριασμούς⁸². Τα

⁸¹ Σημεία 81-82 της ειδικής έκθεσης 26/2021.

⁸² Βλέπε παράρτημα 7Η της ΕΕΔ της ΓΔ EMPL για το 2021 και παράρτημα 7Η της ΕΕΔ της ΓΔ REGIO για το ίδιο έτος.

ανακαλούμενα κεφάλαια μπορούν να συμπεριληφθούν εκ νέου ή να επαναχρησιμοποιηθούν για άλλες επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο του ίδιου προγράμματος⁸³. Αφότου αποδεχθεί τους λογαριασμούς, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει πρόσθετες δημοσιονομικές διορθώσεις για μεμονωμένες παρατυπίες. Επιπλέον, μπορεί να εφαρμόσει κατά παρεκβολή διορθώσεις όταν τα υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος επανυπολογίζονται σε άνω του 2 %. Μπορεί επίσης να αντιμετωπίσει συστημικές αδυναμίες που εμφανίζονται σε πολλαπλά προγράμματα, εφαρμόζοντας διορθώσεις σε όλα τα πληττόμενα προγράμματα. Οι εν λόγω διορθώσεις είναι το αποτέλεσμα των ελέγχων που διενεργεί η ίδια η Επιτροπή ή των επακόλουθων μέτρων που λαμβάνει σχετικά με τις πιστοποιημένες δαπάνες και προστίθενται στα ποσά που αποσύρουν από τους ετήσιους λογαριασμούς οι διαχειριστικές αρχές και οι αρχές πιστοποίησης ως αποτέλεσμα των ελέγχων και των επαληθεύσεών τους.

135 Σύμφωνα με τις ΕΕΔ της ΓΔ EMPL και της ΓΔ REGIO, έως το τέλος του 2022, η Επιτροπή είχε ζητήσει από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τέτοιου είδους πρόσθετες δημοσιονομικές διορθώσεις, ύψους 620 εκατομμυρίων ευρώ, από την αρχή της περιόδου 2014-2020, βάσει των ελέγχων που διενήργησαν και των δικλίδων που εφάρμοσαν όργανα της ΕΕ. Στη συντριπτική πλειονότητά τους (88 %), αυτές προέκυψαν από τους ελέγχους της ίδιας της Επιτροπής⁸⁴. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει επίσης διορθώσεις ύψους 291 εκατομμυρίων ευρώ, οι οποίες εφαρμόστηκαν σε συνέχεια των εκ νέου υπολογισθέντων υπολειπόμενων ποσοστών σφάλματος προηγούμενων λογιστικών χρήσεων. Και για αυτές τις δημοσιονομικές διορθώσεις, ο ΚΚΔ επιτρέπει στα κράτη μέλη να αντικαθιστούν τα ποσά που διορθώνονται με άλλες κανονικές δαπάνες.

⁸³ Άρθρα 137, παράγραφος 2, και 143, παράγραφος 3, του ΚΚΔ 2014-2020.

⁸⁴ Βλέπε σ. 148 του παραρτήματος της ΕΕΔ της ΓΔ EMPL για το 2022 και σ. 130 του παραρτήματος της ΕΕΔ της ΓΔ REGIO για το ίδιο έτος.

Καμία καθαρή δημοσιονομική διόρθωση μέχρι στιγμής για την περίοδο 2014-2020

136 Τέλος, όσον αφορά την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή μπορεί να εφαρμόζει καθαρές διορθώσεις στις περιπτώσεις στις οποίες, στο πλαίσιο ελέγχων σε επίπεδο ΕΕ, εντοπίστηκαν σοβαρές ελλείψεις των συστημάτων διαχείρισης και δικλίδων μετά την υποβολή των λογαριασμών, τις οποίες δεν εντόπισαν, ανέφεραν, ούτε διόρθωσαν τα κράτη μέλη⁸⁵. Οι καθαρές δημοσιονομικές διορθώσεις είναι το μόνο είδος διόρθωσης που έχει ως αποτέλεσμα την απευθείας και άμεση απώλεια χρηματοδότησης για το εμπλεκόμενο κράτος μέλος. Ωστόσο, υπό τον [ΚΚΔ 2014-2020](#), πρέπει να πληρούνται σωρευτικά πολλαπλές νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων. Σύμφωνα με την ΕΕΔ της ΓΔ EMPL για το 2022, σε μία περίπτωση φαίνεται να πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή καθαρής δημοσιονομικής διόρθωσης και η Επιτροπή σκόπευε να κινήσει σχετική διαδικασία σε σχέση με αυτήν το 2023⁸⁶. Ωστόσο, κατά τον χρόνο της παρούσας επισκόπησης, δεν είχε επιβληθεί καμία καθαρή δημοσιονομική διόρθωση. Η δυνατότητα επιβολής καθαρών δημοσιονομικών διορθώσεων θα διατηρηθεί για την περίοδο 2021-2027, αλλά μένει να διαπιστωθεί πώς θα χρησιμοποιηθεί στην πράξη σε σύγκριση με την περίοδο 2014-2020.

⁸⁵ Άρθρο 145, παράγραφος 7, του [ΚΚΔ 2014-2020](#).

⁸⁶ ΕΕΔ της ΓΔ EMPL για το 2022, σ. 62· βλέπε επίσης σημείο 6.72 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

Ποια τα επόμενα βήματα;

137 Η τελική λογιστική χρήση της περιόδου 2014-2020 διαρκεί έως τις 30 Ιουνίου 2024, κάτι που σημαίνει ότι οι αρχές των κρατών μελών θα υποβάλλουν αιτήματα πληρωμής στην Επιτροπή και θα διενεργήσουν εξακριβώσεις και ελέγχους των δαπανών πέραν της τελικής ημερομηνίας επιλεξιμότητας της 31ης Δεκεμβρίου 2023, προτού υποβάλουν τα έγγραφα κλεισίματος έως τις 15 Φεβρουαρίου 2025⁸⁷. Ο κανονισμός STEP παρέχει στα προγράμματα τη δυνατότητα επιλογής παράτασης της προθεσμίας για την υποβολή των αιτημάτων τελικής πληρωμής και των εγγράφων κλεισίματος κατά ένα έτος, ήτοι έως τις 15 Φεβρουαρίου 2026. Εξετάσαμε ορισμένους παράγοντες που ενδέχεται να διαμορφώνουν την κατάσταση μέχρι το οριστικό κλείσιμο των προγραμμάτων από την Επιτροπή.

Η καθυστερημένη έναρξη των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 και η πρόσθετη χρηματοδότηση επέτειναν την πίεση για απορρόφηση για ορισμένα κράτη μέλη

138 Οι καθυστερήσεις στην έγκριση της νομοθεσίας και των προγραμμάτων συνεπάγονται καθυστερημένη έναρξη της εφαρμογής τους, κάτι που επιφέρει αλυσιδωτές συνέπειες στις πληρωμές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Την περίοδο 2007-2013, η Επιτροπή ενέκρινε το 95 % των προγραμμάτων πριν από το τέλος του 2007, ενώ την περίοδο 2014-2020 μόλις το 56 % των προγραμμάτων εγκρίθηκαν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2014⁸⁸ και τα τελευταία 31 προγράμματα εγκρίθηκαν μόλις τον Δεκέμβριο του 2015, ήτοι 2 χρόνια σχεδόν μετά την έναρξη της περιόδου. Ως εκ τούτου, υπάρχει λιγότερος διαθέσιμος χρόνος για να δαπανηθούν τα κονδύλια της ΕΕ που διατέθηκαν κατά την περίοδο 2014-2020.

⁸⁷ Άρθρα 138 και 141 του ΚΚΔ 2014-2020.

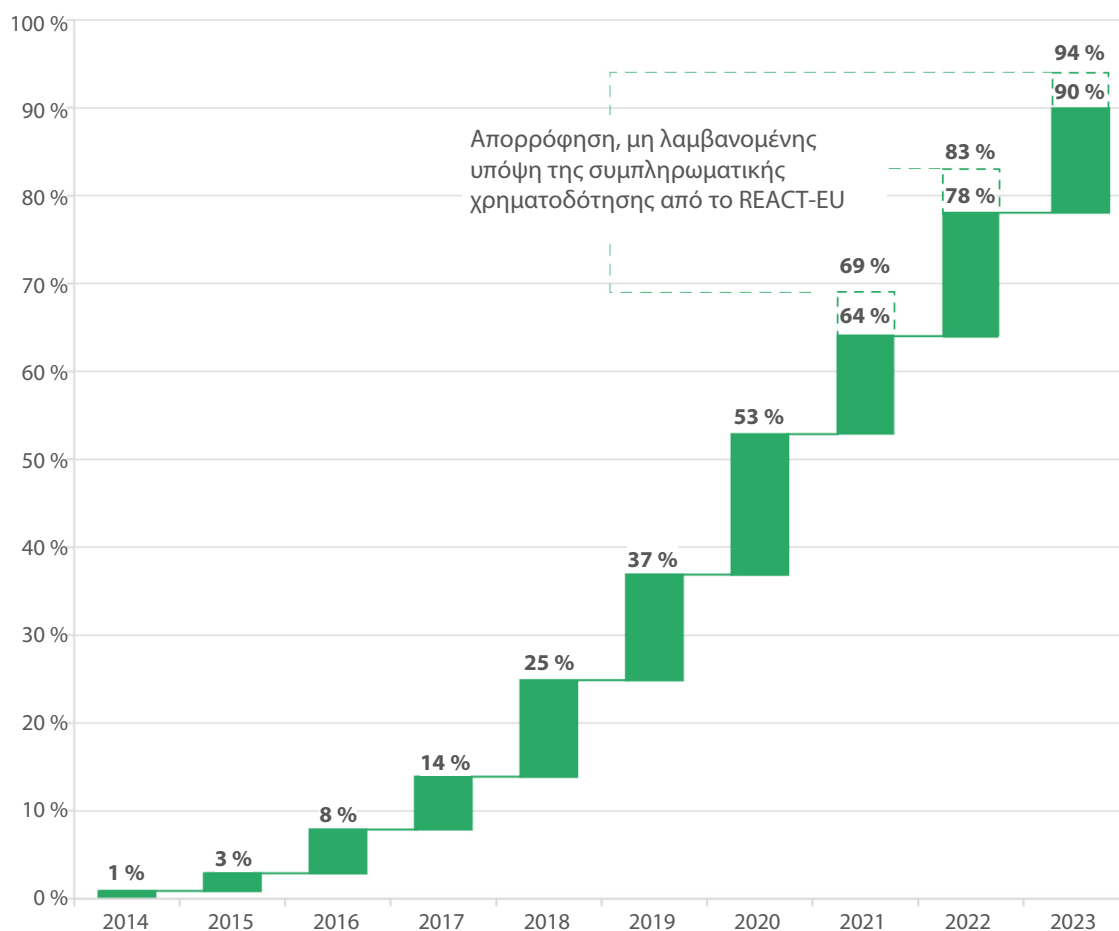
⁸⁸ Πλαίσιο 2 της ειδικής έκθεσης αριθ. 17/2018.

139 Όπως έχουμε αναφέρει στο παρελθόν, η πίεση για απορρόφηση διαθέσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ αυξάνεται προς το τέλος της περιόδου επιλεξιμότητας⁸⁹. Επιπλέον, στο τέλος της περιόδου αυτής τα κράτη μέλη χρειάζεται επίσης να δαπανήσουν την πρόσθετη χρηματοδότηση που διατέθηκε από το REACT-EU σε προγράμματα του τομέα της συνοχής τα έτη 2020 και 2021 (βλέπε σημείο **05**).

140 Κατά το τελευταίο έτος της περιόδου επιλεξιμότητας, τηρήθηκε το απαιτούμενο ποσοστό απορρόφησης της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020. Έως το τέλος του 2023, δαπάνες ύψους περίπου 94 % της συνολικής χρηματοδότησης είχαν δηλωθεί από τα κράτη μέλη και καταβληθεί από την Επιτροπή. Το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 90 % εάν συμπεριληφθούν τα κονδύλια που διατέθηκαν στο πλαίσιο του REACT-EU (βλέπε **γράφημα 11**).

⁸⁹ Σημεία 20 και 34-39 της συνοπτικής περιπτωσιολογικής επισκόπησης του ΕΕΣ για τις εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων στον προϋπολογισμό της ΕΕ· σημεία 20-21 και 83 της ειδικής έκθεσης αριθ. 17/2018.

Γράφημα 11 – Ποσοστά απορρόφησης των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής (κατάσταση στο τέλος του 2023)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της πλατφόρμας cohesiondata.europa.eu.

141 Η ευελιξία που παρασχέθηκε για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 (Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού και Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού +) συνέβαλε σημαντικά στην αύξηση της απορρόφησης κατά τις λογιστικές χρήσεις 2020-2021 και 2021-2022. Η τροποποιημένη νομοθεσία διεύρυνε το φάσμα των επιλέξιμων εξόδων ώστε να συμπεριληφθούν οι δαπάνες που σχετίζονται με την πανδημία COVID-19. Παρείχε επίσης τη δυνατότητα χρηματοδότησης κατά 100 % με κονδύλια της ΕΕ, κάτι που είχε σημαντικό αντίκτυπο στην απορρόφηση. Έως τον Ιούνιο του 2021, για 178 προγράμματα από 17 κράτη μέλη και το Ηνωμένο Βασίλειο (συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας) είχε επιλεγεί η δυνατότητα χρηματοδότησης κατά 100 % από την ΕΕ.

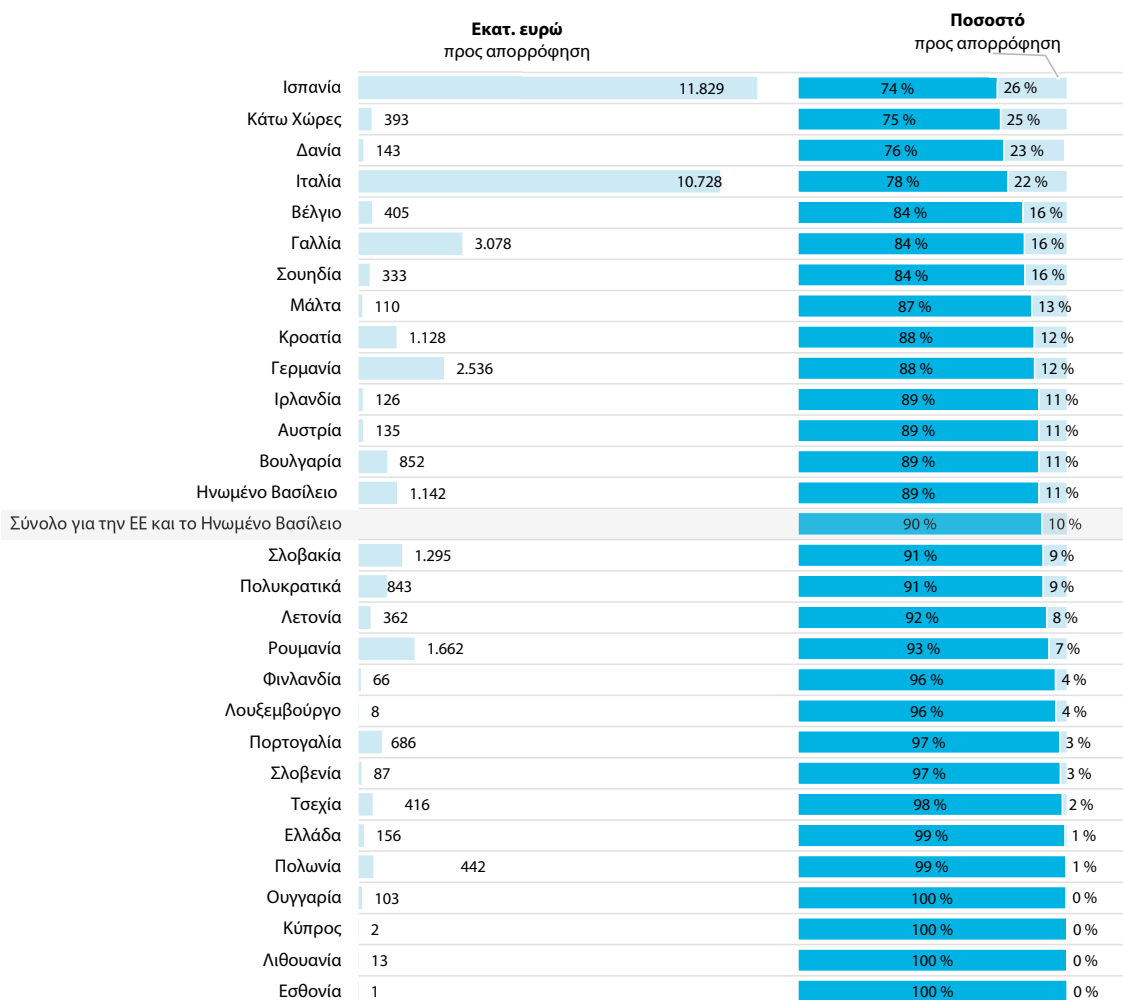
142 Ωστόσο, η κατάργηση της απαίτησης για εθνική ή ιδιωτική συγχρηματοδότηση των προγραμμάτων αντίκειται σε μια από μακρού καθιερωμένη αρχή, σύμφωνα με την οποία η υποχρεωτική εθνική ή ιδιωτική συγχρηματοδότηση εγγυάται τη δέσμευση και την κυριότητα ευθύνης ενός κράτους μέλους (ή δικαιούχου), και διασφαλίζει την οικονομική αποδοτικότητα των παρεμβάσεων που υποστηρίζονται από την ΕΕ⁹⁰.

143 Στο τέλος του 2023, τα ποσοστά απορρόφησης διέφεραν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών⁹¹ και κυμαίνονταν από 74 % στην Ισπανία έως 100 % στην Ουγγαρία, την Κύπρο, τη Λιθουανία και την Εσθονία (βλέπε [γράφημα 12](#)).

⁹⁰ Σημείο 71 της [επισκόπησης 01/2023](#) και αιτιολογική σκέψη 86 του [ΚΚΔ 2021-2027](#).

⁹¹ Σημείο 2.16 της [ετήσιας έκθεσης για το 2021](#)· σημεία 27 και 28 της [ειδικής έκθεσης αριθ. 17/2028](#) και [πλατφόρμα Cohesion Open Data](#).

Γράφημα 12 – Επίπεδο απορρόφησης ανά κράτος μέλος στο τέλος του 2023

Σημ.: Τα ποσά «προς απορρόφηση» (γαλάζιο) αφορούν πληρωμές που τα κράτη μέλη μπορούν ακόμη να ζητήσουν από την Επιτροπή. Η ενδεχόμενη απορρόφηση των ποσών αυτών δεν ισοδυναμεί κατ' ανάγκη με πρόοδο στην υλοποίηση των έργων στο εκάστοτε κράτος μέλος.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της πλατφόρμας cohesiondata.europa.eu.

144 Όλες οι εναπομένουσες δαπάνες για τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ποσών που δηλώθηκαν για την αντικατάσταση δαπανών οι οποίες ανακλήθηκαν ή για τις οποίες εφαρμόστηκαν δημοσιονομικές διορθώσεις, πρέπει ακόμη να διέλθουν από ολόκληρο τον κύκλο ελέγχου προτού μπορέσουν να αποδοθούν από την Επιτροπή. Μετά τη θέση σε ισχύ του κανονισμού STER, τα κράτη μέλη έχουν την επιλογή να διενεργήσουν τους ελέγχους αυτούς μέχρι τα μέσα του 2025, ένα έτος μετά το τέλος της τελευταίας λογιστικής χρήσης της περιόδου στα μέσα του 2024. Έτσι, τα κράτη μέλη έχουν

περισσότερο χρόνο για να πραγματοποιήσουν το σύνολο των απαιτούμενων διοικητικών ελέγχων.

145 Ταυτόχρονα, η περίοδος επιλεξιμότητας για ένα άλλο προσωρινό μέσο, τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), αλληλοεπικαλύπτεται με τα τελευταία έτη των δαπανών συνοχής της περιόδου 2014-2020. Η κατάσταση αυτή ασκεί πρόσθετη πίεση στην ικανότητα ορισμένων διοικητικών μηχανισμών κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι οι δαπάνες είναι κανονικές και συνάδουν με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Δεν υπάρχει νομική απαίτηση για τελική αποδοχή για την επιβεβαίωση της κανονικότητας των δαπανών της περιόδου συνολικά

146 Το κλείσιμο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 θα βασίζεται σε έγγραφα σχετικά με την τελική λογιστική χρήση και στην τελική έκθεση υλοποίησης, η οποία περιλαμβάνει ορισμένες ειδικές ενότητες σχετικά με το τελικό στάδιο υλοποίησης των προγραμμάτων. Οι κανόνες σχετικά με την εξέταση και την αποδοχή των λογαριασμών για την τελική λογιστική χρήση είναι οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για οποιαδήποτε άλλη λογιστική χρήση.

147 Σύμφωνα με την Επιτροπή, πρόκειται εν προκειμένω για απλούστευση της διαδικασίας⁹². Ωστόσο, πριν από το κλείσιμο, οι αρμόδιες για τα προγράμματα αρχές μένει να διενεργήσουν την τελική αξιολόγηση της επιλεξιμότητας των εξόδων που δηλώθηκαν για ορισμένες πράξεις, ιδίως δε για αυτές που περιλαμβάνουν επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσων, για την εκκαθάριση προκαταβολών κρατικών ενισχύσεων, για την τελική αξιολόγηση πράξεων που παράγουν έσοδα και για τον χειρισμό μη λειτουργικών πράξεων⁹³.

⁹² Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για το κλείσιμο των επιχειρησιακών προγραμμάτων (2022/C 474/01), σ. 1.

⁹³ Σημείο 6.75 της ετήσιας έκθεσης για το 2022.

148 Όπως και για όλες τις άλλες λογιστικές χρήσεις, η Επιτροπή πρέπει να εκδίδει ετήσια απόφαση αποδοχής σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών. Ωστόσο, στον ΚΚΔ δεν απαιτείται τέτοια απόφαση για το σύνολο της περιόδου. Δεν υπάρχει ρητή νομική απαίτηση οι αρχές ελέγχου να παρέχουν διασφάλιση για το σύνολο των δαπανών μιας περιόδου⁹⁴. Η Επιτροπή μπορεί να εγείρει ζητήματα σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι δαπάνες στους λογαριασμούς που έγιναν δεκτοί, ακόμη και μετά την πληρωμή του τελικού υπολοίπου και το κλείσιμο ενός προγράμματος. Οι κανόνες δεν προβλέπουν τελική προθεσμία για την ολοκλήρωση των αξιολογήσεων της νομιμότητας και της κανονικότητας για τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020. Ως εκ τούτου, είναι άγνωστο το πότε μπορεί να θεωρηθεί ολοκληρωθείσα η περίοδος 2014-2020⁹⁵ και διευθετηθέντα όλα τα εκκρεμή ζητήματα νομιμότητας και κανονικότητας.

⁹⁴ Σημείο 121 της ειδικής έκθεσης αριθ. 36/2016.

⁹⁵ Σημείο 78 της ειδικής έκθεσης αριθ. 36/2016.

Τελικές παρατηρήσεις

149 Από την επισκόπηση ευρημάτων που αναφέραμε σε προηγούμενες εκθέσεις μας και πληροφοριών που δημοσίευσε η Επιτροπή σχετικά με την περίοδο δαπανών 2014-2020 προκύπτει ότι το πλαίσιο διασφάλισης για την πολιτική συνοχής, συμβάλλει μεν στη μείωση του συνολικού επιπέδου σφάλματος από το 2007 και μετά, δεν υπήρξε όμως αποτελεσματικό όσον αφορά τη μείωσή του κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 % που προβλέπουν οι σχετικοί κανόνες. Ως εκ τούτου, καταδεικνύει την ανάγκη για περαιτέρω βελτιώσεις στον τρόπο εφαρμογής του πλαισίου από πλευράς τόσο των αρχών των κρατών μελών όσο και της Επιτροπής.

150 Δεν είναι όλα τα εθνικά ή περιφερειακά συστήματα διαχείρισης και δικλίδων επαρκώς αποτελεσματικά όσον αφορά την πρόληψη ή τον εντοπισμό παρατυπιών στις δαπάνες που δηλώνουν οι δικαιούχοι. Επίσης, αδυναμίες στους ελέγχους που διενεργεί η Επιτροπή δεν της επιτρέπουν να εντοπίζει σφάλματα που δεν εντόπισαν οι αρχές των κρατών μελών. Οι έλεγχοι συμμόρφωσης που διενεργεί η Επιτροπή, αν και αποτελεσματικοί, είναι περιορισμένοι σε αριθμό. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, θεωρούμε ότι απαιτούνται περισσότερα μέτρα για την ενίσχυση του τρόπου με τον οποίο το πλαίσιο διασφάλισης για τις δαπάνες συνοχής της περιόδου 2021-2027 εφαρμόζεται και, ειδικότερα, διεκπεραιώνεται υπό την καθοδήγηση της Επιτροπής, δεδομένου ότι εκείνη φέρει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

151 Οι ρυθμιστικές αλλαγές στον σχεδιασμό του πλαισίου διασφάλισης για την περίοδο 2014-2020 δεν επέφεραν το αναμενόμενο αποτέλεσμα της μείωσης του επιπέδου σφάλματος κάτω από το όριο σημαντικότητας: η εκτίμησή μας για το ποσοστό σφάλματος κάθε έτους μεταξύ του 2017 και του 2022 υπερέβαινε το 2 % για τις δαπάνες που δηλώθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2014-2020. Όπως και εμείς, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το ποσοστό σφάλματος στις δαπάνες συνοχής είναι σημαντικό, αν και χαμηλότερο από τη δική μας εκτίμηση, καθώς ποσοτικοποιεί μόνο τις παρατυπίες στις οποίες θεωρεί ότι εφαρμόζονται δημοσιονομικές διορθώσεις.

152 Οι πρωτοβάθμιοι έλεγχοι των διαχειριστικών αρχών πρέπει να καλύπτουν όλες τις δαπάνες πριν από τη δήλωσή τους στην Επιτροπή. Ωστόσο, τα ευρήματα των ελέγχων μας, όπως και εκείνα των αρχών ελέγχου και τα αποτελέσματα των ελέγχων της ίδιας της Επιτροπής, καταδεικνύουν ότι οι δικλίδες που εφαρμόζουν οι διαχειριστικές αρχές δεν είναι ακόμη επαρκώς αποτελεσματικές για τον μετριασμό του υψηλού εγγενούς κινδύνου σφάλματος στις δαπάνες συνοχής. Μάλιστα,

σημαντικός αριθμός των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε θα μπορούσε και θα έπρεπε να είχε ήδη εντοπιστεί και διορθωθεί σε αυτή την «πρώτη γραμμή άμυνας». Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι οι αδυναμίες στους πρωτοβάθμιους ελέγχους συνιστούν έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες κινδύνου για την κανονικότητα των δαπανών στον τομέα της συνοχής. Αυτό απαιτεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στην αποτελεσματικότητα των δικλίδων των διαχειριστικών αρχών.

153 Οι αρχές ελέγχου αποτελούν καθοριστικής σημασίας «δεύτερη γραμμή άμυνας». Ωστόσο, αν και εντοπίζουν πολλές παρατυπίες στις δηλώσεις δαπανών που καταρτίζουν οι διαχειριστικές αρχές, εντοπίσαμε αδυναμίες στις εργασίες σημαντικού αριθμού αρχών ελέγχου, γεγονός που περιορίζει τον βαθμό στον οποίο η Επιτροπή μπορεί να βασίζεται στις δικλίδες που εφαρμόζουν. Σφάλματα παραμένουν ανεντόπιστα εξαιτίας αδυναμιών στον σχεδιασμό και στην προετοιμασία των ελεγκτικών εργασιών τους, καθώς και στην ποιότητα των ίδιων των εργασιών και της τεκμηρίωσής τους. Με την πάροδο των ετών, στις εργασίες 40 εκ των 43 αρχών ελέγχου που υποβάλαμε σε επισκόπηση, εντοπίσαμε αδυναμίες με αντίκτυπο σε άνω του ημίσεος των πράξεων που ελέγξαμε. Δεδομένου του καίριου ρόλου των αρχών ελέγχου στο πλαίσιο διασφάλισης, συστήσαμε σε αυτές να προβούν σε διάφορες βελτιώσεις προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα αποτελέσματα των ελέγχων τους αντανακλούν πλήρως το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο.

154 Τέλος, η Επιτροπή θα μπορούσε να διασφαλίσει μεγαλύτερο αντίκτυπο αυξάνοντας τον αριθμό των ελέγχων συμμόρφωσης που διενεργεί, καθώς είναι περισσότερο αποτελεσματικοί από τους ελέγχους βάσει εγγράφων ως προς τον εντοπισμό παρατυπιών, όμως, προς το παρόν, διενεργούνται σε περιορισμένο αριθμό.

155 Εξετάσαμε επίσης ποια ήταν τα είδη σφάλματος που εντοπίζονταν συχνότερα στον συγκεκριμένο τομέα δαπανών, στον οποίο δεσπόζουσα θέση έχουν οι πληρωμές βάσει απόδοσης εξόδων. Το συχνότερο είδος πρόσθετου σφάλματος που εντοπίσαμε ήταν οι μη επιλέξιμες δαπάνες. Τα εν λόγω σφάλματα, καθώς και τα σφάλματα που σχετίζονται με μη επιλέξιμα έργα, ήταν αυτά που συνέβαλαν περισσότερο στο κατά την εκτίμησή μας επίπεδο σφάλματος την περίοδο 2017-2022, ακολουθούμενα από τη μη συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις. Οι αρχές ελέγχου έχουν βελτιώσει την ικανότητά τους να εντοπίζουν σφάλματα στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων σε σχέση με την περίοδο 2007-2013, αλλά τα σφάλματα που σχετίζονται με μη επιλέξιμα έργα και κρατικές ενισχύσεις εντοπίζονται λιγότερο.

156 Από τα αποτελέσματα των ελέγχων μας προκύπτει ότι το επίπεδο σφάλματος υπερβαίνει το όριο σημαντικότητας στα περισσότερα κράτη μέλη που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μερίδιο κονδυλίων συνοχής. Ορισμένα είδη σφαλμάτων εμφανίζονται συχνότερα σε κάποια κράτη μέλη. Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία η Επιτροπή να συνεχίσει να αντιμετωπίζει ενεργά ειδικά ανά χώρα ζητήματα.

157 Από την ανάλυσή μας σχετικά με τα βαθύτερα αίτια των πρόσθετων σφαλμάτων που εντοπίσαμε προκύπτει ότι οι διαχειριστικές αρχές θα μπορούσαν να αποτρέψουν περισσότερο από το ένα τρίτο των σφαλμάτων αυτών μέσω βελτιωμένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων ή αποδοτικότερων επαληθεύσεων. Περισσότερο από ένα τέταρτο των πρόσθετων σφαλμάτων μπορεί να αποδοθεί σε έλλειψη επιμέλειας ή σε εικαζόμενη εκ προθέσεως μη συμμόρφωση των δικαιούχων με τους κανόνες, ενώ ένα άλλο τέταρτο σε ζητήματα ερμηνείας του κανονιστικού πλαισίου. Η κύρια πρόκληση για την Επιτροπή έγκειται στην εξεύρεση τρόπου για να παρέχει σαφέστερη καθοδήγηση για την αποσαφήνιση πτυχών ως προς τις οποίες η νομική βάση δεν είναι επαρκώς σαφής, αλλά και στην αποφυγή του κανονιστικού υπερθεματισμού.

158 Όσον αφορά τα μέτρα που μπορεί η Επιτροπή να εφαρμόσει για την πρόληψη ή τον εντοπισμό σφαλμάτων, επισημαίνουμε ότι η απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου δεν πέτυχε όλα τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Κατά την περίοδο 2014-2020, οι επιλογές απλουστευμένου κόστους ήταν το μέτρο απλούστευσης που χρησιμοποιούνταν συχνότερα. Τα ευρήματα του ελέγχου μας επιβεβαιώνουν ότι οι πράξεις στις οποίες χρησιμοποιούνται επιλογές απλουστευμένου κόστους ενέχουν μικρότερο κίνδυνο εμφάνισης σφάλματος, δεν χρησιμοποιούνται όμως σε όλους τους τομείς.

159 Η παρακράτηση του 10 % κάθε ενδιάμεσης πληρωμής μέχρι την αποδοχή των ετήσιων λογαριασμών θα συνιστούσε αποτελεσματικό εχέγγυο. Ωστόσο, η Επιτροπή αναλύει τα ζητήματα νομιμότητας και κανονικότητας μόνο κατόπιν της αποδέσμευσης του παρακρατηθέντος ποσού. Το ποσοστό της παρακράτησης μειώθηκε σε 5 % για την περίοδο 2021-2027 αλλά οι λογαριασμοί με αναφερθέν υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος άνω του ορίου σημαντικότητας δεν γίνονται αποδεκτοί.

160 Η Επιτροπή προβαίνει σε δημοσιονομικές διορθώσεις για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες θεωρεί ότι το σύστημα διαχείρισης και δικλίδων ενός προγράμματος εμφανίζει σοβαρές ελλείψεις. Συνολικά, η Επιτροπή αναφέρει ότι έχει εφαρμόσει πρόσθετες διορθώσεις ύψους περίπου 620 εκατομμυρίων ευρώ, κυρίως σε συνέχεια δικών της ελέγχων. Ωστόσο, δεν έχει μέχρι στιγμής επιβάλει καθαρές δημοσιονομικές διορθώσεις που θα είχαν ως αποτέλεσμα την άμεση απώλεια χρηματοδότησης για το εμπλεκόμενο κράτος μέλος.

161 Παρά το σύστημα ετήσιας αποδοχής των λογαριασμών, η εκτέλεση των ταμείων της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020 εξακολουθεί να περιλαμβάνει διάφορα στοιχεία πολυετούς χαρακτήρα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη σε επίπεδο νομιμότητας και κανονικότητας στο πλαίσιο των διαδικασιών κλεισίματος και μετά την πληρωμή του τελικού υπολοίπου. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι κανόνες δεν προβλέπουν τελική προθεσμία για το οριστικό κλείσιμο, είναι αδύνατη η πρόβλεψη του χρόνου που θα χρειαστεί για την ολοκλήρωση όλων των προγραμμάτων.

162 Η πίεση για απορρόφηση διαθέσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ αυξάνεται προς το τέλος της περιόδου επιλεξιμότητας. Από το 2020, τηρείται το απαιτούμενο ποσοστό απορρόφησης των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής, μετά τα ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά απορρόφησης που σημειώθηκαν τα πρώτα έτη της περιόδου 2014-2020. Αυτό μπορεί να αποδοθεί σε μεγάλο βαθμό στην ευελιξία που παρασχέθηκε για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 (βλέπε σημείο [142](#)) και, ειδικότερα, στη δυνατότητα χρηματοδότησης κατά 100 % από την ΕΕ. Ωστόσο, η κατάργηση της απαίτησης για εθνική, περιφερειακή ή ιδιωτική συγχρηματοδότηση των προγραμμάτων αντίκειται σε μια από μακρού καθιερωμένη αρχή των οικονομικών της ΕΕ, σύμφωνα με την οποία η εθνική ή περιφερειακή δημόσια (καθώς και η ιδιωτική) συγχρηματοδότηση αποτελεί ουσιώδες εχέγγυο για την οικονομική, αποδοτική και αποτελεσματική χρήση της ενωσιακής χρηματοδότησης και την κυριότητα ευθύνης των δημόσιων επενδύσεων, καθώς αποτελεί παράγοντα που μειώνει τους κινδύνους σχετικά με την ορθότητα και την κανονικότητα των δαπανών. Ως εκ τούτου, αυτό το μέτρο ευελιξίας θα πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί προσωρινή εξαίρεση.

Η παρούσα επισκόπηση εγκρίθηκε από το Τμήμα II, του οποίου προεδρεύει η Annemie Turtelboom, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 29ης Μαΐου 2024.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Επισκόπηση των ρόλων και των αρμοδιοτήτων των αρχών των κρατών μελών και της Επιτροπής

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ (Ή ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΕΙΣ)

Αρμόδια για τη διαχείριση και την υλοποίηση των προγραμμάτων.

Υπεύθυνη για την επιλογή μεμονωμένων έργων και δικαιούχων στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών σύμφωνα με κριτήρια που έχουν συμφωνηθεί προηγουμένως.

Διενεργεί «διαχειριστικές επαληθεύσεις» (ήτοι πρωτοβάθμιους ελέγχους) των χρηματοδοτούμενων πράξεων και των δηλωθεισών δαπανών πριν από την πιστοποίηση: επαληθεύει ότι τα συγχρηματοδοτούμενα προϊόντα έχουν παραδοθεί και οι δαπάνες που δήλωσαν οι δικαιούχοι έχουν καταβληθεί και συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία, το επιχειρησιακό πρόγραμμα και τους όρους για τη στήριξη της πράξης.

Για τον φάκελο διασφάλισης καταρτίζει:

- *διαχειριστική δήλωση*
- *ετήσια σύνοψη των δικλίδων και των επαληθεύσεων*

ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Πριν από την υποβολή αιτήσεων για ενδιάμεσες πληρωμές, πιστοποιεί ότι αυτές είναι προϊόν αξιόπιστων λογιστικών συστημάτων, βασίζονται σε επαληθεύσιμα δικαιολογητικά έγγραφα και έχουν αποτελέσει αντικείμενο επαληθεύσεων από τη διαχειριστική αρχή.

Για τον φάκελο διασφάλισης καταρτίζει:

- *πιστοποιημένους λογαριασμούς*

ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

Διενεργεί ελέγχους σχετικά με την ορθή λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και δικλίδων των προγραμμάτων.

Υποβάλλει σε έλεγχο πράξεων τις δαπάνες που περιλαμβάνονται στους ετήσιους λογαριασμούς των προγραμμάτων, με βάση τις δαπάνες που δηλώθηκαν στην Επιτροπή κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσης.

Για τον φάκελο διασφάλισης καταρτίζει:

- *ετήσια έκθεση ελέγχου*
- *ελεγκτική γνώμη*

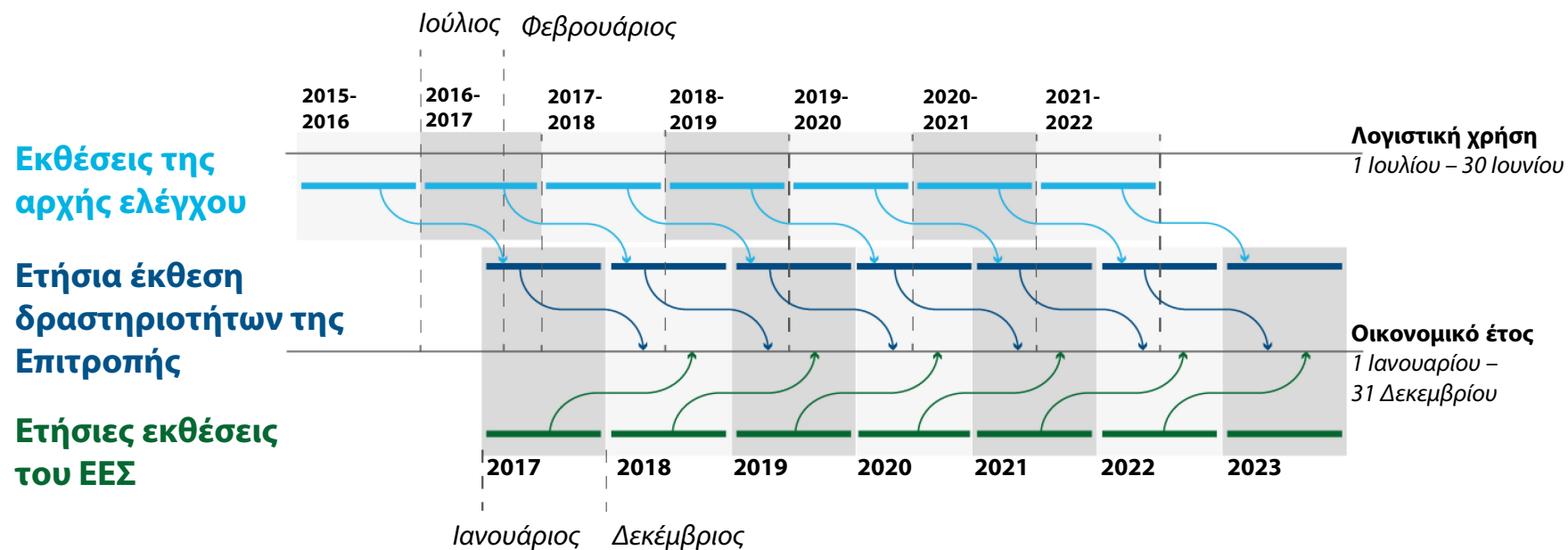
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Διενεργεί διοικητικούς ελέγχους, ελέγχους βάσει εγγράφων και ελέγχους συμμόρφωσης (μετά την αποδοχή των λογαριασμών) προκειμένου να εξαγάγει συμπέρασμα και να επικυρώσει τα υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματα που αναφέρουν οι αρχές ελέγχου.

Μπορεί επίσης να διενεργεί ελέγχους κανονικότητας στο πλαίσιο των οποίων επανεξετάζει τις εργασίες της αρχής ελέγχου. Εάν από τους ελέγχους αυτούς προκύψουν παρατυπίες ή σοβαρές αδυναμίες, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει περαιτέρω (ακόμη και καθαρές) δημοσιονομικές διορθώσεις.

Συγκεντρώνει και δημοσιεύει τα αποτελέσματα στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ) και στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής για τη διαχείριση και τις επιδόσεις (ΕΕΔΕ).

Παράρτημα II – Χρονογραμμή των λογιστικών χρήσεων και των προθεσμιών υποβολής εκθέσεων

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα III – Επισκόπηση του δείγματος του ΕΕΣ ανά κράτος μέλος (2017-2022)

Κράτος μέλος	Προβλεπόμενη συνεισφορά της ΕΕ (εκατ. ευρώ)	Καταβληθείσα συνεισφορά της ΕΕ (εκατ. ευρώ)	Αριθμός ελεγχθέντων φακέλων διασφάλισης	Αριθμός ελεγχθεισών πράξεων	Αριθμός πράξεων που εμφανίζουν αδυναμίες στις εργασίες της αρχής ελέγχου	Αριθμός εντοπισθέντων ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων	Τυπολογία των ποσοτικοποιήσιμων σφαλμάτων (μόνο για τους 10 μεγαλύτερους αποδέκτες χρηματοδότησης)
PL	79 271	71 497	28	237	103	29 (12 %)	
IT	48 773	30 741	10	79	42	6 (8 %)	
ES	45 601	28 683	11	101	53	31 (31 %)	
RO	24 568	18 214	5	41	17	6 (15 %)	
PT	23 234	20 847	6	94	85	31 (33 %)	
CZ	22 703	19 139	8	59	30	9 (15 %)	
HU	22 624	19 974	8	82	24	11 (13 %)	
DE	20 724	15 177	8	60	41	13 (22 %)	
FR	19 383	12 867	6	35	27	3 (9 %)	
EL	18 548	16 939	6	82	30	14 (17 %)	
SK	14 405	10 352	4	28	27	4	A B Γ Δ E ΣΤ
UK	10 988	8 025	4	32	29	2	A - μη επιλέξιμες δαπάνες
ΕΣ	9 407	7 395	4	15	11	3	B - σφάλματα στις δημόσιες συμβάσεις
HR	9 161	5 735	4	30	9		Γ - σφάλματα στις κρατικές ενισχύσεις
BG	8 102	6 010	4	29	1		Δ - μη επιλέξιμα έργα
LT	7 111	6 355	3	23	8	1	E - ελλιπή δικαιολογητικά
LV	4 690	3 580	4	29	7	2	ΣΤ - άλλα σφάλματα
EE	3 715	3 390	2	25	17		
SI	3 366	2 839	3	22	2	1	
BE	2 459	1 735	1	7	5		
SE	2 117	1 442	1	8	8	1	
NL	1 586	937	1	4	2	1	
FI	1 504	1 265	1	5	5		
AT	1 274	1 073	1	5	5		
IE	1 188	1 054	1	5	5	1	
CY	882	787	1	8	1	1	
MT	834	579	1	4	4		
DK	634	401	1	4	4		
LU	187	147	1	4	4	1	
Σύνολο	409 040	317 180	138	1 157	606	171	

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα IV – Επισκόπηση της αναφοράς στοιχείων από τις αρχές ελέγχου σχετικά με παρατυπίες κατά την περίοδο 2018-2022

Κράτος μέλος	Αριθμός υποβληθέντων φακέλων διασφάλισης κατά την περίοδο 2017-2022	Ύψος των αναφερθέντων παρατυπιών (εκατ. ευρώ)	Αριθμός των αναφερθέντων παρατυπιών
Πολωνία	134	41,9	789
Ιταλία	228	197	3 389
Ισπανία	149	78,3	1 568
Ρουμανία	29	77,1	710
Πορτογαλία	11	23,2	268
Τσεχία	46	20,7	719
Ουγγαρία	33	193,8	676
Γερμανία	145	30,7	6 194
Γαλλία	144	92,3	2 171
Ελλάδα	11	56,5	581
Σλοβακία	38	59,1	630
Ηνωμένο Βασίλειο	33	52,9	599
Εδαφική συνεργασία	299	11,6	2 872
Κροατία	13	16,2	191
Βουλγαρία	45	10,6	274
Λιθουανία	11	22,1	106
Λετονία	12	5,6	244
Εσθονία	12	1,7	40
Σλοβενία	10	3,4	153
Βέλγιο	41	6,5	773
Σουηδία	21	0,3	118
Κάτω Χώρες	26	0,3	105
Φινλανδία	16	0,1	50
Αυστρία	13	16,2	212
Ιρλανδία	12	5	69
Κύπρος	11	0,5	23
Μάλτα	16	0,1	12
Δανία	11	0,7	117
Λουξεμβούργο	15	ά.α.	ά.α.
Σύνολο	1 585	1 024,5	23 653

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των εκθέσεων που υπέβαλαν οι αρχές ελέγχου στην Επιτροπή.

Παράρτημα V – Σχετικές εκθέσεις του ΕΕΣ

Ειδικές εκθέσεις

Ειδική έκθεση αριθ. 16/2013, με τίτλο «Απολογισμός του “ενιαίου ελέγχου” (single audit) και της χρησιμοποίησης από την Επιτροπή των εργασιών των εθνικών ελεγκτικών αρχών στον τομέα της συνοχής»

Ειδική έκθεση αριθ. 10/2015, με τίτλο «Προβλήματα στις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των δαπανών συνοχής της ΕΕ: πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για την επίλυσή τους»

Ειδική έκθεση αριθ. 19/2016, με τίτλο «Εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ διά χρηματοοικονομικών μέσων: διδάγματα από την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013»

Ειδική έκθεση αριθ. 24/2016, με τίτλο «Ανάγκη επίτασης των προσπαθειών τόσο για καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της πολιτικής συνοχής όσο και για την επιβολή τους»

Ειδική έκθεση αριθ. 36/2016, με τίτλο «Αξιολόγηση των ρυθμίσεων για το κλείσιμο των προγραμμάτων στους τομείς της συνοχής και της αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2007-2013»

Ειδική έκθεση αριθ. 04/2017, με τίτλο «Προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από παράτυπες δαπάνες: Η Επιτροπή ενέτεινε την εφαρμογή προληπτικών μέτρων και δημοσιονομικών διορθώσεων στον τομέα της συνοχής την περίοδο 2007-2013»

Ειδική έκθεση αριθ. 17/2018, με τίτλο «Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αντιμετώπισαν με τις ενέργειές τους τη χαμηλή απορρόφηση κατά τα τελευταία έτη της περιόδου προγραμματισμού 2007-2013, χωρίς όμως να εστιάζουν επαρκώς στα αποτελέσματα»

Ειδική έκθεση αριθ. 06/2019, με τίτλο «Καταπολέμηση της απάτης στο πλαίσιο των δαπανών της ΕΕ για τη συνοχή: οι διαχειριστικές αρχές πρέπει να ενισχύσουν τον εντοπισμό, την αντιμετώπιση και τον συντονισμό»

Ειδική έκθεση 07/2020, με τίτλο «Εφαρμόζοντας την πολιτική συνοχής: συγκριτικά χαμηλό το κόστος, αλλά ελλιπή τα στοιχεία για την εκτίμηση των οικονομιών από την απλούστευση»

Ειδική έκθεση 06/2021, με τίτλο «Χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής κατά το κλείσιμο της περιόδου 2007-2013: οι εργασίες επαλήθευσης απέφεραν συνολικά ικανοποιητικά αποτελέσματα, αλλά ορισμένα σφάλματα παραμένουν»

Ειδική έκθεση 24/2021, με τίτλο «Χρηματοδότηση βάσει επιδόσεων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής: παρά τις ευγενείς φιλοδοξίες, την περίοδο 2014-2020 δεν είχαν εξαλειφθεί τα εμπόδια»

Ειδική έκθεση 26/2021, με τίτλο «Κανονικότητα των δαπανών στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ: Η Επιτροπή δημοσιοποιεί ετησίως μια ελάχιστη εκτίμηση του επιπέδου σφάλματος που δεν είναι οριστική»

Ειδική έκθεση 02/2023, με τίτλο «Προσαρμογή των κανόνων της πολιτικής συνοχής για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19: Μεγαλύτερη ευελιξία στη χρήση των κονδυλίων, χρήζει ωστόσο μελέτης η χρήση της πολιτικής συνοχής ως εργαλείου αντιμετώπισης κρίσεων»

Ειδική έκθεση 06/2023, με τίτλο «Συγκρούσεις συμφερόντων στις δαπάνες της ΕΕ για τη συνοχή και τη γεωργία: Υπάρχει σχετικό πλαίσιο, όπως όμως και ελλείψεις στα μέτρα που εξασφαλίζουν τη διαφάνεια και τον εντοπισμό τους»

Ειδική έκθεση 28/2023, με τίτλο «Δημόσιες συμβάσεις στην ΕΕ: Λιγότερος ανταγωνισμός στις συμβάσεις έργων, αγαθών και υπηρεσιών τη δεκαετία μέχρι το 2021»

Ενημερωτικά έγγραφα και επισκοπήσεις

Γεωργία και συνοχή: επισκόπηση των δαπανών της ΕΕ κατά την περίοδο 2007-2013

Ενημερωτικό έγγραφο με τίτλο «Απλούστευση της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής μετά το 2020»

Ενημερωτικό έγγραφο με τίτλο «Επίτευξη επιδόσεων στον τομέα της συνοχής»

Συνοπτική περιπτωσιολογική επισκόπηση με τίτλο «Εκκρεμείς αναλήψεις υποχρεώσεων στον προϋπολογισμό της ΕΕ – Σε πρώτο πλάνο»

Επισκόπηση 01/2023, με τίτλο «Η χρηματοδότηση της ΕΕ μέσω της πολιτικής συνοχής και του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: συγκριτική ανάλυση»

Γνώμες

Γνωμοδότηση αριθ. 02/2004 σχετικά με το πρότυπο του «ενιαίου ελέγχου» (single audit) (και με πρόταση για πλαίσιο εσωτερικού κοινοτικού ελέγχου)

Γνώμη αριθ. 07/2011 σχετικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, τα οποία καλύπτονται από το κοινό στρατηγικό πλαίσιο, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006

Γνώμη αριθ. 06/2018 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων

Συντομογραφίες

ΒΔΕ: Βασικός δείκτης επιδόσεων

ΓΔ EMPL: Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης της Επιτροπής

ΓΔ REGIO: Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Επιτροπής

ΕΑΚ: Επιλογές απλουστευμένου κόστους

ΕΕΑΚ: Εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης

ΕΕΔ: Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων

ΕΕΔΕ: Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων

ΕΚΤ: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΚΚΔ: Κανονισμός περί κοινών διατάξεων

ΜΑΑ: Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

ΠΑΝ: Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων

ΠΔΠ: Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

ΤΕΒΑ: Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους

ΤΣ: Ταμείο Συνοχής

ΦΠΑ: Φόρος προστιθέμενης αξίας

OLAF: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης

REACT-EU: Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης

STEP: Πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (Strategic Technologies for Europe Platform)

Γλωσσάριο

Ανάκληση: Δημοσιονομική διόρθωση στο πλαίσιο της οποίας, όταν εντοπίζεται παρατυπία, το εμπλεκόμενο κράτος μέλος αφαιρεί αμέσως από το σχετικό πρόγραμμα τη δαπάνη που επηρεάζεται από το σφάλμα και υποκαθιστά την πράξη με άλλη.

Αντιπροσωπευτική στατιστική δειγματοληψία: Εφαρμογή στατιστικών τεχνικών για την κατάρτιση δείγματος που αντικατοπτρίζει τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού από τον οποίο αυτό έχει αντληθεί.

Απάτη: Κάθε εκ προθέσεως πράξη ή παράλειψη που σχετίζεται με τη χρήση ή την υποβολή ψευδών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, την αποσιώπηση απαιτούμενων πληροφοριών και τη μη προσήκουσα χρήση ενωσιακών κεφαλαίων.

Απορρόφηση: Λήψη ενωσιακής χρηματοδότησης από κράτος μέλος, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις πληρωμής.

Αρχή ελέγχου: Ανεξάρτητη εθνική οντότητα υπεύθυνη για τον έλεγχο των συστημάτων και των πράξεων ενός προγράμματος δαπανών της ΕΕ.

Αρχή πιστοποίησης: Φορέας που ορίζει κράτος μέλος για την πιστοποίηση της ακρίβειας και της συμμόρφωσης των δηλώσεων δαπανών και των αιτημάτων πληρωμής.

Βασικός δείκτης επιδόσεων: Ποσοτικοποιήσιμο μέτρο των επιδόσεων σε σχέση με βασικούς στόχους.

Δειγματοληψία νομισματικής μονάδας: Στατιστική μέθοδος δειγματοληψίας στο πλαίσιο της οποίας η πιθανότητα να επιλεγεί μια συγκεκριμένη πράξη είναι ανάλογη του μεγέθους της.

Δήλωση διασφάλισης: Δήλωση που δημοσιεύεται στην ετήσια έκθεση του ΕΕΣ, στην οποία παρουσιάζεται η ελεγκτική γνώμη του σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών της ΕΕ, καθώς και σχετικά με την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες αυτοί βασίζονται.

Δημόσιες συμβάσεις: Η αγορά, από δημόσιο φορέα ή άλλη αρχή, αγαθών, έργων ή υπηρεσιών.

Δημοσιονομική διόρθωση: Μέτρο για την προστασία του προϋπολογισμού από δαπάνες που σχετίζονται με περιπτώσεις παρατυπίας ή απάτης, μέσω της απόσυρσης ή της ανάκτησης κονδυλίων για την αντιστάθμιση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών για έργα ή προγράμματα που στηρίζονται από την ΕΕ.

Δημοσιονομικός κανονισμός: Κύριο σύνολο κανόνων που διέπουν τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται και χρησιμοποιείται ο προϋπολογισμός της ΕΕ, καθώς και τις συνδεδεμένες διαδικασίες, όπως το σύστημα εσωτερικών δικλίδων, η αναφορά στοιχείων, ο έλεγχος και η διαδικασία απαλλαγής.

Διαχειριστική αρχή: Εθνική, περιφερειακή ή τοπική αρχή (του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα) στην οποία κράτος μέλος αναθέτει τη διαχείριση προγράμματος χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ.

Διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου: Σύνολο επαγγελματικών προτύπων που καθορίζουν τις αρμοδιότητες των ελεγκτών, τα οποία εκδίδονται από διάφορους φορείς τυποποίησης.

Δικαιούχος: Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που επιχορηγείται ή δανειοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ με σκοπό την εκτέλεση ενός έργου ή προγράμματος.

ΕΕΑΚ: Άτομο που βρίσκεται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης.

Εικαζόμενη απάτη: Παρατυπία που οδηγεί στην κίνηση διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον υπήρχε πρόθεση εξαπάτησης.

Έλεγχος συμμόρφωσης: Αξιολόγηση από την Επιτροπή της αξιοπιστίας των εργασιών των αρχών ελέγχου για μια δεδομένη λογιστική χρήση.

Ενδιάμεσος φορέας: Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που διαχειρίζεται κονδύλια της ΕΕ υπό την ευθύνη διαχειριστικής αρχής ή για λογαριασμό της.

Επιλογή απλουστευμένου κόστους: Προσέγγιση για τον προσδιορισμό του ποσού επιχορήγησης που βασίζεται στη χρήση μεθόδων όπως το τυποποιημένο μοναδιαίο κόστος, η χρηματοδότηση βάσει ενιαίου συντελεστή ή τα κατ' αποκοπή ποσά, αντί των εξόδων στα οποία όντως υποβλήθηκε ο δικαιούχος. Σχεδιάστηκε με σκοπό τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης.

Επιμερισμένη διαχείριση: Μέθοδος εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στην περίπτωση της άμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή μεταβιβάζει μεν αρμοδιότητες στα κράτη μέλη, διατηρεί ωστόσο την τελική ευθύνη.

Επιχειρησιακό πρόγραμμα: Πλαίσιο για την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ πράξεων σύμφωνα με τις προτεραιότητες και τους στόχους που προβλέπονται στη συμφωνία εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής και του εμπλεκόμενου κράτους μέλους.

Επιχορήγηση: Στήριξη από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, συνήθως μη επιστρεπτέα, για έξοδα που έχει πραγματοποιήσει δικαιούχος στο πλαίσιο επιλέξιμου έργου ή προγράμματος.

Ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων: Έκθεση που καταρτίζει ετησίως η Επιτροπή σχετικά με την από μέρους της διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ και τα επιτυγχανόμενα αποτελέσματα και στην οποία συνοψίζονται οι πληροφορίες που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων των γενικών διευθύνσεων και των εκτελεστικών οργανισμών της.

Ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων: Έκθεση που καταρτίζει κάθε γενική διεύθυνση της Επιτροπής, καθώς και κάθε θεσμικό ή άλλο όργανο, και στην οποία περιγράφονται οι επιδόσεις τους σε σχέση με τους στόχους τους και ο τρόπος χρησιμοποίησης των οικονομικών και ανθρωπίνων πόρων τους.

Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία: Πλαίσιο για τη διαπεριφερειακή, διασυνοριακή και διακρατική συνεργασία, για την καθοδήγηση της ανταλλαγής πολιτικών και την υλοποίηση κοινών δράσεων.

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο: Ταμείο της ΕΕ για τη δημιουργία ευκαιριών εκπαίδευσης και απασχόλησης, καθώς και για τη βελτίωση της κατάστασης των ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο φτώχειας. Αντικαταστάθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης: Ταμείο της ΕΕ για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ΕΕ, με τη χρηματοδότηση επενδύσεων που μειώνουν τις ανισοροπίες μεταξύ περιφερειών.

Θεματικός έλεγχος: Έλεγχος που διενεργεί η Επιτροπή ειδικά επί προγραμμάτων και τομέων δαπανών υψηλού κινδύνου που δεν καλύπτονται ή καλύπτονται ανεπαρκώς από τις αρχές ελέγχου.

Καθαρή δημοσιονομική διόρθωση: Δημοσιονομική διόρθωση από την Επιτροπή στο πλαίσιο της οποίας κράτος μέλος πρέπει να επιστρέψει παράτυπες δαπάνες στον προϋπολογισμό της ΕΕ, πράγμα που σημαίνει ότι το ποσό αυτό αφαιρείται οριστικά από την ενωσιακή χρηματοδότηση που διατίθεται σε αυτό.

Κανονισμός περί κοινών διατάξεων: Κανονισμός με τον οποίο θεσπίζονται οι κανόνες που διέπουν τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

Κίνδυνος κατά το κλείσιμο: Εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με το ποσοστό των δαπανών ενός προγράμματος οι οποίες θα παραμείνουν παράτυπες κατά το κλείσιμο, μετά από την εφαρμογή του συνόλου των κατασταλτικών δικλίδων και των διορθώσεων.

Κρατική ενίσχυση: Άμεση ή έμμεση κρατική στήριξη προς επιχείρηση ή οργανισμό, με την οποία η επιχείρηση ή ο οργανισμός περιέρχεται σε πλεονεκτικότερη θέση έναντι των ανταγωνιστών της/του.

Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Ο μηχανισμός χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ, που σκοπό έχει τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, την τόνωση της ανάκαμψης και την αντιμετώπιση των προκλήσεων ενός περισσότερο πράσινου και ψηφιακού μέλλοντος.

Όριο σημαντικότητας: Επίπεδο πέραν του οποίου τα σφάλματα που εντοπίζονται σε υπό έλεγχο πληθυσμό ή σε σύνολο οικονομικών καταστάσεων θεωρούνται ότι επηρεάζουν την ακρίβεια και την αξιοπιστία.

Παρατυπία: Παράβαση ενωσιακών (ή συναφών εθνικών) κανόνων ή συμβατικών υποχρεώσεων.

Περίοδος προγραμματισμού: Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο σχεδιάζεται και υλοποιείται επιχειρησιακό πρόγραμμα ή πρόγραμμα δαπανών της ΕΕ.

Πολιτική συνοχής: Πολιτική της ΕΕ που αποσκοπεί στη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ περιφερειών και κρατών μελών, μέσω της προώθησης της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, της οικονομικής μεγέθυνσης, της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και της διασυνοριακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο: Το κατά κανόνα επταετούς διάρκειας πρόγραμμα δαπανών της ΕΕ, στο οποίο ορίζονται προτεραιότητες (βάσει στόχων πολιτικής) και ανώτατα όρια. Παρέχει τη δομή εντός της οποίας καθορίζονται οι ετήσιοι προϋπολογισμοί της ΕΕ, με ανώτατα όρια για κάθε κατηγορία δαπανών. Η παρούσα επισκόπηση καλύπτει την περίοδο 2014-2020.

Ποσοστό απορρόφησης: Απορρόφηση των κονδυλίων ενός κράτους μέλους, εκφραζόμενη ως ποσοστό.

Ποσοτικοποιήσιμο σφάλμα: Ταξινόμηση που χρησιμοποιεί το ΕΕΣ κατά την αναφορά των αποτελεσμάτων των ελεγκτικών δοκιμασιών πράξεων, όταν μετράται το ποσό της πράξης που περιέχει σφάλμα.

Πράξη: Έργο, σύμβαση ή δράση που εντάσσεται σε επιχειρησιακό πρόγραμμα και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του.

Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων: Πρόγραμμα της ΕΕ για την υποστήριξη νέων που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης, σε περιφέρειες όπου το ποσοστό της νεανικής ανεργίας υπερβαίνει το 25 %.

Πρωτοβουλία επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού: Δέσμη μέτρων για την ευέλικτη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της εκδήλωσης της νόσου COVID-19.

Σύστημα διαχείρισης παρατυπιών: Εφαρμογή που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για την αναφορά παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων εικαζόμενης απάτης, στην OLAF.

Σφάλμα: Το αποτέλεσμα εσφαλμένου υπολογισμού ή παρατυπίας που προκύπτει από τη μη συμμόρφωση με νομικές και συμβατικές απαιτήσεις.

Ταμεία της πολιτικής συνοχής: Στο πλαίσιο της παρούσας επισκόπησης, τα τέσσερα ταμεία της ΕΕ που στήριζαν την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ κατά την περίοδο 2014-2020: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ταμείο Συνοχής και Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.

Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους: Ταμείο της ΕΕ για την υποστήριξη των δράσεων των κρατών μελών για την παροχή τροφίμων και άλλης υλικής συνδρομής στα φτωχότερα μέλη της κοινωνίας.

Ταμείο Συνοχής: Ταμείο της ΕΕ για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων στην ΕΕ μέσω της χρηματοδότησης επενδύσεων σε υποδομές μεταφορών και περιβάλλοντος σε κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα που δεν υπερβαίνει το 90 % του μέσου όρου της ΕΕ.

Υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος: Ποσοστό του πληθυσμού που παραμένει παράτυπο, αφού συνεκτιμηθεί ο αντίκτυπος των διαδικασιών δικλίδων, των ανακτήσεων και των διορθώσεων.

Χρηματοδοτικό μέσο: Χρηματοδοτική στήριξη από τον προϋπολογισμό της ΕΕ υπό τη μορφή επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, δανείων ή εγγυήσεων ή άλλων μέσων επιμερισμού κινδύνου.

Χρηστή δημοσιονομική διαχείριση: Διαχείριση των πόρων σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

REACT-EU: Πρόγραμμα της ΕΕ που παρέχει πρόσθετη χρηματοδότηση υπέρ των υπαρχόντων προγραμμάτων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, με σκοπό την ανάκαμψη μετά την κρίση COVID-19 και την παράλληλη προώθηση του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού.

Κλιμάκιο του ΕΕΣ

Η παρούσα επισκόπηση εγκρίθηκε από το Τμήμα ΙΙ (Επενδύσεις υπέρ της συνοχής, της ανάπτυξης και της κοινωνικής ένταξης), του οποίου προεδρεύει η Annetie Turtelboom, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του συγκεκριμένου έργου ήταν η Helga Berger, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενη από τους Silvia Janik, προϊσταμένη του ιδιαίτερου γραφείου της, Franz Ebermann, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο της, Valeria Rota, διοικητικό στέλεχος, Orsolya Szarka, υπεύθυνη έργου, Zsuzsanna Csák, Dana Christina Mohamed και Janka Nagy-Babos, ελέγκτριες. Γλωσσική υποστήριξη παρείχε ο Michael Pyper και η Agnese Balode παρείχε υποστήριξη για τη δημιουργία των γραφικών.

Από αριστερά: Michael Pyper, Janka Nagy-Babos, Dana Christina Mohamed, Orsolya Szarka, Silvia Janik, Helga Berger, Zsuzsanna Csák, Valeria Rota και Franz Ebermann.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, τα λογότυπα και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

PDF	ISBN 978-92-849-2383-0	ISSN 2811-8189	doi:10.2865/783995	QJ-AN-24-003-EL-N
-----	------------------------	----------------	--------------------	-------------------

Η πολιτική συνοχής αντιπροσώπευε πάνω από ένα τρίτο του προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020. Το πλαίσιο διασφάλισης στον τομέα της συνοχής συνέβαλε στη μείωση του συνολικού επιπέδου σφάλματος από το 2007 και έπειτα, δεν υπήρξε όμως αποτελεσματικό όσον αφορά τη μείωσή του κάτω από το όριο σημαντικότητας. Από τα αποτελέσματα των ελέγχων μας προκύπτουν σταθερά, τόσο σε ετήσια όσο και σε πολυετή βάση, επίπεδα σφάλματος άνω του 2 %. Αυτό καταδεικνύει ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης από όλους τους βασικούς παράγοντες του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζουν το μοντέλο διασφάλισης.

Το παρόν έγγραφο παρέχει πολυετή επισκόπηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων μας, καθώς και αξιολόγηση του πλαισίου διασφάλισης και ειδικές ανά χώρα πληροφορίες. Επισημαίνουμε επίσης τα βαθύτερα αίτια των σφαλμάτων και τα μέτρα που εφαρμόζει η Επιτροπή για την πρόληψη και τη διόρθωσή τους.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

12, rue Alcide De Gasperi

1615 Luxembourg

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact

Ιστότοπος: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ